

@ebsoorgtr

EBSO-HABER

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI AYLIK YAYIN ORGANI

KASIM 2018

REEL SEKTÖR VE FİNANS SEKTÖRÜNÜN İZMİR ZİRVESİ

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ • TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

REEL SEKTÖR & FİNANS SEKTÖRÜ DİYALOG GÜÇLENDİRME TOPLANTISI

7 Kasım 2018 - İZMİR

Yorgancılar: Reel sektör için tedbir alınmalı

**DEĞİŞİM VE GELİŞİM
İZMİR'DEN BAŞLAYACAK**

**2019'A DAHA
GÜÇLÜ GİRELİM**

Ege Endüstri

Kemalpaşa Cad. No:280

35060, Pınarbaşı – İZMİR, TURKEY

P: +90 232 491 14 00

www.egeendustri.com.tr

- facebook.com/egeendustri
- twitter.com/egeendustri
- linkedin.com/egeendustri
- info@egeendustri.com.tr

YILDIZ YANGIN

34. Yıl

7/24
TEKNİK SERVİS

- * Mühendislik
- * Projelendirme
- * Taahhüt
- * Montaj

- * Yangın Söndürme Cihazları
- * Yangın Dolapları
- * Yangın Kapıları
- * Yangın Pompaları

- * FM 200 Söndürme Sistemleri
- * Co2 Söndürme Sistemleri
- * Köpüklü Söndürme Sistemleri
- * Sprinkler Söndürme Sistemleri

- * Davlumbaz Söndürme Sistemleri
- * Yangın Algılama ve İhbar Sistemleri
- * Yangın Ekipmanları
- * Yangın İzolasyonu

YILDIZ YANGIN SÖNDÜRME SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.

Temsil Plaza İş Merk. 1201/2 Sk. No:4 Z-12 Yenişehir / İZMİR
Tel : (0232) 458 32 41 - 458 32 04 - 457 95 86 Fax : 457 48 82

www.yildizyangin.com.tr

KASIM GÜNDEMİ

KASIM 2018

Yıl : 35
Sayı : 414

Sahibi

Ege Bölgesi Sanayi Odası adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Ender YORGANCILAR

Sorumlu Müdür

Mustafa KALYONCU
Genel Sekreter

Yayın Kurulu

Muhsin DÖNMEZ
Ateş İlyas DEMİRKALKAN
Metin AKDAŞ

Yayın Sorumlusu

Mehmet Ali SÜTLÜ

Yönetim Yeri

Ege Bölgesi Sanayi Odası
Cumhuriyet Bulvarı
No: 63 - İZMİR
Tel : (0 232) 455 29 00
Faks : (0 232) 425 36 35
www.ebso.org.tr

Grafik - Baskı Öncesi

teknofset

Baskı

teknofset mat. san. tic. ltd. şti.
5632 sokak no: 26 çamdibi / izmir
tel : 232 458 58 09
faks : 232 458 54 04

EBSOHABER, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın aylık kurumsal yayın organıdır. EBSOHABER'de yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yazılar aksi belirtilmedikçe EBSO'nun resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda ifade edilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Yerel süreli yayın
Baskı Tarihi: 26 Kasım 2018

4	İş dünyası ve finans birlikteliği	36	İş sağlığı ve güvenliğinde kalıcı çözüm çağrısı
6	Reel sektör ve finans sektörünün İzmir zirvesi	42	İzmirli makine ihracatçılarının yıl sonu hedefi 1 milyar dolar
8	Yorgancılar: 2019'a daha güçlü girelim	46	Attaroğlu'ndan Meclis temennileri
10	Değişim ve gelişim İzmir'den başlayacak	48	Yorgancılar'dan anlamlı öneri Reel sektör için tedbir alınmalı
13	TOBTİM'den Karlov Vakfı'na anlamlı jest	52	Sanayicinin gündemi sektörler ve ekonomi
14	Sanayiciler elektrik ve doğalgazda indirim istiyor	59	EBSO'nun 29 Ekim coşkusu
16	USKK'da hedef Sanayi 4.0	64	Küresel ekonomide yavaşlama uyarısı
18	Karanlık fabrikanın yolu eğitimden geçiyor	79	Temel ekonomik göstergeler
20	Rekabet gücü ve verimliliği birlikte artıralım		
24	"Mahir Eller" için harekete geçildi		
30	Gökçuoğlu: İzmir bilişimde pilot il olmalı		
32	İnşaat sektöründen kentsel dönüşüm önerileri		
34	Medikal sanayinin gündemi ürün takip ile cihaz regülasyonu		

Kapak

Reel sektör ve finans sektörünün temsilcileri İzmir'de buluşarak, hep birlikte ekonominin içinde bulunduğu sıkıntılı ortamın bertaraf edilmesinin yollarını aradı.

Dünya hızla değişiyor. Artık büyük olan küçüğü alt edemiyor. Hızlı olan yavaş olanı alt ediyor.

Rupert Murdoch

Reklam ajansları, ne kadar yaratıcı olurlarsa olsunlar, doğaları gereği giderek rutinleşen ve yavaşlayan organizasyonlara dönüşürler. Oysa reklamverenler sonu bitmek bilmeyen toplantılar ve uzun yaratıcı süreçlerden çok acil çözümlere ihtiyaç duymaktadır.

**Sizin de basit ve hızlı çözümlere ihtiyacınız varsa,
bize ihtiyacınız var demektir.**

 teknofset

5632 Sokak No: 26
Çamdibi – İzmir
T: 0232 458 58 09
info@teknofset.com
www.teknofset.com

Ender YORGANCILAR

Ege Bölgesi Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

ender.yorgancilar@ebso.org.tr

[@EYorgancilar](https://twitter.com/EYorgancilar)

İŞ DÜNYASI VE FİNANS BİRLİKTELİĞİ

2018 yılını tamamlamak üzereyiz. Ve ekonominin içinde bulunduğu durum her geçen gün yapılan tüm desteklemelere rağmen aşağı yönlü ivmesini sürdürüyor. Reel sektör temsilcileri olarak iç piyasadaki talep daralmasını bizzat yaşayarak görüyoruz.

Bugün tüketici enflasyonu yüzde 25, üretici enflasyonu yüzde 45'lere ulaştı. Yılbaşından bu yana sanayicinin kullandığı elektriğe toplamda yüzde 69, doğalgaza yüzde 92 oranında zam yapıldı.

Sanayideki durum etkilerini gözlemlediğimiz birkaç veriden biri olan sanayi üretim endeksi Eylül itibarı ile 2016 yılından bu yana en büyük daralmayı yaşarken ve devamı beklenirken,

PMI verisi tıpkı, enflasyon ve reel kesim güven endeksinde olduğu gibi 2009 yılından bu yana en kötü performansı göstermektedir. Tasfiye olunan kredilerde, borçluluk durumunda reel sektör ilk sıradadır.

Tüm bunları dikkate aldığınızda, üreticinin bugün karşı karşıya olduğu maliyeti düşünabiliyor musunuz? Bununla birlikte bir de faiz oranlarının yüksekliği sorunu ile karşı karşıyayız. Bugün hangi sektörün karlılık oranı, piyasadaki faizlerle kredi çekmeye müsaittir?

O nedenle, reel sektör için atılacak her adım, bu süreci daha az hasarla atlatmamızı sağlayacaktır. Aksi takdirde, borç krizi bankalarımızı da zor duruma düşürecektir.

İşte bu farkındalık içerisinde; TOBB ve Türkiye Bankalar Birliği'nin büyük bir özveriyle iş insanlarıyla yüzleşmesi, banka müdürleri ile birebir görüşme imkanının sağlanması adına illerde yapılan toplantıların İzmir ayağı 7 Kasım'da gerçekleştirildi. Oldukça verimli geçen toplantıya teşriflerinden dolayı Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu'na ve Sayın Hüseyin Aydın'a üyelerimiz adına teşekkür ediyorum.

Toplantıda da dile getirilen ve not alınan bazı konuları sizlerle de paylaşmak isterim:

- KDV alacağının vergi ve sigorta borçlarından düşülmesi, bankaların kredi kullanımında teminat olarak kabul edilmesi,
- Bazı sektörlerde yapılan vergi indirimlerinin genişletilmesi,
- Yapılandırma ile bankalar tarafından firmaların uzun süre sorunlu krediler bölümünde kalıp, mimlenmesinin önlenmesi,

- Mevduat ile kredi faiz oranı arasındaki makasın daraltılması,
- Sorunlu olmayan firmalara dahi kapanan kredi kapılarının açılması,
- Nefes Kredisi'nin bankada itibarı olan ve ihtiyacı olmayan firmalara verilmesi uygulamasının önlenmesi,
- Bankaların her işlemde ekstra aldıkları ücretlerde indirimde gidilmesi,
- Kamuya iş yapan firmaların kamu alacaklarının, bankalar tarafından kabul edilmesi,
- Kredi limitlerinin artırılması, kredi borçlarında vadelerin uzatılması,
- Teminat mektuplarında kriz öncesi döneme dönülmesi,
- Aç-kapa yapılan kredilerin yeniden açılması, tapunun da ipotekten sayılması,
- İhracat yapan firmaların forward işlemlerinde kriz öncesi şartlara gelinmesi,
- İşletmeler için çıkarılan konkordato dedikodularına bankalarca itibar edilmemesi,
- Konkordatonun kötü niyetlilerce suistimal edilmemesi,
- Eximbank kredilerinde bürokratik işlemlerin ve maliyetlerin azaltılması.

Ortaya konulan sıkıntılar göstermiştir ki; kriz dönemlerinde yaşanan sorunlar yeniden gündemdedir. Bankalarımızdan konuların çözümüne katkı koymasını bekliyor, özellikle de KOBİ'lerin bu süreçte bankalarımız tarafından desteklenmesini çok önemsiyoruz.

Çünkü, bu ülke hepimizin. Bilançolarımızda yazan zarar, sadece firma sahibini etkilemiyor. Çalışanımızı, ailesini, bankalarımızı ve doğal olarak ülkemizi olumsuz etkiliyor.

Bu durumdan da ancak bu ve benzeri diyalog yolları ile konulara sağlıklı yaklaşımlar geliştirerek, "BEN" DEĞİL "BİZ" ANLAYIŞINI hayata geçirerek yapabilir ve karşılıklı faydayı sağlayabiliriz.

Bunu, ülkemizin kurucusu, başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e ve silah arkadaşlarına borçlu olduğumuz inancındayım. Bu vesile ile ebediyete intikalinin 80. yılında, dünyanın önünde saygıyla eğildiği Ulu Önderimizi sevgi, saygı ve özlemle anarken, sonsuza kadar çizdiği yolda izinde olduğumuzu da gururla ifade etmek isterim.

Ruhu şad olsun.

SANAYİNİN

GLOBAL ÖLÇEKTE ÜRETİM VE MARKALAŞMASINDA

İLK ÇÖZÜM ORTAĞI

ARAŞTIRMA • GELİŞTİRME • BELGELENDİRME • EĞİTİM • BİLGİLENDİRME

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

www.ebso.org.tr

Reel sektör ve finans sektörünün İzmir zirvesi

■ KADIR KEMALOĞLU

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) koordinasyonunda Ege Bölgesi Sanayi Odası, İzmir Ticaret Odası ve İzmir Ticaret Borsası iş birliğinde "TOBB ve TBB Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısı" düzenlendi. Swissotel Büyük Efes'teki toplantıya, reel sektör ve finans sektörünün üst düzey temsilcilerinin yanı sıra iş dünyasından katılan yaklaşık 400 kişi, reel sektörle finans sektörünün birbirini daha iyi anlayabilmesi amacıyla atılacak adımlar için karşılıklı görüş alışverişinde bulundu.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, TBB Başkanı Hüseyin Aydın, Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, İzmir Ticaret Odası Yönetim

Kurulu Başkanı Mahmut Özgener, İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ercan Korkmaz, Türk Eximbank, Halk Bankası, Garanti Bankası, QNB Finansbank, Şekerbank, Vakıfbank gibi çok sayıda banka Genel Müdürü ve Ege Bölge yöneticilerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, öncelikli beklentiler dile getirilirken her iki sektörün de güçlü olmasıyla sorunların aşılabacağı görüşünde birleşildi.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, reel sektörün ve KOBİ'lerin finansmana ulaşma imkânının açık tutulmasının önemi üzerinde durdu. Her iki sektörün de güçlü olması gerektiğine işaret eden Hisarcıkloğlu, "Bu iki sektör birbirine bağlıdır. Biri zayıfladığında diğeri de zayıflar, birisi güçlendiğinde diğeri de güçlenir" dedi.

“
Sanayici ve girişimciler bankalara "Faiz oranları aşağı çekilmeli. Reel sektörün özellikle de KOBİ'lerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması hayati önem taşıyor" mesajı verdi.

Tekerlek tümsekte kalmayacak

Hisarcıkloğlu, katılımcıların bütün sıkıntılarını, dertlerini samimiyetle paylaştıklarını ve bunları finans sektörünün de not aldığını dile getirdi. Bu anlayışı gösterdikleri için TBB'ye ve katılan tüm bankalara teşekkür eden Hisarcıkloğlu, "Ben gelecekte umutluyum. Daha iyi olacak. Çünkü son 25 yılda yaşadığımız sıkıntılı dönemlere baktığımız zaman hepsini aştık. Bunu da aşacağız. Bu tekerlek, bu tümsekte kalmayacak. Biz bu tümseğe aşacağız. Aşmak durumundayız zaten. Türkiye genç, dinamik, girişimcileriyle beraber bunları aşacak" dedi.

TBB Başkanı Hüseyin Aydın da toplantının çok olumlu ve güzel geçtiği değerlendirmesinde bulundu.

Toplantının ismine uygun olarak diyalogların geliştiğinin altını çizen Aydın, "İşler her gün daha iyiye gidiyor. Ekonomi yönetimiyle diğer bütün oyuncular arasında son derece olumlu bir koordinasyon var. Bu da onun bir parçası. Türkiye çapında devam ettirdiğimiz bu etkinliği bundan böyle de sürdüreceğiz, iletişim içinde olacağız. Türk bankacılık sisteminin güçlü ve yetkin olduğunu bir kez daha tekrar ediyorum" ifadelerini kullandı.

Toplantıda; EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Muhsin Dönmez, Yönetim Kurulu Üyeleri Eyüp Sevimli ve Aytekin Öztaş ile Meclis Üyeleri Haluk Tezcan, Nejat Özduvan, Feyyaz Ünal, Mustafa Sivridağ ile Engin Aktaş da finans sektörüne ilişkin konuları aktardı.

Reel sektörün talepleri

Edinilen bilgiye göre, zirveye katılan reel sektör temsilcileri ticari kredilerde yüzde 40'lar civarındaki faiz oranlarının düşürülmesini isterken, "Reel sektörün, özellikle de KOBİ'lerin finansmana erişim imkanlarının açık tutulması hayati önem taşıyor" mesajı verdi. İş dünyası temsilcileri ayrıca krediler konusunda bankaların firmalarla ilgili söylentilere inanmaması, karşılıklı güven ortamı oluşturulması gerektiğini vurguladı.

İş dünyası temsilcilerinin bankaların üst düzey yetkililerine aktardıkları konulardan bazıları şöyle:

- Bankaların kredi faiz oranlarının yüksek olması işverenleri zor durumda bırakıyor.
- 10 yıl önce örneğin karşılıksız çekle kara listeye alınan işletme sahibi 10 yıl sonra da kredi çekerken bankalarla sorun yaşıyor. Bu sıkıntımız çözülmeli.
- Pos cihazlarının komisyon ücretleri yüksek. Bu durum işletme sahiplerinin kazançlarını olumsuz etkiliyor. Firma ilave ücret koyarak müşteriye daha yüksek fiyatla satış yaptığı için satışları da düşüyor.
- Banka müdürleri ve yöneticilerinin sahaya inerek işletmeleri ziyaret etmeleri çok yararlı olur. Kredi talep eden firma genelme yapılmadan kendi özellikleriyle değerlendirmeye alınmalı.
- İşletme sahipleri kredi çekerken banka yetkilileri 'sistem izin vermiyor' şeklinde cevap verebiliyor. Firma sahibinin mağduriyet yaşamaması için prosedürlerin azaltılması ve kredilerin daha kolay dağıtılması sağlanmalı.
- İşletme sahipleri çok pahalı makinelere, kazanlara büyük yatırım yapıyor. Bu makinelerle birlikte firmaların "marka"larının da teminat mektubu kapsamına alınmasını talep ediyoruz.
- Özellikle ekonominin lokomotifini konumundaki inşaat sektörüne ayrıcalık tanınmalı, sıkıntılar el ele verilerek çözülmeli.
- Konkordato sürecinde daha farklı bir düzenleme de düşünülmeli. İşyeri için konkordato isteyen firma sahibinin 1.5 milyonluk arabaya binmesi de değerlendirmeye alınmalı.
- EFT/Havale yapılırken 250 bin liralık limitin artırılması yerinde olacaktır

Yorgancılar: 2019'a daha güçlü girelim

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, özel bankaların da kamu bankaları gibi ellerini taşın altına koymaları gerektiğini söyledi. Üretim ağırlıklı desteklerin artırılmasını savunan Yorgancılar, "2019 daha zorlu olacak, yeni yıla açıklarımızı kapatarak çok daha güçlü girebilmeliyiz" dedi.

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, reel sektör için atılacak her adımın, Ağustos ayında yaşanan döviz kurları şoku ile başlayan zor sürecin daha az hasarla atılmasını sağlayacağını belirten Yorgancılar, başarıya reel sektör ile finans sektörünün birbirini doğru anlayıp anlayışıyla konulara sağlıklı yaklaşımlar geliştirerek ve "biz" anlayışını hayata geçirerek ulaşılabileceğini ifade etti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Bankalar Birliği'nin İzmir'deki "Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısı"nda gündeme damga vuran konuşmayı, EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar yaptı. Ağustos ayında yaşanan kur şoku ile başlayan süreçte bugün firmaların bankalara borçlarını ödeyemez hale geldiğini dile getiren Yorgancılar, toplantının her iki taraf için de ayrı önem taşıdığını vurguladı.

Son 3 aydır piyasaları dikkatle takip ettiklerini söyleyen Yorgancılar, tüketici enflasyonunun yüzde 25, üretici enflasyonunun yüzde 45'lere ulaştığını, yıl başından bu yana sanayicinin kullandığı elektriğe yüzde 69, doğalgaza da yüzde

92 oranında zam yapıldığını hatırlatarak üretici maliyetlerine dikkat çekti.

Reel sektörün bugünkü net döviz pozisyonunun 217 milyar dolara ulaştığını da haber veren Yorgancılar, önümüzdeki yıl gerek EBSO'nun 100 Büyük, gerekse İSO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında da bugünlerin firmalara kambiyo zararı olarak geri döneceğinin görüleceği uyarısını yaptı. Yorgancılar, "Ve şimdiden karlar eridiği gibi mali yapı da tamamen bozulmuştur. Bu da yatırım yapmayı ötelemekte, firmaları maliyet kontrolüne zorlamaktadır. Diğer yandan karşılıksız çek tutarının yılın 10 aylık diliminde yüzde 52 artması piyasalardaki yangını ortaya koymaktadır. Elbette ki bu fırtına da dincek ama dileğimiz ve amacımız en az hasarla fırtınadan çıkılmasıdır" diye konuştu.

Bankaların desteğini önemsiyoruz

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, özellikle de KOBİ'lerin bu süreçte bankalar tarafından desteklenmesini çok önemsediklerini vurguladı ve sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu kapsamda; Türkiye Bankalar Birliği'nin tavsiye niteliğindeki son

kararını memnuniyetle karşıladık. Toplam nakit kredi borcu 15 milyon TL'nin altında olan işletmelerin, vadesi gelen taksitlerinin 24 aya kadar uzatılması hususunu bankalarımızın da dikkate almalarını arzu ediyoruz. Toplamda yaklaşık 160 milyar liralık bekleyen bir KDV alacağımız var. Geçen senelerde bu tutarın SGK ve vergi borçlarından mahsup edilmesini önermiştik. Ancak, içinde bulunduğumuz şartlar itibarı ile KDV alacaklarının bankaların kredi kullanımında teminat olarak kabul edilmesini bugün için bizler de destekliyoruz. Bununla birlikte, ilave teminat talepleri, vadelerin kısılması, kredi maliyetlerinin artması, kapa-aç yapılan kredilerin yeniden açılmaması gibi kriz dönemlerinde yaşanan sorunlar yine gündeme gelmiştir. Ayrıca banka müdürlerimizin sahaya inip, firmaları yerinde ziyaret etmelerini önemsiyoruz. Sektöründe zor duruma düşmüş bir firma baz alınarak, genele olumsuz bakılmamalı. Bu konuların yeniden değerlendirilmesini bankalarımızdan rica ediyoruz.

Çünkü, bu ülke hepimizin. Kriz sadece firma sahibini etkilemiyor. Çalışanımızı, ailesini de olumsuz etkiliyor. Çalışan boyutunda bir diğer konu, yılbaşından yıl sonuna kadar çalışanların brüt maaşlarında vergi kesintilerinden ötürü, önemli miktarda azalma oluyor. 2019'da çalışanlar için vergi kesinti oranı en azından yüzde 20'ye sabitlenmeli, geçimleri kolaylaştırılmalı.”

Ender Yorgancılar, alacıklı ve borçluların bir süreliğine korunması, var olan markanın yok olmaması için önemli bir adım niteliğindeki konkordatonun da kötü niyetlilerce suistimal edilmemesi için sıkı ve adil yapılmasını da istedi.

Gelinen noktada her şeyin bankacılık sisteminden beklenmemesini, iş dünyasının kendi öz değerlendirmesini de yapması gerektiğini belirten Yorgancılar, “10 yıl önce özel sektörün döviz pozisyonu 70 milyar dolar iken bugün 217 milyar dolar. Peki nerede bu para? Kaç patent aldık, kaç marka çıkardık, ne kadarını eğitime, Ar-Ge'ye yatırdık? İşin bu tarafına da bakmamız lazım” ifadelerini kullandı.

'Biz' olalım

OECD ve IMF'nin 2019 yılı tahminlerini revize ederek Türkiye'de büyümenin yüzde 0.5'e kadar düşeceğini belirttiğini, Yeni Ekonomik Program'da 2019 yılı için büyümenin yüzde 2.3 olarak öngörüldüğünü hatırlatan Ender Yorgancılar, “Biz, ‘Üretim yoksa kalkınmak hayaldir’ dedik. Çünkü ülkenin geleceği üretimde. ‘Biz ortak akılla, TOBB ile Türk Ticaret Kanunu'ndaki eksi yönleri zamanında çözdük. Bugün de benzer bir resim var. TOBB ve Bankalar Birliğimiz birliktelik sergiliyor. Diyalogla aşılamayacak konu yok” diye konuştu.

Değişim ve gelişim İzmir'den başlayacak

İzmir, hem Ege'nin hem de Türkiye'nin global değişim sürecindeki en önemli aktörü olmaya hazırlanıyor. Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı'nın (EGEV) NTV ve Özgencil işbirliğiyle gerçekleştirdiği, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın da destek verdiği "Küresel Gelişmeler Işığında Bölgesel Vizyon" temalı Ege Ekonomik Forum, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Binali Yıldırım, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Cahit Turhan, Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Politikaları Kurulu Başkanvekili Nihat Zeybekci ile birlikte Milletvekilleri, Oda ve sivil toplum örgütlerinin yöneticileri ile çok sayıda davetlinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Forumun açılış konuşmasını gerçekleştiren TBMM Başkanı Yıldırım, özellikle ABD'de yapılan seçimlerden sonra, özellikle korumacılık ve güdübirlik alınan keyfi kararların dünyanın dengesini bozduğunu, doğrudan ve dolaylı baskılar ve yaptırımların bölgesel gelişmeleri olumsuz yönde etkilediğini söyledi. Bugün yaşanan sıkıntıların veri olarak kabul edildiğinde geleceğe ilişkin doğru planlama yapılamayacağını ifade eden Yıldırım, geçici sorunlar çözüldükten sonraki döneme hazır olunması gerektiğini vurguladı.

Değişimi ıskalarsak hayal kırıklığı yaşarız

Ege Bölgesi'nin her zaman Türkiye'nin üreten bölgesi olduğunu anlatan Yıldırım,

"En büyük kaynak insan kaynağı. O da bizde var. Kaynağı dışarıda aramamıza gerek yok. Gençleri hazırlayacağız. İzmir'de üniversiteler bunun için var. Uzmanların tahminlerine göre önümüzdeki dönemde bugün var olan mesleklerin çoğu gidecek. Onun için artık birbirimizi yoran yıpratıcı konulara değil ülkemizi ileri taşıyacak konulara vakit ayırmamız lazım. Değişimi ıskalarsak sonunda hayal kırıklığı yaşarız" dedi.

Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Politikaları Kurulu Başkanvekili Zeybekci de, Ege'nin ekonomik anlamda yeniden canlanması, Batı Anadolu'yu komple kapsayacak şekilde güçlü ve zayıf yanlarının farkına vararak yeniden ayağa kalkması için destekleri sürdüreceklerini bildirdi.

İzmir Valisi Erol Ayyıldız ise, küresel ekonomideki gelişmeler ışığında ikincisi düzenlenen Ege Ekonomik Forum'un çok önemli olduğunu belirterek, "Ege Ekonomik Forum'un bölge ekonomisine yeni açılımlar getireceğine inanıyoruz" diye konuştu.

Biz bu işten galip çıkmalıyız

EGEV Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Ali Susam da, Ege Bölgesi şehirlerinin dayanışma içinde güçlü bir bölgesel kalkınmayı harekete geçirmek için lobi yaptığını ve birlikte hareket ettiğini söyledi. Türkiye'nin zor bir süreçten geçtiğini hatırlatan Susam, "Biz bu işten galip çıkmalıyız. Bir ve

Ege Ekonomik Forumu'nun ikincisi İzmir'de yapıldı. Tüm dünyanın her alanda büyük değişim sürecine girdiği belirtilirken, Ege ve Türkiye'de bu konuda baş aktörün İzmir olacağı vurgulandı.

beraber olarak, ülkemizi çağdaş uygarlığın üzerine çıkarmak için katma değerli üretim yapmalıyız" ifadelerini kullandı.

EBSO'dan İzmir'e "Teknoloji Üssü" vizyonu

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Gökçüoğlu, üniversiteleri, nitelikli iş gücü, güçlü sanayi yapısı ve teknolojiye adaptasyonu ile İzmir'in bir 'Silikon Vadisi' olması gerektiğini savunduklarını hatırlatırken, "Kurulacak olan İzmir Teknoloji Üssü, bizim vasatlıktan çıkış umudumuz olacaktır" dedi.

Ege Ekonomik Forum'un Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Vahap Munyar moderatörlüğünde gerçekleştirilen Yeni Denge Arayışında Ege'nin Rolü başlıklı oturumunda konuşan EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu, sözkonusu Teknoloji Üssü'nde küresel pazara entegre olabilmis bir başarı hikayesinin İzmir'i bir adım ileriye taşıyacağını vurguladı.

Yükselen sektör potansiyeli

Geleceği şekillendirecek önemli gelişmelerden Sanayi 4.0 kapsamında akıllı üretimin de hayatımıza girdiğini söyleyen Gökçüoğlu, EBSO olarak; sanayiden tarıma, hatta şehirlere kadar her alanı etkileyen Sanayi 4.0'ı özellikle dünyadaki değişim kapsamında yeni denge arayışında fırsat olarak gördüklerini ve 'uyum sağlayamayan kaybedecek' motto-suyla farkındalığı geliştirenlerin başında geldiklerini belirtti. Gökçüoğlu, "Bölgemizde özellikle bilgi ve iletişim teknolojisi, sağlık biyoteknolojisi, akıllı/teknik tekstil, makine sanayi ile yenilenebilir enerji geleceği şekillendirmek açısından rekabet gücünü artırmada, katma değerli üretimde ciddi avantajlar barındırmaktadır. Bununla birlikte organik pamuk, organik gıda ürünü, plastik, kimya ve petrokimya gibi ciddi katma değer yaratan sektörlerle sahibiz. Bölge olarak bu sektörleri günün teknolojisi ile buluşturabilir, tedarikçilerini güçlendirebilirsek arzu ettiğimiz yüksek

katma değerli üretime de geçebiliriz" dedi.

Türkiye'den ihrac edilen ürünün kilogramının 2008 yılında 1.54 dolar iken 2018 yılında yeniden 1.28 dolara kadar gerilediğine dikkat çeken Gökçüoğlu, kilogram başına ihracatın 4 dolar olması hedefini gösterdi. "İzmir'de üretilen hava taşıtları ve uzay taşıtları aksam ve parçasının kilogram başına ihracat değeri 45 dolar. Bizim yönelmemiz gereken nokta burasıdır" diyen Gökçüoğlu, sözlerini

Sanayiye güç katacak 10 adım

1. Katma değerli sektörlerde güçlü bir altyapı kurması
2. Yenilenebilir enerjide üs olması (özellikle de rüzgar enerjisi ve ekipmanları üretimi)
3. Organik tarımda markalaşması
4. Yeni nesil organize sanayi bölgeleri
5. Çandarlı Limanı, otoyol ve demiryolu projeleri gibi altyapı yatırımlarının bir an evvel tamamlanması
6. Bölge illerinin limana bağlantısının yapılması
7. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve Teknoloji Üs ile Türkiye'nin "Silikon Vadisi" olma fırsatını iyi değerlendirmesi
8. Teşvik sisteminden maksimum faydalanması
9. Adnan Menderes Havalimanı'nın 2. HUB olması
10. İzmir genelinde Serbest Bölge statüsünün değerlendirilmesi

şöyle sürdürdü:

“Bölgemizde tekstilin kilogram başına 16 dolarlık, makine 5.5 dolarlık ihracat rakamları Türkiye ortalamasının üzerinde. Türkiye genelinde ihracat yüzde 8 artıp katma değer 1.5 dolara yaklaşırken, bölgemizde güçlü olan makine sektörü ihracatını yüzde 20 artırıp kilogram başına ihracatta 6.5 dolara yaklaşma noktasına gelmiştir.”

Yeni bir başarı hikayesi

İbrahim Gökçüoğlu, Türkiye'nin geleceği adına Sanayi 4.0 fırsatının doğru değerlendirilmesi ve yüksek

katma değerli üretim için altyapının da gerekliliğine inandıklarını vurgularken, şu görüşleri ifade etti:

“Bu kapsamda; üniversiteleri, nitelikli iş gücü, güçlü sanayi yapısı ve teknolojiye adaptasyonu ile İzmir'in bir Silikon Vadisi olması gerektiğini de yıllardır savunanlarıdır. Kurulacak olan İzmir Teknoloji Üssü, bizim vasatlıktan çıkış umudumuz olacaktır. Kimya ve Malzemeleri, Elektrikli Teçhizat, Bilgisayar ve Elektronik, Sağlık Bilimleri ve Yazılım ana sektörlerinde yoğunlaşacak İzmir Teknoloji Üssü'nü bu nedenlerle çok önemsiyor ve heyecanla bekliyoruz. Gerek kapasitesi

gereksiz Ar-Ge ve yenilik ekosistemi-ne yapacağı katkının yanında, hayata geçirildiğinde ürün ticarileştirilmesi aşamasında bir başarı hikayesi yaratılabilirliği esas olmalıdır. Küresel pazara entegre olabilmiş bir başarı hikayesi, bizi bir adım öteye taşıyacaktır.”

Türkiye'nin bugün üretim kapasitesi ve niteliği açısından takip eden ülkeler arasında gösterildiğini hatırlatan EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu, “Rehberimiz akıl ve bilim olursa bu ve benzeri başarı hikayeleri ile takip edilen ülke sınıfına neden geçemeyelim ki? Ve neden Bölgemiz mevcut potansiyeli ile buna öncelik etmesin ki? Projelerin hayata geçirilmesi ile yerelden kalkınma için Ege örnek bir model olacaktır” diye konuştu.

İZTO Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Özgener, EİB Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, ESBAŞ CEO'su Faruk Güler, Türk Eximbank Genel Müdürü Adnan Yıldırım ve Star Rafineri Genel Müdürü Mesut İlter, Ege'nin Türkiye ekonomisine ekonomik katkılarına ele aldı.

İzmir'e katma değer yaratan unsurlar

- İmalat sanayinde yabancı sermayenin tercihindeki birinci il
- Net beyin göçü (alan) şehirler arasında birinci sırada
- 8 Üniversite
- 4 Teknoloji Geliştirme Bölgesi
- 74 Ar-Ge Merkezi
- Marka tescil belgesinde 3., patent tescil belgesinde 5. sırada
- Sosyal ve kültürel altyapı
- Sektörel zenginlik (Sanayi, Tarım, Ticaret ve Turizm'de yüksek potansiyel)

TOBTİM'den Karlov Vakfı'na anlamlı jest

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Uluslararası Ticaret Merkezleri A.Ş.(TOBTİM), ülkemizde görev yapmakta olduğu sırada uğradığı menfur saldırı sonucu hayatını kaybeden Rus Büyükelçi Andrey Karlov adına kurulan Vakfa, Moskova'daki Türk Ticaret Merkezi içinde çalışma ofisi tahsis etti. Ege Bölgesi Sanayi Odası ve TOBTİM Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, "Türk-Rus ilişkilerini yalnızca siyasi ve ekonomik olarak değil, iki ülke halkları arasındaki kültür ve dostluk bağlarını da kuvvetlendirmek suretiyle her alanda daha da ileri taşımaya kararlıyız" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) kuruluşu olan TOBTİM, Karlov Vakfı'na anlamlı bir jest yaparak, Moskova'daki Arkadia Türk Ticaret Merkezi içinde bulunan ofislerinden birini Vakfa ücretsiz tahsis etti. Karlov Vakfı tarafından Moskova Uluslararası İlişkiler Devlet Üniversitesi'nde (MGİMO) gerçekleştirilen törene MGİMO Rektörü ve Karlov Vakfı Başkanı Anatoly Torkunov, Türk Büyükelçi Hüseyin Diriöz, TOBTİM Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, Vakıf Başkanı Marina Karlova ve Rus-Türk İşadamları Birliği Başkanı Naki Karaağaç katıldı.

TOBTİM Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar konuşmasında, "Türk-Rus ilişkilerini yalnızca siyasi ve ekonomik olarak değil, iki ülke halkları arasındaki kültür ve dostluk bağlarını da kuvvetlendirmek suretiyle her alanda daha da ileri taşımaya kararlıyız. Görevi boyunca bu amaç doğrultusunda büyük çabalar sarf etmiş Andrey Karlov'un aziz anısını yaşatmak üzere bizler de TOBB ve TOBTİM olarak üzerimize düşeni yapmaya hazırız.

Bu vesileyle, TOBTİM'in Moskova'daki Arkadia Türk Ticaret Merkezi içerisinde yer alan bir ofisini Karlov Vakfı'na bilabedel tahsis ettiğimizi bildirmekten büyük mutluluk duyuyorum" dedi.

Ender Yorgancılar, törende ofisin tahsisine ilişkin belgeyi imzalayarak Karlov'un eşi ve Vakıf Başkanı Marina Karlova'ya sundu. Karlova da Ender Yorgancılar şahsında TOBTİM'e şükranları iletirken bir teşekkür plaketi takdim etti.

Andrey Karlov Vakfı 2016'da kuruldu

Rus Büyükelçi Andrey Karlov, 19 Aralık 2016'da ülkemizde görev yapmakta olduğu sırada uğradığı menfur silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirmişti. Andrey Karlov'un anısını yaşatmak üzere 2017 yılında kurulan "Andrey Karlov Vakfı", Türkiye ile Rusya Federasyonu arasındaki beşeri, kültürel, bilimsel, tıbbi ve akademik işbirliğini geliştirmek üzere faaliyet gösteriyor.

Sanayiciler elektrik ve doğalgazda indirim istiyor

İzmirli OSB'lerden güçbirliği

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar "Sanayicilerimiz bir anda artan maliyetler ile rekabet etmekte zorlanıyor. Hükümetimiz, sanayicimizin rekabet

şansını artırmak için en azından ilk etapta elektrik ve doğalgaz fiyatlarında indirim yapabilir. Bu konuda biz Ankara'da gerekli girişimleri şimdiden başlattık" dedi.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar başkanlığında, İzmir'de faaliyet gösteren Organize Sanayi Bölgeleri ve Serbest Bölge Başkanlarının yer aldığı Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Serbest Bölgeler Platformu toplantısı, Bağyurdu Organize Sanayi Bölgesi (BAYOSB) Yönetim Kurulu Başkanı Aydın Telseren'in ev sahipliğinde gerçekleştirildi. EBSO Yönetim Kurulu Üyeleri ile OSB ve Serbest Bölgeler Platformu üyeleri daha sonra BAYOSB'yi gezerek Birim Makine tesislerinde incelemelerde bulundular.

Birlikte hareket edecekler
OSB ve Serbest Bölgeler

Platformu toplantısında ise gündemdeki konular ele alınırken, çözüm önerileri de tartışıldı. 21 maddeden oluşan toplantı gündeminde tüm konular derinlemesine incelenirken, son dönemde elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki artışın sanayiciyi zor durumda bıraktığı belirtilerek indirim istendi. EBSO öncülüğündeki platform, sorunları Ankara'ya tek elden ileterek, birlikte takip etmeyi kararlaştırırken, kente yeni gelecek yatırımcılar konusunda işbirliği yapma kararı alındı.

Girişimleri başlattık

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar yaptığı değerlendirmede, gündeme gelen konuları Ankara'ya ileterek, en kısa zamanda çözüme ulaşması için çalışacaklarını söyledi. Türkiye'de sanayiciliğin en zor işlerden biri olduğunun altını çizen Yorgancılar, "Birçok riski alarak üretim yapıyorsunuz, ülkeye katma değer kazandırmak için gece gündüz çalışıyorsunuz ancak beraberinde bazı sıkıntılar ile karşı karşıya kalıyorsunuz. Bir anda artan maliyetler ile rekabet etmekte zorlanıyorsunuz. Hükümetimiz, sanayicimizin rekabet şansını artırmak için en azından ilk etapta elektrik ve doğalgaz fiyatlarında indirim yapabilir. Bu konuda biz Ankara'da gerekli girişimleri şimdiden başlattık" diye konuştu.

Proje havuzu önerisi

İzmir Kalkınma Ajansı'nın

Sanayicilere yönelik önemli proje bütçeleri olduğunu vurgulayan Başkan Yorgancılar "Projelerde kullanmak üzere İzmir Kalkınma Ajansı önemli bütçeler sunuyor. Bütçelerimiz var. Sadece bunların iyi bir şekilde değerlendirilmesi gerekiyor. OSB'ler arasında projelere göre kendimize hedef proje seçelim. Bunun koordinasyonunu EBSO olarak biz yürütelim. Ortak paydaşları ilgili OSB'ler olur. Birlikte bu bütçeden sanayicimizin lehine faydalanabiliriz" dedi.

Yeni yatırımcıya yol gösteriyoruz

Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak kente gelen yeni yatırımcılara yol gösterici bir hizmet de sunduklarını da kaydeden Başkan Yorgancılar "Odamız da Tek Durak Ofis hizmetini veriyoruz. Burada, İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı, SGK ve İZKA temsilcileri bulunuyor. İzmir'e gelecek olan yeni bir yatırımcı, sanayici tüm soruların yanıtını orada

alabiliyor" dedi.

Önceliğimiz, enerji fiyatlarında indirim

BAYOSB Yönetim Kurulu Başkanı Aydın Telseren de, EBSO Yönetim Kurulu ile OSB ve Serbest Bölgeler Platformu üyelerini bölgelerinde ağırlamaktan mutlu olduğunu söyledi.

Sanayicilerin birçok sıkıntı yaşadığını, sanayicilere hizmet eden OSB ve serbest bölgelerde bu sıkıntıların aşılması için birlikte hareket etmesinin de çok önemli olduğunu vurgulayan Telseren, "Platform toplantımızda birçok konuyu konuştuk. En hızlı çözüme ulaştırılması gereken konu, doğalgaz ve elektrik fiyatlarındaki artışların indirilmesi. Sanayicinin kurda yaşanan hızlı artışlar nedeniyle maliyetleri çok yükseldi. Üretim yapamaz hale geldik. Bu konuda Ankara'nın bir an önce harekete geçmesini bekliyoruz. Aksi takdirde sanayici üretim yapamaz hale gelecek" diye konuştu.

EBSO'dan Sanayi 4.0 hedefi doğrultusunda üniversite-sanayi işbirliğinde yeni dönem

Ege Bölgesi Sanayi Odası, Sanayi 4.0 hedefi doğrultusunda üniversite ve sanayi işbirliğini günümüz teknolojik koşullarının gerektirdiği düzeye çıkarmak amacıyla İzmir'deki 8 üniversite ile Üniversite-Sanayi İşbirliği Koordinasyon Kurulu protokolünü yeniledi.

EBSO ile İzmir'deki üniversiteler arasındaki ilişki alanlarını genişletilmesine, gerçekleştirilecek ortak çalışmaların somut ve sürdürülebilir bir temele oturmasına ve üniversite-sanayi işbirliği ekosisteminin iyileştirilmesine olanak sağlayacak yeni ÜSKK Protokolü'ne EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yardımcısı, aynı zamanda ÜSKK Başkanı İbrahim Gökçüoğlu ile Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi ile Bakırçay Üniversitesi rektör ve rektör yardımcıları imza attı.

EBSO'nun bilim alanındaki birikimi sanayiye aktarmak üzere Ege Üniversitesi ile 1986 yılında Üniversite Sanayi

İşbirliği Geliştirme (ÜSİGEM) protokolü imzaladığını belirten EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Gökçüoğlu, üniversite ve sanayi işbirliğini kurumsallaştıran ilk Oda olduklarını ifade etti.

Birlikte başaracağız

1986 yılında imzalanan ilk protokolün ardından 2000 yılında işbirliğinin kapsamının genişletilerek Ege Bölgesi'ne yayıldığını anlatan Gökçüoğlu, sözlerini şöyle sürdürdü:

"2006 ile 2014 yıllarında yenilenen protokollerle özel üniversiteler de işbirliğine dahil edilerek EBSO bünyesinde Üniversite Sanayi Koordinasyon Kurulu (ÜSKK) oluşturuldu. ÜSKK'nın çalışmaları sonucunda günümüze kadar İzmir ve Ege Bölgesi'ndeki sanayi kuruluşları ile bölge üniversiteleri arasında birçok proje ve işbirlikleri gerçekleştirildi. Aradan geçen süreçte, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi kendi bölgelerinde işbirliklerini geliştirdi.

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu, EBSO ile İzmir'deki 8 üniversite arasında Sanayi 4.0 hedefiyle yenilenen Üniversite-Sanayi İşbirliği Koordinasyon Kurulu protokolü imza töreninde, yeni başarı hikayelerini yazacaklarını söyledi.

Sanayi 4.0, üretim ve tarımda güncel gelişmeleri dünya nezdinde yakalayabilmek için bu örnek protokolü İzmir'deki üniversitelerle devam ettiriyoruz. Sanayi 4.0 farkındalığını yaratan EBSO'dur. Sanayi 4.0'ı İzmir'de net ileri götürebilecek çalışmaları yapacağız ve paylaşacağız. Meslek yüksek okulları da bunu tamamlayacak. Bu platformun imzasından sonra köklü ve yeni üniversitelerimizle aktif çalışmalara başlayacağız, birlikte başaracağız.”

İbrahim Gökçüoğlu, İzmir'de Türkiye'ye örnek bir platform oluşturduklarını vurgularken, yeni başarı hikayeleri yazacaklarını dile getirdi. Gökçüoğlu, bu amaç doğrultusunda bir yol haritası belirleyeceklerini söylerken, “Üniversitelerimiz de güçlü yönleriyle, uzmanlık alanlarıyla bunu destekleyecekler. Yeni açıklanan 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde üniversite-sanayi işbirliğinde küçük adımlarla büyük hedeflere gideceğimize inanıyorum. Biz EBSO olarak tüm üniversitelere aynı yakınlıktayız. Fark gözetmeksizin çalışmalara devam edeceğiz. Bu yıl aranan elemanları sanayicilerin hizmetine sunacağız. Yeter ki birlik olalım” diye konuştu.

Bilim dünyasından tam destek

Ege Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Necdet Budak, yerelden genele ekonomik kalkınmanın önemine dikkat çekerek, “Üniversite ve sanayi işbirliği önemli. Bölgenin en köklü üniversitesi olarak ciddi bir tecrübemiz var. Bütün odalarla ve kurumlarla, organize sanayi bölgeleriyle işbirliği içindeyiz. Aliağa'da 1200 dönümlük bir arazi edindik. Sanayiye katkı sağlamak, kaliteli insan kaynağı yetiştirmek adına görüşmelerimiz sürüyor. Davamız; İzmir'e,

Ege'ye ve ülkeye hizmet. Araziye çıkmak zorundayız. Üretmek, ihracat yapmak zorundayız. Onun için ÜSKK platformunu önemsiyoruz” dedi.

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Saffet Köse de, üniversite olarak üretilen bilginin pratikte değer kazanması ve teknolojiye dönüşmesi için sanayiciyle yakın işbirliği içinde olmayı arzuladıklarını kaydetti. Köse, sanayicinin ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanları karşılamak üzere şimdiden planlamaları yaptıklarını söyleyerek bu birlikteliğin planlarına ivme kazandıracağını sözlerine ekledi.

İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bedriye Tunçsiper, genç bir devlet üniversitesi olarak üniversite-sanayi işbirliği konusunda ilk etapta mühendislik fakültesi ile yol almayı planladıklarını bildirdi. Üniversitede üretilen bilginin sanayi işbirliğiyle uygulamaya geçeceğini vurgulayan Prof. Dr. Tunçsiper, “İstihdam yaratma noktasında da nitelikli insan kaynağı yetiştirme açısından destek vermekten mutluyuz. Mühendislik fakülteleri ve meslek yüksek okullarımızın doluluk oranı bunun göstergesidir” diye konuştu.

Prof. Dr. Tunçsiper, üniversite-sanayi işbirliği konusundaki desteklerinden dolayı EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu'na da ayrıca teşekkür etti.

DEÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Aynur Akay, üniversite

olarak Tınaztepe yerleşkesinde mühendislik, İnciraltı yerleşkesinde sağlık teknoparkları bulunduğunu hatırlatarak “çalışmalara hızlı başlangıç yapabiliriz” mesajı verdi.

İYTE Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Emin Eroğlu, araştırma üniversitesi vizyonu ve teknoparkla üniversite-sanayi işbirliğinin içinde olduklarını bildirdi. Prof. Dr. Eroğlu, “Üniversiteler eğitim ve araştırmayı sanayi ve teknoloji ile geliştirmek zorunda. ÜSKK ile oluşturduğumuz işbirliği, buna vesile olacak” dedi.

Yaşar Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Levent Kandiller, Türkiye'de gıda ve kimya sektörlerinde söz sahibi Yaşar Topluluğu'nun yanı sıra organize sanayi bölgeleriyle de işbirliği içinde çalıştıklarını söyledi. Prof. Dr. Kandiller, “Tarım teknolojilerine odaklanıyoruz. Bölgemizde avantajlı konumdaki bu sektör başarı hikayelerine de uygun” ifadelerini kullandı.

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu'nun üniversite-sanayi işbirliği konusunda hükümet ve bürokrasi nezdinde gösterdiği çabaları öven Prof. Dr. Kandiller, bunun bir sonucu olarak uzun dönemli staj uygulamalarının da işbirliğinden beklenen faydayı artıracığını belirtti.

İzmir Ekonomi Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Murat Aşkar da, İZTO Eğitim ve Sağlık Vakfı'nca kurulan üniversitenin bugüne kadar olduğu gibi önümüzdeki süreçte de yeni işbirliklerine hazır olduğunu dile getirdi.

Bakırçay Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Emin Erbaycu ise, teknokent ve biyoteknoloji temalı Ar-Ge çalışmaları yürütecek yeni bir devlet üniversitesi olarak mesleki yeterlilikler açısından ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücü yetiştireceklerini bildirdi.

Karanlık fabrikanın yolu eğitimden geçiyor

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO), sürdürülebilir ekonomik büyüme ve kalkınma adına farkındalık yaratılmasında öncü olduğu Sanayi 4.0 kapsamında 'karanlık fabrikalar' hakkında üyelerini bilgilendirdi. EBSO Yönetim Kurulu Üyesi Atilla Sevinçli'nin yönetimindeki toplantıda; Hugo Boss Bilgi Teknolojileri Müdürü Erkut Ekinci, ION Academy kurucusu Ali Rıza Ersoy ile EÜ İİBF İşletme Bölümü Yönetim Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Haluk Soyuer, üretim ve teknolojiye son gelişmeleri ele alırken, öncelikli konunun dijital çağın gereklerine uygun niteliklerle donatılmış insan kaynağı yetiştirmek olduğuna vurgu yaptı. Dünyanın 17'nci büyük ekonomisi konumundaki Türkiye'nin üretim süreçlerini dijitalleştirerek rekabet gücünü koruyabileceğine dikkat çekilirken, İzmir'in hem üniversite ve sanayi işbirliği hem de teknolojiye yakınlığıyla bu konuda öncü rol oynayabileceği belirtildi.

EBSO Yönetim Kurulu Üyesi, Sanayi 4.0 ve Dijitalleşme Çalışma Grubu Başkanı Atilla Sevinçli, EBSO'nun Ender Yorgancılar başkanlığında bundan 5 sene önce de bu konuları dile getiren ilk sanayi odası

olduklarını hatırlattı. Sevinçli, "Bu konunun meyvelerini yavaş yavaş gün yüzüne çıkarmaya çalışıyoruz" dedi.

Dünyadaki teknolojik gelişmelerden örnekler veren Sevinçli, Almanya'daki kimya fuarında Bayer firması tarafından karbon elyaf kullanılarak üretilen özel tasarım elektrikli aracın, otomotiv sanayinin yakın gelecekte talaşlı imalattan enjeksiyona geçeceğini gösterdiğini, otomotiv yedek parça üretimi ve ihracatı yapan Türkiye'nin de bundan etkileneceğini anlattı. İnsansız araçlarda Google'ın Mercedes ve Volkswagen'i tedarikçi olarak kullanacağını konuşulduğunu dile getiren Sevinçli, "Bu değişim içinde sanayicinin geleceği şüphe uyandırıyor. Çünkü eskiden sanayici; babadan oğula, oğuldan toruna kalan bir sistemle yürüdü, ama şimdi 10 sene sonrayı görmüyoruz. Bir ayak sesleri var dışarda, üstümüze doğru geliyor ama 'biz bunun neresindeyiz, nasıl yapacağız?' bu konuyla ilgili çok ciddi tereddütlerimiz var. Avrupalı ve Amerikalı teknoloji devleri artık karanlık fabrikaları ihraç edecekler. Şu anda böyle bir dünyada yaşıyoruz. Sanayimiz, Sanayi 4.0 ile düze çıkacak gibi görünüyor" diye konuştu.

EBSO Yönetim Kurulu Üyesi, Sanayi 4.0 ve Dijitalleşme Çalışma Grubu Başkanı Atilla Sevinçli, sanayicinin endüstri 4.0 gibi ihtiyacı olduğunu ancak nasıl, ne yapılacağı konusunda ortada somut bir çalışma olmadığını kaydetti.

Atilla Sevinçli, Türkiye’de uzun yıllardır üniversite ve sanayi işbirliğinin konuşulmasına rağmen Güney Kore ve İsrail gibi ülkelerin bu konuda çok ileriye gittiğine de işaret etti. Sanayicinin ürüne odaklandığını, üniversitelerin de Teknoloji Transfer Ofisi kurmalarına rağmen kendi içlerindeki bilgiyle kaldıklarını ileri süren Sevinçli, İtalya’nın Torino kentinde sanayicilerin kimlerle ilişki kuracağını gösteren enstitüleri de örnek verirken şu önerilerde bulundu:

“Üniversite ve sanayi işbirliğinde başarıya ulaşılması için öncelikle çalışma yapılan konuda Türkiye’deki bütün üniversiteler, hatta şirketlerdeki profesyonellerin de yer alacağı bir bilgi paylaşım ağı olmalı. Patentler hakkında araştırma yapacak, yayın tarayacak bölüm olmalı, hukukçular teknik resmi biliyor olmalı. Çünkü patentler uluslararası alanda korunuyor. Tüm endüstriyel sistemler için, sistemlerin eksiksiz bir şekilde çalıştığının garanti altına alındığı ve hedeflenen kalite anlayışının istenilen yönde olduğunu ortaya koyan validasyon eğitimi de çok önemli. Ürün satanlar bu eğitimi ücretsiz vermek için sıraya girmeli.”

Makineler konuşuyor

Hugo Boss Bilgi Teknolojileri Müdürü Erkut Ekinci, Ege Serbest Bölgesi’nde yaklaşık 4 bin kişinin çalıştığı ve 3 bin 500 makinenin bulunduğu fabrikada yaklaşık 4 yıldır Sanayi 4.0 yolculuğunun içinde olduklarını anlattı. Birbirinden bağımsız gibi görünen ama birbirine entegre olmaya başlayan süreci yaşadıklarını belirten Ekinci, bilgi toplamada dijitalleşme, 3 boyutlu tabandan tavana doğru işleyen bir denetim mekanizması, sesli komutlarla milimetrik çalışma sistemleri, büyük veri, görselleştirme, makineler arası iletişim, yeni bir model çıkarmadan önce simülasyon, operatör eğitimlerinin sanal gerçeklik gözlükleriyle interaktif olarak yapılması gibi uygulamalar-

dan örnekler verdi.

Erkut Ekinci, üretim hatalarını sıfıra indirdiklerini kaydederken, “Takım oyunu önemli. Hızlı veri girişi ve bilgiye hızlı erişim sayesinde çabuk aksiyon alabiliyoruz. Makinelerin kullanımlarını saniye bazında ölçebildiğimiz için yatırım planlarımızda gerçek verilerle çalışıyoruz. Arızalara yerinde müdahale ile üretim kayıplarının önüne geçiyoruz. Enerji yükümüzü üretim alanlarındaki ihtiyaçlarımıza göre düzenleyip verimli kullanıyoruz” diye konuştu.

Üretim batıya kayıyor

ION Academy kurucusu Ali Rıza Ersoy, Sanayi 4.0 adımları ile birlikte sanayi üretiminin tekrar batı ülkelerine geçmeye başladığını vurguladı. Sadece sanayi değil hemen her sektörde 4.0’dan bahsedildiğini, üretimin yanı sıra idari işler alanında da otomasyona gidildiğini ifade eden Ersoy, dünyanın 17’nci büyük ekonomisi olan Türkiye’nin de göreceli olarak ucuz iş gücü avantajını kaybetmeye başlayacağını, dolayısıyla süreçlerini dijitalleştirerek ileriye gidebileceğini anlattı. Sanayi 4.0 ile insansız üretim ortamları yaratıldığı için fabrikalarda aydınlatma ihtiyacının da kalmadığını bildiren Ersoy, “Sanayi 4.0’ın ilk maddesi pazara hızlı çıkış, takip edilmeden ürünü pazara sunmalıyız. Diğer önemli madde esneklik. Doğu, aynı üründen çok sayıda üretimle fiyat avantajı yakaladı. Batı, üretim hattını durdurmadan daha fazla çeşit üretmeli. Üçüncü husus verimlilik. Yani daha az enerji harcayarak, daha hatasız ve dolayısıyla ucuz üretim için dijital yöntemler kullanmak. Kısacası Çin’den daha ucuza nasıl üretiriz? Batı, Çin’den daha ucuza üretmek zorunda. Bu yolculuk bitmez, çünkü teknoloji yaygınlaştı” diye konuştu.

Almanya’nın kendi planında 2020 yılına kadar 30 milyar Euro yatırım yaparak 4.0’a hazırlanacağını öngördüğünü bildiren Ersoy, “Sanayi istihdamının yüzde 6

artacağını, Alman sanayisinin de yüzde 3 büyüyeceğini bekliyorlar. Almanya’ya göre 3.5-4 yıl gerideyiz. Vizyon sahibi işletmeler bunu gerçekleştirebilirler. Herkesin her şeyi zamanında yapması lazım” ifadesini kullandı.

İzmir’e yakışır

Ali Rıza Ersoy, Türkiye’nin sanayi devrimlerini daha önce ıskaladığını, Sanayi 3.0’ı bile 50 yıl sonra aldığını hatırlatırken, Sanayi 4.0’ın yakalanabileceğini vurguladı. Türkiye’nin dijitalleşme yol haritasını yapmak için çok çaba harcadıklarını anlatan Ersoy, “Algı kısmını aştık, artık işe başlama zamanı. İzmir’e teknolojiye liderlik yakışır. Geleceğin dijital fabrikaları Ege’de olmalı. Ege’nin heyecanı, eğitimi ve teknoloji ile yakınlığını düşündüğümüzde karanlık fabrikalar bu bölge için peşinden koşulası bir keyif. Tarım 4.0’ı da bunun yanına koyabiliriz. Egemizi yıldız gibi parlatabiliriz” dedi.

Kullanılan teknolojileri canlı tutmalıyız

Ege Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Yönetim Bilişimleri Sistemi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Haluk Soyuer ise, artık Sanayi 4.0’da konuşma değil uygulama zamanı olduğunu söyledi. Türkiye’nin Sanayi 4.0 trenini kaçırmaması gerektiğini savunan Prof. Dr. Soyuer, “Karanlık fabrikalar yaygınlaşıp üretimde insan boyutu azalınca hem mesleki ve teknik eğitimde ciddi değişikliklere ihtiyacımız var. Çünkü sadece işletmeciler veya sadece mühendis olmak yetmiyor. Geleceğe hazırlanmak için uzun dönemli planlama ve reform yapılmalı. Çok paydaşlı bir yaklaşımla ulusal strateji belirlenmeli, küresel olarak en iyi uygulamalar incelenmeli. Bir model fabrika yapacaklarsak akademisyenleri ve öğrencileri oraya sokacak dijital eğitim sistemine ihtiyacımız var. Kullanılan teknolojileri canlı tutmak için yetişmiş insan kaynağına ihtiyacımız var” diye konuştu.

Rekabet gücü ve verimliliği birlikte artıralım

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO), İtalya İzmir Konsolosluluğu ve İtalyan Ticaret ve Yatırım Ajansı işbirliğiyle İtalya'daki yatırım olanakları konusunda İzmirli sanayicileri bilgilendirdi. İtalya'nın ekonomik durumu, dış ticareti, pazar yapısı ve iş fırsatlarının ele alındığı toplantıda, iki ülke arasındaki köklü ilişkilerin ekonomiye de yansımaları gerektiği vurgulanarak yatırım avantajlarının değerlendirilmesinin her iki ülkeye rekabet gücü ile verimlilik artışı kazandırarak küresel pazarda üstünlük sağlayacağına dikkat çekildi.

Aynı duyguları paylaşan toplumlar

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Gökçüoğlu, Avrupa'nın 4'ncü, dünyanın 9'uncu büyük ekonomisi olan İtalya ile Türkiye'nin 150 yılı aşan birlikteliği, ticari ve ekonomik açıdan süregelen ilişkileri olduğunu hatırlattı. 1990 yılında kurulan Türk-İtalyan İş Konseyi ile birlikte ticari işbirliğin kesintisiz sürdüğünü belirten Gökçüoğlu, "Akdeniz'in iki yıldız ülkesinin ortak özellikleri her platformda farklı şekilde buluşmaya imkan tanımaktadır. Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak geçen sene biz de Güçlü Kadın Güçlü Ekonomi adlı bir AB projesinde İtalya'nın Milano Ticaret Odası ile çalıştık ve şimdi de başka bir proje için yine İtalya'yı tercih ettik. Çünkü, "Aynı dili

değil, aynı duyguları paylaşan" bir toplum olduğumuz inancındayım. Baktığımızda; ülkemizin en çok ihracat gerçekleştirdiği 6'ncı ülke İtalya olup, ihracat ve ithalatımızdaki payı da yaklaşık yüzde 5'lerdedir. Bu oranın yetersiz olduğu inancındayım" dedi.

Türkiye vazgeçilmeyecek partner

2017 yılı itibarıyla Türkiye'nin İtalya'ya ihracatında en önemli ürün grubunun toplam ihracatın yüzde 34.2'sini oluşturan otomotiv sanayi ürünleri olduğunu ifade eden Gökçüoğlu, "Dokumacılık, makineler ve elektrikli makineler, tarım/gıda maddeleri diğer önemli ihracat ürün gruplarını oluşturmaktadır. İthalatımızda da, makine ve elektrikli makineler, otomotiv, plastik ve plastikten ürünler, mineral yakıtlar ve mineral yağlar öne çıkmaktadır. Konuttan gıdaya, mobilyadan ayakkabı sektörüne kadar bir çok alanda yatırım imkanı için fırsatlar barındıran Türkiye, İtalya için hem mesafe olarak hem de pazara yakınlık açısından vazgeçilemeyecek bir partnerdir" diye konuştu.

Güçlerimizi birleştirelim

İtalya'nın Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini desteklediğini belirten Gökçüoğlu, İtalya'nın Türkiye'nin AB'ye katacağı gücün en iyi farkında olan ülkelerin başında geldiğini ve üyelik ile birlikte süregelen

“
EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu, İtalyanlara yatırım çağrısında bulundu, iki ülkenin alternatif pazarlar, ürünler ve işbirlikleri ile güçlerini birleştirmek zorunda olduklarını kaydetti.
”

işbirliğinin iki ülke için çok daha anlam kazanacağını ve farklı boyutlara ulaşacağını söyledi. Gökçüoğlu, konuşmasında dünyanın hızlı bir değişim süreci içerisinde olduğunu belirterek, Türkiye ve İtalya'nın bu değişim karşısında eski alışkanlıklarla yola devam edemeyeceğini ve iki ülkenin potansiyellerinin farkına varıp alternatif pazarlar, alternatif ürünler, alternatif işbirlikleri ile güçlerini birleştirmek zorunda olduğunu kaydetti.

İzmir'e yatırıma garanti

Enerjiden savunma sanayiye, tarımdan sanayinin en kilit sektörlerine ve turizme kadar İzmir'in işbirliği imkanları için çok zengin bir potansiyele sahip olduğunu da vurgulayarak İtalyan heyetine çağrıda bulunan Gökçüoğlu, "Bu potansiyel kapsamında güçlü birliklere imza atabiliriz. Özellikle yabancı sermaye kültürü İzmir'de çok gelişmiş olup, çok önemli markalar hem yaşam kalitesi hem de yatırım avantajları açısından güzel İzmir'imizi öncelikli tercih etmektedir. Yabancı yatırımların imalat sanayindeki ilk tercihi uzun yıllardır İzmir olmuştur. Bu bir tesadüf olmasa gerek. Bu açıdan İtalyan dostlarımızın da İzmir'de yapacakları yatırımdan duyacakları memnuniyetin garantisini verebilirim. Yatırımcılarımız tarafından tercih edilir bir ülke olarak bilirse de, bugün İtalya'nın yeni yatırım fırsatlarını da öğrenmek, güçlü olduğumuz sektörlerde kar-

şlıklı bilgi alışverişinde bulunmak ve geleceğe yönelik daha etkili bir partnerlik yolunda adımı İzmirli olarak atabilmeyi umut ediyorum" ifadelerini kullandı.

İtalya, Türkiye'nin üçüncü partneri

İzmir İtalyan Ticaret Odası Başkanı Pietro Alba da, İtalya ile Türkiye'nin ekonomik ilişkilerinin mükemmel olduğunu belirterek, "Yıllardır İtalya ve Türkiye stratejik bir partnerdir. Enerji alanındaki işbirliği ve Avrupa ile ilişkilerin gelişmesi, stratejik ortaklığın önemli konularıdır. ABD'den sonra Türkiye, İtalya'nın 3'üncü partneridir. Bugün Türkiye de 1300'den fazla İtalya şirketi vardır. İzmir İtalyan Ticaret Odası, hem şirketler hem de kurumlar arasındaki işbirlikleri için önemli bir rol üstleniyor" diye konuştu.

İki ülke için ekonomik ortaklığın önemli bir fırsat olduğunu ifade eden Alba, "Türkiye'nin sanayi üre-

timinde ihtisaslaşma ihtiyacı var ve aynı zamanda yarı mamul ürünleri de üretmesi gerekiyor. Bu ihtiyaçları yerine getirecek ülke İtalya'dır. Bu işbirliği İtalyan şirketlerinin rekabet gücünü, Türk şirketlerinin de verimliliğini artıracaktır" dedi.

Türkiye'den pazarlara erişmek kolay

İtalyan Dış Ticaret ve Tanıtım Ajansı Türkiye Direktörü Aniello Musella, İtalya'nın tüm dünyanın en iyi ekonomi ve piyasaları açısından iyi bir yerde olduğuna dikkat çekti. Musella, "İtalya imalat ve uluslararası ticarete önemli bir oyuncu. Makine sektöründe ispatlanmış bir küresel rekabet gücüne sahip. İtalya'dan Türkiye'ye yapılan ihracatta makinelerin yüksek olduğunu görüyoruz. İtalyan perspektifinden Türk şirketlerle çalışmanın avantajı büyük bir pazara ve genç nüfusa sahip olması. Türkiye yüksek vasıflı işgücüne, aynı zamanda bölgedeki diğer ülkelerle

iş yapabilecek stratejik konuma sahip. Avrupa ile ticari entegrasyon söz konusu. İtalya ile Türkiye arasındaki ilişkilerin yüzlerce yıldır devam ettiğini görüyoruz. Türkiye'den başka pazarlara erişmek oldukça kolay" dedi.

İtalya'nın son 15 yılda Türkiye'den bir çok yatırım aldığını da dile getiren Musella, son 3 yılda ise 50 Türk firmasının İtalya'da stratejik sektörlerde yatırım yaptığını söyledi.

Yatırımcıya özel vize

İtalya İzmir Konsolosu Luigi Lannuzzi ise, İtalya ve Türkiye'nin sağlam ilişkilere sahip olduğunu vurgulayarak şunları söyledi:

"İtalya'ya yatırımları çekmek ilişkiler açısından önemli. Bu dönem neden İtalya'da yatırım yapmak için uygun? İtalya'da yatırım yapmak şu anlama geliyor: Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerine yakın olduğu için İtalya doğu Avrupa ve Ortadoğu arasında bir köprü oluşturuyor. İmalat konusunda önemli bir oyuncu. Ekonomik unsurlardan dolayı İtalya yatırım yapmak önemli. İtalya son birkaç yılda yönetimde reform yaptı ve vergilendirme başta olmak üzere yatırımları destekleyen ortamlar oluşturuldu. İtalya'daki yabancı yatırımları desteklemek için hükümet ayrıca yatırımcı vizesi uygulaması başlattı. Ekonomik sistem daha da rekabetçileşti. Dostane bir iş ortamına ihtiyaç var. Yatırımcılar artık daha iyi ilişkiler kurabiliyor, yatırımlarını daha iyi bir şekilde planlayabiliyorlar."

Türkiye'nin avantajının farkındalar

İtalya Ankara Büyükelçiliği Ticari ve Ekonomik İlişkiler Sorumlusu Luigi Gentile de, uluslararası alanda Ege'nin öne çıkması gerektiğini belirterek, "Türkiye'deki iş fırsatlarında akla ilk İstanbul geliyor. Ancak Ege Bölgesi Türkiye'deki yatırım alanı noktasında en önemli bölge. İtalya ve Türkiye arasındaki ticaret ra-

kamları muazzam. İtalya ve Türkiye arasındaki yabancı yatırım alışverişi çok önemli. Türkiye'de İtalyan şirketler yatırım ve üretim yapıyor, istihdam yaratıyor. İtalyan şirketlerinin yatırımları devam edecek, çünkü Türkiye'nin avantajının farkındalar. Üretimi ve istihdamı İtalya'da da artırdık. Kazan-kazan işbirliği çok önemli. Reformlar sayesinde İtalya yatırıma en açık ülkedir. Politikalar değişebilir, ancak bu reformlar kalıcıdır. Ekonomik ilişkilerimiz kurumsaldır" ifadelerini kullandı.

Yatırımcı deneyimleri

İtalya Yatırımlar Masası Türkiye Direktörü Alper Mat, ülkede rekabetçiliği, özellikle genç istihdamını, inovasyonu, enerji verimliliğini artırmaya odaklanan 30'dan fazla teşvik verildiğini, inovatif işe sahip startup girişimlerin de başarıya ulaştığını bildirdi. İtalya'nın yeni yatırımlar konusunda güneye odaklandığını anlatan Mat, kendilerinin de şirket bilgileri, bölgesel iş ve gayrimenkul fırsatları hakkında yatırımcıları aydınlattıklarını söyledi.

Toplantıda ayrıca İtalya'da yatırım yapan Türk şirketleri de deneyimlerini paylaştı. Tiryakiler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Tiryaki, bir Akdeniz ülkesi olan İtalya'da iş kültürünün Türkiye'ye benzediğini, Türkçe bilen insanların sayısının artmaya başlamasının da bir avantaj teşkil ettiğini dile getirdi. Tiryaki, "İtalya hükümeti Kurumlar Vergisi'ni azalttı, oran yüzde 27'den

24'e düşürüldü. Yetkililerin verdikleri sözleri yerine getirmeleri önemli. Çalışanların işe aidiyet duygusunun yüksekliği de bir başka etken" dedi.

Mobilya, dekorasyon ve inşaat sektörlerine yönelik hammadde üretimiyle Türkiye'de söz sahibi Kastamonu Entegre Strateji ve İş Geliştirme Direktörü Hüseyin Güler, İtalya'yı tercih etme nedenlerini, "Hitap ettiğimiz sektörlerde üretimin şekillendiği ülkede var olmak hayalimizdi. Ana maddemiz ağaç ama İtalya'da geri dönüştürülmüş ürünlerle ve yeni teknolojilerle çalışıyoruz. Bizim için önemli bir kazanım" diye konuştu.

Kılıç Holding İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Sinan Kızıltan ise, balık tüketiminde dünyada ilk üç ülke arasında yer alan İtalya'ya Türkiye'den denizyolu ve karayolu ile ulaşımın kolay olduğunu, gelişmiş lojistik sektörü sayesinde İtalya'dan da Avrupa'ya kolay dağıtım yapılabildiğini dile getirdi.

Türk ürünlerine karşı bir önyargı olmamasının avantaj teşkil ettiğini belirten Kızıltan, "İtalya gıda şirketleri açısından dünyada bir numara. Damak zevkleri iyi.

Biz oradaki yatırımımız sayesinde İspanya, Avusturya ve İsviçre'yi besliyoruz. Gümrükler konusunda sıkıntı yaşamıyoruz, bu da önemli bir avantaj" ifadelerini kullandı. Kızıltan, İtalya'da yatırım yapacak şirketlerin transfer fiyatlandırması konusunda bir uzmandan destek almalarını da önerdi.

İzmir'den Benin'e ekonomi köprüsü

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Muhsin Dönmez, İzmir ile Benin Cumhuriyeti arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesi için her türlü desteği vermeye hazır olduklarını söyledi.

Benin Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi İssiradjou İbrahim Gomina, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nı ziyaret ederek Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Muhsin Dönmez ile bir araya geldi. Türkiye'de 2 yıl önce göreve başlayan Büyükelçi Gomina'nın İzmir'e ilk ziyaretinde kendisini misafir etmekten mutluluk duyduğunu belirten Dönmez, "Ülkelerimiz arasında 2017 yılı verilerine göre toplam 115 milyon dolarlık hacim, gerçek potansiyelimizi yansıtmıyor. Bu rakam içinde İzmir'in payı da 3.7 milyon dolar. Ekonomik ilişkilerimizin ve dış ticaret rakamlarının karşılıklı olarak daha üst noktalara çıkması amacıyla EBSO olarak işbirliğine ve elimizden gelen her türlü desteği vermeye hazırız" dedi.

İlk adımlar

Benin Büyükelçisi İssiradjou İbrahim Gomina da, İzmir ile ülkesi arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesi yolunda adımlar atmaktan memnun olduğunu ifade etti. EBSO'dan önce organize sanayi bölgeleri ile serbest

bölgelere yaptığı ziyaretlerde kentin ekonomisi ve üretim gücünü yerinde görme şansı yakaladığını vurgulayan Gomina, "Ülkelerimiz arasında, İzmir özelinde de ekonomik ilişkileri geliştirmek için büyük fırsatlar olduğunu düşünüyorum" diye konuştu.

Benin Cumhuriyeti'nde en önemli üretimin pamuk olması dolayısıyla tekstil sektörünün öne çıktığını bildiren Büyükelçi Gomina, "Tarım, madencilik ve doğaltaş gibi pek çok alanda da işbirliği yapabiliriz. Türk Hava Yolları'nın da her gün İstanbul'dan Cotonou'ya seferinin olması ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinde büyük avantaj. Ege ile Dokuz Eylül Üniversitelerindeki Beninli öğrenciler, ülkelerimiz arasında birer köprü. Afrika ve özellikle Benin hakkında İzmirli sanayicilere yönelik bir seminer düzenleyerek yatırım ve işbirliği fırsatları hakkında kapsamlı bilgi aktarma konusunda desteğinizi bekliyoruz" ifadelerini kullandı.

Afrika 1 trilyon dolarlık pazar

Benin Büyükelçisi Gomina'nın EBSO ziyaretine eşlik eden DEİK Türk-Afrika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Tamer Taşkın da, İzmirli sanayicilerin Afrika kıtasının çok büyük bir pazar olduğunun farkına varmaları gerektiğini söyledi. Ekonomik ilişkiler kurulurken sadece Benin'in 11 milyonluk nüfusunun değil komşuları Togo, Burkina Faso, Nijerya ve Nijer'in de beraber değerlendirilmesini isteyen Taşkın, "İzmirli sanayici dostlarımız büyük Afrika pazarını keşfetmek için Ticaret Bakanlığı'mızın sunduğu desteklerden faydalanmalı. Ulaşım, konaklama, araç kiralama gibi harcamaların yüzde 70'ini geri alma imkanı var. Ege İhracatçı Birlikleri'nin bazı ülkelere navlun teşviği bulunuyor. Toplam 1 trilyon dolarlık Afrika pazarından henüz sadece 20 milyar dolarlık pay alabilmemiz üzücü. Devletimizin ihracat desteklerini değerlendirmeliyiz" dedi.

“Mahir Eller” için harekete geçildi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) önderliğinde ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ortaklığında Avrupa Birliği finansmanı ile hayata geçirilen, İzmir’de Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından yürütülen “Mahir Eller Projesi” ile 30 bin kişinin mesleki becerisi belirlenecek, 20 bin kişinin yetkinliği belgelendirilecek, 3 bin kişiye de istihdam sağlanacak.

Mahir Eller Projesi’nin açılış toplantısı, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu’nun ev sahipliğinde; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk ile AB Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger’in katılımıyla gerçekleştirildi.

Suriye iç savaşında 7 milyon Suriyeli-nin ülkelerini terk etmek zorunda kaldıklarına dikkati çeken TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bu insanların yarısını misafir eden Türkiye’nin 2. Dünya Savaşı’ndan sonraki en ağır sığınmacı sorunuyla karşı karşıya olduğunu söyledi.

Hisarcıklıoğlu, Türkiye’de bulunan Suriyelilerin hayatını kolaylaştırmak için, 32 milyar dolar harcama yapıldığına işaret ederek, “Bölgemizde huzur ve sükuneti sağlamak adına yaraları sarıyoruz. Biliyoruz ki; huzur olmadan ticaret olmaz, ticaret olmadan da zenginlik olmaz. Dolayısıyla, sığınmacı meselesi, siyasi olduğu kadar ekonomik yönü de olan bir

konudur. Devletimiz siyasi olarak yaraların sarılması için çalışırken, biz de ekonomik olarak yaraların sarılması için uğraşyoruz” diye konuştu.

Mahir Eller projesiyle öncelikle geçici koruma altındaki Suriyelilerin en yoğun bulunduğu Adana, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kilis, Konya, Mardin, Mersin ve Şanlıurfa’ya odaklanıldığını vurgulayan Hisarcıklıoğlu, mesleki yeterliliği, birikimi olan ve daha iyi çalışma koşulları arayan insanlara dokunmayı hedeflediklerini bildirdi.

Hükümetimiz yanımızda olduğunu gösterdi

Rifat Hisarcıklıoğlu, projeye katılanların hem daha kolay iş bulabileceğini hem de firmalara ve Türkiye’ye katkı sağlayacaklarını belirterek, şunları kaydetti:

“12 şehrimizde yer alan tüm firmalarımızı, ‘birlikte yaşamak ve birlikte çalışmak için’ gönüllü işveren olmaya davet ediyorum. Hükümetimiz, burada da yanımızda olduğunu gösterdi. Firmalarımıza, proje kapsamında ilk kez istihdam edilecek geçici koruma altındaki Suriyeli çalışanlar için teşvik verilecek. Çalışma izni ücretleri ve yeni istihdam ettiği kişinin toplam maliyetinin yüzde 10’u, proje süresince 6 ay boyunca karşılanacak. İşverenlerimiz, bu proje kapsamındaki tüm süreçler için 12

“
Mahir Eller projesiyle öncelikle geçici koruma altındaki Suriyelilerin en yoğun bulunduğu Adana, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kilis, Konya, Mardin, Mersin ve Şanlıurfa’ya odaklanıldı. İzmir’deki projeyi Ege Bölgesi Sanayi Odası yürütüyor.”

şehirimizdeki Odalarımızdan danışmanlık alabileceğiz."

Bu projenin sadece bir istihdam projesi olmadığını ifade eden Hisarcıkloğlu, projeye 30 bin kişinin mesleki yetkinliklerinin ve becerilerinin artırılmasının sağlanacağını söyledi.

Hisarcıkloğlu, projenin tamamında, Suriyeli sığınmacılar ile Türk vatandaşları arasında yüzde 35-65 oranını korumaya çalıştıklarını vurgulayarak, "Bundan sadece sığınmacı kardeşlerimiz değil, tüm Türkiye kazançlı çıkacak" dedi.

Selçuk: Ekonomik uyuma katkı

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk da Mahir Eller Projesi'nin 12 ilde toplam 20 bin kişiye ulaşacağını belirterek, "Bu çalışmada 3 bin kişinin istihdam edilmesi mültecilerle birlikte vatandaşlarımızın ekonomik uyumuna ciddi katkı sağlayacak" dedi.

Türkiye'nin yaklaşık 3.5 milyon Suriyeli olmak üzere 4 milyon mülteciye ev sahipliği yaptığına dikkati çeken Selçuk, Suriye'yi "gönül coğrafyamızın ayrılmaz bir parçası" olarak nitelendirirken, barınmadan psiko-sosyal destek hatta çalışma hakkına kadar her alanda sorumluluklarını yerine getirdiğini vurguladı.

Bakanlık olarak sosyal yardım ve hizmetlerin yanı sıra mültecilerin istihdama katılmasına katkı sunduklarını vurgulayan Selçuk, Mahir Eller Projesi'yle ilgili şu bilgileri verdi:

"Mülteci kardeşlerimizin iş becerilerini ön plana çıkartıp kendi vatandaşlarımızla birlikte istihdamı artırmak, ekonomik uyumu güçlendirmek için çalışacağız. Bu anlamda sanayi ve ticaret odalarımıza mülteci kardeşlerimizin çalışma hayatına kazandırılmasına yönelik çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum. Bu proje ile 12 ilde yüzde 65'i geçici koruma altındaki Suriyeli, yüzde 35'i vatandaşlarımız olmak üzere toplam 20 bin kişiye ulaşılacak olması önemli bir hedef.

Bu çalışmada 3 bin kişinin istihdam edilmesi mültecilerle birlikte vatandaşlarımızın ekonomik uyumuna ciddi katkı sağlayacak. Yaklaşık 15 bin kişinin sınavlarda başarılı olması ve belge almaya hak kazanması iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücüne kavuşması adına da önemli bir adım. Mesleki becerileri belgelendirilmiş kişilerin istihdam edilmesini teşvik etmek için asgari ücretin yüzde 10'u ve SGK işveren primlerinin tamamının, 6 aya kadar proje bütçesinden karşılayacağız."

Berger: Desteklemeliyiz

Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger ise "Mahir Eller Projesi"ne ilişkin olarak "Temel amaç, mesleki yönlendirme, deneme ve sertifikalandırma yoluyla sığınmacıların istihdam edilebilirliğini pekiştirmek" dedi. Büyükelçi Berger, Suriye'de 2011 yılından bu yana insani bir felaket yaşandığını hatırlatarak, yaklaşık 7 milyon sığınmacı veya mülteci konumundaki Suriyeliye Türkiye'nin ev sahipliği yapmak için muazzam bir çaba gösterdiğini vurguladı. Suriye konusunda hala siyasi bir çözüme ulaşamadığını söyleyen Berger, Türkiye ile Rusya arasındaki İdlib mutabakatına atıfla, "Türk diplomasisi sayesinde İdlib'deki duruma bir çözüm bulundu ve başka bir

insani felaketin önüne geçildi" diye konuştu.

Büyükelçi Berger, şu an Türkiye'de 4 milyon civarındaki kayıtlı sığınmacının yaklaşık 2 milyonunun çalışabilecek yaşta olduğunu anımsattı. Türkiye'deki sığınmacıların hayatlarını tekrar kurabilmeleri, geçimlerini sağlayabilmeleri ve Türk ekonomisine olumlu katkıda bulunabilmeleri için onlara fırsat sağlamanın artık zorunlu bir hal aldığını vurgulayan Berger, bunun aynı zamanda Suriye'de barış tesis edilene kadar, Suriyelilerin Türk toplumuna entegrasyonuna da büyük bir katkı sağlayabileceğini anlattı.

İş piyasasında sığınmacılar için şartların teşvik edilmesi gerektiğini söyleyen Berger, "Sığınmacıların işe alınması ve şirketler ile iş arayanların bir araya getirilmesi noktasında özel sektörü desteklememiz gerekiyor, bu son derece önemli. Bu amaç için bu proje aracılığıyla 15 milyon Euro sevk edildi. Temel amaç, mesleki yönlendirme, deneme ve sertifikalandırma yoluyla sığınmacıların istihdam edilebilirliğini pekiştirmek" ifadelerini kullandı.

Berger, AB'nin, sığınmacıların istihdam edilebilirliğini ve iş piyasasına entegrasyonlarını desteklemeye devam edeceğini, Türk hükümetinin etkileyici çabalarına katkıda bulunmaktan gurur duyduklarını kaydetti.

Mahir Eller Projesi ne getirecek?

TOBB, Mahir Eller ile geçici koruma altındaki Suriyelilerin ve Türk vatandaşlarının ekonomik hayata katılımı için önemli bir proje hayata geçiriyor. Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve 15 milyon Euro bütçeye sahip olan proje, 12 ilde gerçekleştirilecek. TOBB ile Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ortaklığında yürütülen “Birlikte Yaşamak ve Çalışmak: Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Türkiye Ekonomisine Entegrasyonu - Mahir Eller Projesi” ile toplam 30 bin kişiye ulaşılması hedefleniyor.

“Mesleğini belgele, farkını koy ortaya” sloganıyla başlatılan projenin temel amacı, geçici koruma altındaki Suriyeliler ve Türk vatandaşlarının mevcut mesleki becerilerinin belgelendirilmesi ile istihdam edilebilirliklerini artırmak olarak öne çıkıyor.

3 bin kişi istihdam edilecek

İki sene sürecek olan “Mahir Eller Projesi”, Türkiye’de geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusunun yoğun olduğu Adana, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kilis, Konya, Mardin, Mersin ve Şanlıurfa illerinde uygulamaya geçirilecek. Bu illerdeki Ticaret ve Sanayi Odaları işbirliği ile gerçekleştirilecek proje kapsamında 30 bin kişinin beceri haritası çıkartılacak ve mesleki yetkinlikleri belirlenecek. Bunların arasından 20 bin kişi mesleki yeterlilik sınavlarına alınacak ve 15 bini belgelendirilecek. Belgelendirilen kişiler arasından 3 bin kişi istihdam edilecek. Ayrıca 2 bin kişi de Türkçe dil kurslarından yararlandırılacak.

Herkes kazanacak

Projede her kesime yönelik teşvikler söz konusu olacak. Projeden çalışan veya iş arayan geçici koruma altındaki Suriyeliler ve Türk vatandaşları ve iş gücü piyasasına girmeye hazırlanan mesleki ve teknik eğitim öğrencileri yararlanabilecek.

Ege Bölgesi Sanayi Odası'ndaki ofis, çalışmalarına başladı.

Projenin uygulanacağı 12 ilde yaklaşık bin firmanın ‘gönüllü işveren’ olması hedefleniyor. Firmalar proje ile mesleki yeterlilikleri belgelendirilmiş kişileri istihdam etme fırsatı elde edecek. Mevcut çalışanlarının mesleki yeterliliklerini proje kapsamında ücretsiz olarak belgelendirme imkânına sahip olacak. Ayrıca proje kapsamında çalışan istihdam eden firmalar için çeşitli teşvikler verilecek. Bu teşvikler, çalışma izni ücretlerinin ödemesi ve yeni istihdam ettiği kişinin toplam maliyetinin yüzde 10’unun 6 ay boyunca ödemesi şeklinde olacak. Proje kapsamında istihdam edilenlerin tümünde işverenler bu teşvikten yararlanabilecek. Süreç içinde firmalara, geçici koruma altındaki Suriyelilerin çalıştırılmasına ilişkin hukuki süreçler hakkında da danışmanlık verilecek.

İlkleri barındırıyor

Proje, birçok açıdan Türkiye’de ilkleri barındırıyor. Projeye, halihazırda bir mesleği olan kişilere, becerilerine uygun alanlarda iş bulmalarını kolaylaştırmak için, mesleki yeterliliklerini belgelendirme imkanı sunulacak. Söz konusu belgelendirme, Mesleki Yeterlilik Kurumu’nun yayımladığı ulusal yeterlilikler çerçevesinde, yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarıncı yapılacak sınavlar aracılığıyla gerçekleştirilecek.

Bu proje ile uygulanacağı illerdeki işgücü piyasasının ihtiyaç

analizi de gerçekleştirilecek. Bölgede yaşayanların mesleki birikimleri, becerileri tespit edilecek. Savaş koşullarında Türkiye’ye gelirken yanında herhangi bir diploma veya sertifika getiremeyen kişilerin becerilerini kanıtlayabilecekleri bir belgeye sahip olmalarını sağlaması da projenin önemli odaklarından biri olacak. Belirlenecek sektörlerde faaliyet gösteren bin firmanın da temel beceri ihtiyaçları çıkartılacak.

Halen Türkiye’de 20 bin kişiye mesleki belgelendirme sınavlarına girme imkanı tanıyan ve belge almaya hak kazanan 3 bin kişiyi işverenlerle buluşturmayı hedefleyen başka bir proje yürütülmüyor. Türkiye’de özel sektörün en önemli çatı kuruluşu olan TOBB’un liderliğinde gerçekleştirilmesi de “Mahir Eller Projesi”ni farklı kılan unsurlar arasında öne çıkıyor.

Adı nereden geliyor?

Arapça kökenli bir kelime olan “Mahir”; ‘becerikli, yetenekli, uzman, işini iyi bilen, usta’ anlamına geliyor. “Mahir Eller” ise ‘işinin ustası, mesleğinin erbabı, mesleki yeterliliğe sahip’ olanları temsil ediyor. Bu proje ile mesleki yeterliliği ve birikimi olan, bunu kanıtlayarak daha iyi çalışma koşulları arayan mahir ellere, mahir insanlara ulaşılması hedefleniyor. Mesleğinde usta olanlara, işinin erbabı olanlara, “İyi bir hayat, iyi bir iş için; mesleğini belgele, farkını koy ortaya” sloganıyla sesleniliyor.

Suriyeli patronların yüzde 71'i ülkesine dönmek istemiyor

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ile Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) işbirliğinde, Türkiye'deki girişimci Suriyeliler hakkındaki en kapsamlı çalışma sonuçlandı. 400 firmayla görüşüldü. Çalışmadan çarpıcı sonuçlar çıktı. Buna göre, Türkiye'de bulunan 9 bin 978 Suriye ortak sermayeli firmada istihdam edilen kişi sayısı ortalama 7.3. Girişimcilerin yüzde 71.7'si savaş sonrasında ülkelerine geri dönmek istemiyor.

Çalışmaya göre, Suriyeli girişimcilerin Türkiye'ye gelmelerinde en etkili nedenlerin başında coğrafi yakınlık ve mevcut iş ağları geliyor. Girişimcilerin yüzde 59.4'ü Türkiye'de başarılı bir iş hayatına sahip olduğunu düşünürken, yüzde 48.4'ü ise Türkiye'deki iş ortamının diğer çevre ülkelere kıyasla daha iyi olduğunu düşünüyor. Suriyeli firmaların büyük bir kısmı mikro ölçekli (yüzde 66)

ve hizmetler sektöründe (yüzde 71) faaliyet gösteriyor. Hâlihazırda Suriyeli firmaların yüzde 75.4'ünün, Türkiye'ye gelmeden önce de girişimcilik faaliyetlerini sürdürdüğü görülüyor.

İhracat odaklılar

Suriyeli firmalar daha çok ihracat odaklı. Anket bulguları dâhilinde en dikkat çekici olanlardan bir tanesi Suriyeli firmaların yüzde 55.4'ü ihracat yaparken, Türkiyelilerin ise yüzde 30.9'unun ihracat yapması. Suriyeli firmaların karşılaştığı en büyük zorluk ise, finansmana erişim. Bu kapsamda Suriyeli firmaların en çok zorlandığı işlemler dâhilinde ticari banka hesabı açmak (yüzde 28), yerel para transferi yapmak (yüzde 27,3) ve kişisel banka hesabı açmak (yüzde 19,7) yer alıyor. İş sahibi olsun ya da olmasın, legal olarak Suriyelilerin banka hesabı açmamasının önünde bir engel

bulunmamasına rağmen münferit banka kararları, yaptırımlar ve Suriyelilerin legal statüsünden kaynaklı olarak bu problemlerle karşılaşabiliyorlar.

Neler yapılmalı?

Rapora göre, Suriyelilerin Türkiye ekonomisine katkısının belirlenmesi gerekiyor. Yapıcı bir ekonomik entegrasyon politikası çerçevesinin oluşturulması ve Suriyelilerin hem ekonomik hem de sosyal uyumu hususunda -girişimci olsun ya da olmasın- Suriyelilerin ekonomiye olan katkılarının net bir biçimde belirlenmesine ihtiyaç bulunuyor.

Gettolaşma süreci daha derin bir analiz gerektirirken buna paralel olarak kentsel yoksullaşma programları daha fazla desteğe ihtiyaç duyuyor. Suriyelilerin sosyal uyumunda gettolaşma da, ön plana çıkan bir husus olarak dikkat çekiyor.

Kurumsal yatırımcı görüşmeleriyle orta uzun vadeli desteğimizi artırıyoruz

Adnan YILDIRIM
Türk Eximbank
Genel Müdürü
(2014-2015 Ekonomi
Bakan Yardımcısı)

Üretim, ticaret ve yatırım ülkelerin ekonomik kalkınmasında büyük önem taşıyor. Küresel ekonominin gidişatını da üretimin ve ticaretin yönü belirliyor. Son dönemde teknolojinin etkisiyle hızla değişen dünya artık yeni bir döneme giriyor. 18. yüzyılda buhar ve su gücünün kullanılması birinci sanayi devrimi, 1870'lerde elektrik enerjisi ve iş bölümü ile gelen seri ve kitlesel üretim ikinci sanayi devrimi olarak adlandırılıyor. 1970'lerde teknolojinin üretim alanına girerek üretim biçimlerini değiştirmesi ve süreçlerin otomatizasyonu üçüncü sanayi devrimi olarak tanımlanıyor. Birbirini besleyen tüm bu üretim aşamaları bugünlerde dünyayı yeni bir devrimin kapısına dayadı. Sanayi 4.0 dediğimiz bu yeni üretim anlayışı, bilgi teknolojileri ile sanayi üretiminin entegrasyonuna dayanıyor. Yani bu yeni süreç esasında robot teknolojilerinin, internet bağlantılı makine ve cihazların insan etkisi olmaksızın kendi aralarında network kurarak üretime sürecine dahil olmasını ifade ediyor. Yakın bir gelecekte akıllı fabrikalar, akıllı ürünler, dijitalleşme gibi kavramlar günlük hayatımızda daha sık duyacağımız temel kavramlar olmaya başlayacak.

Tüm bu üretim süreçleri doğal olarak ticaretin yönünü ve yatırım kararlarını da etkileyecek. Son dönemde yine büyük oranda ilgi toplayan "Kuşak

ve Yol Girişimi" ticaret ve yatırım dünyasının odak noktası haline geldi. Kuşak ve Yol Girişimi (Belt and Road Initiative) Çin Hükümeti'nin ortaya koyduğu, kıtalararası ölçekte işbirliği ve bağlantısallığın geliştirilmesini amaçlayan ve 6 koridordan oluşan denizyolu ve karayollarını içeren bir altyapı, ticaret ve yatırım planı olarak ortaya çıktı. Bu proje, Çin'i Orta ve Güney Asya üzerinden Avrupa'ya bağlayan İpek Yolu Ekonomik Kuşağı (Silk Road Economic Belt) ve Güneydoğu Asya, Körfez ülkeleri, Kuzey Afrika ve Avrupa'ya bağlayan Yeni Deniz İpek Yolu'ndan (Maritime Silk Road) oluşuyor.

Küresel ekonominin yüzde 30'unu, dünya nüfusunun yüzde 62'sini ve enerji rezervlerinin yüzde 75'ini barındıran Afrika, Asya ve Avrupa'daki yaklaşık 70 ülkeyi kapsayan planda geçen "Kuşak" projenin karasal, "Yol" ise deniz kısmını ifade ediyor. Türkiye girişimin "Orta Koridor - Middle Corridor" olarak adlandırılan kısmında yer alıyor.

Konu üretim, ticaret ve yatırım olunca finansman olmadan olmaz. Kuşak ve yol girişimi kapsamındaki projelere Dünya Bankası, EBRD, Asya Kalkınma Bankası, Çin Kalkınma Bankası, Bank of China, ICBC, HSBC, Standart Chartered finansman sağlıyor. Girişime, Çin Eximbankı ve Sinosure da

Türk Eximbank olarak Kuşak ve Yol Girişimi ile Sanayi 4.0 konusunda ihracatçılarımızın ve yatırımcılarımızın oyun dışında kalmasını istemiyoruz. Ar-Ge yatırımları ve inovasyon bakımından gelecek vadede KOBİ'lerimize yönelik desteğimizi her geçen gün artırıyoruz.

destek veriyor. Sinasure girişimin yürürlüğe konulduğu 2013 yılından bu yana projelere 510 milyar ABD Doları tutarında sigorta desteği sağladığını belirtiyor. Çin Eximbankı'nın ise 2017 yılındaki ihracat kredi faaliyetlerinin yüzde 40'ının, imtiyazlı kredilerinin (preferential loan) yüzde 80'inin Kuşak ve Yol Girişimi'ne dahil ülkelere yönelik olduğu belirtiliyor.

Ülkemiz, ne Kuşak ve Yol Girişimi'ne ne de Sanayi 4.0'a kayıtsız kalmamalı. Biz de Türk Eximbank olarak bu kapsamda 14 Kasım'da Pekin'de düzenlenen Kuşak ve Yol Girişimi'nin Orta Asya'daki yatırım fırsatlarına etkisini konu alan panele katıldık. Panelde bu girişimin finansman paydaşlarından olan ICBC ve EBRD ile ikili görüşmelerde bulunduk. Ticaretin bu yeni yolu konusunda ihracatçılarımızın ve yatırımcılarımızın oyun dışında kalmasını istemiyoruz.

Pekin'den sonra Phuket/Tayland'da düzenlenen Asya Exim Bankları Forumu 24. Yıllık Toplantısı'na katılarak bölge ülkeleriyle olan işbirliğimizi artıracak görüşmelerde bulunduk. Bu görüşmelerde Çin ve Hindistan Eximbanklarıyla önümüzdeki dönemde işbirliği anlaşması

imzalama konusunda mutabakata vardık. Yıllık toplantının ana konsepti Sanayi 4.0'dı. Üye ülkelerin Sanayi 4.0'a olan adaptasyonlarının paylaştığı toplantıda biz de yüksek teknoloji, yüksek katma değerli ürünlere desteğimizi artıracığımızı ifade ettik. Ar-Ge yatırımları ve inovasyon bakımından gelecek vadeden KOBİ'lerimize yönelik desteğimizi her geçen gün artırıyoruz. Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük İcraat Programı

kapsamında bankamıza verilen hedeflerden biri de toplam desteğimizin içerisindeki KOBİ oranını artırmaktı. 100 gün gibi kısa bir sürede hedefimizi yakalayarak yüzde 68'e ulaştık. Önümüzdeki dönemde hem yeni yatırım fırsatlarını değerlendirmek isteyen yurt dışı müteahhitlerimize hem de teknoloji ağırlıklı ürün geliştiren ihracatçılarımıza desteğimizi daha da artıracamız.

Gökçüoğlu: İzmir bilişimde pilot il olmalı

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Gökçüoğlu, İzmir'in bilişimde pilot il olması, küçük ve orta ölçekli işletmelere verilecek desteklerin teknolojik dönüşümü de sağlaması, yüksek katma değerli üretim ve ihracatı artırması gerektiğini savundu.

Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın da destekleriyle, Türkiye Bilişim Derneği (TBD) tarafından 1. İzmir KOBİ'ler ve Bilişim Kongresi, "Ekonominin İtici Gücü KOBİ'ler, KOBİ'lerin İtici Gücü Bilişim" sloganı ile düzenlendi.

KOBİ düzeyindeki girişimciler ve bilişim sektörü profesyonellerinin katılımıyla, yeni para teknolojilerinden e-ticaret pazarına, kurumsallaşma uygulamalarından uluslararası ilişkilere kadar, Türkiye'de ekonominin dinamiği KOBİ'leri Sanayi 4.0'a hazırlamanın yöntemlerinin değerlendirildiği toplantının açılışında konuşan EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu, "İşletmelere verilen desteklerin hedefi olmalı. KOSGEB'in destekleri KOBİ'lerde teknolojik dönüşümü sağlamalı. Sonuçta katma değeri yüksek ürünler üretilip ihraç edilmeli" dedi.

Biz hazırız

İbrahim Gökçüoğlu, İzmir'in serbest şehir ilan edilerek özel teşvik politikaları ile işletmelerin bilişimin hem yazılım hem de donanım alanında desteklenmesi gerektiğini savundu. Sanayi 4.0'ın sadece yazılımdan ibaret olmadığına işaret eden Gökçüoğlu, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Fabrikaların üretim bölümlerinde veya makinelerin kontrolü gibi işlemlerin denetiminde kullanılan, kısa sürede daha çok ve kaliteli ürün üretme, çok düşük hata oranlarında üretim gibi unsurların ön plana çıkmasında büyük rol oynayan otomasyon cihazlarını (PLC), sensörleri ve komponentleri üretmiyorsanız sonuç elde edemezsiniz. Yazılımla birlikte bunları da aynı anda yapmalıyız. Üretim planlama, zamanlama ve envanter kontrol sistemi (MERP) ile tüm veri ve proseslerin tek bir noktadan entegre edildiği kurumsal kaynak planlama (ERP) sistemlerine de sahip olmalıyız. Bugün savunma sanayinde Aselsan, Roketsan, Havelsan gibi kuruluşların başarılarıyla nasıl övünüyorsak, devlet özel teşvik politikası ile bilişim alanında da firmaları tespit edip donanım ve yazılım üretiminde görevler vermeli. İzmir'e serbest şehir statüsü verilerek bilişim alanında pilot

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu, İzmir'in özel teşvik politikaları ile bilişimin hem yazılım hem de donanım alanında desteklenmesi gerektiğini savundu.

il olmalı. Bizler bu göreve hazırız, yeter ki önümüz açılsın. Hep birlikte ülkemize bir başarı hikayesi verelim.”

Sanayi 4.0 için üniversite ve sanayi işbirliğinin yanı sıra eğitimin önemini de gündeme getiren Gökçüoğlu, “Eğitim olmazsa Sanayi 4.0 hedefine ulaşamayız. Eğitim sistemimizin Sanayi 4.0’ın altyapısını destekleyecek şekilde yeniden düzenlenmesini, ilkokullarımızdan başlamak üzere kodlama eğitiminin zorunlu olmasını, geleceğin mesleklerine yönelik bölümler açılmasını gündemde tutuyoruz. Ancak özellikle meslek okullarından mezun olanlar, bölümleriyle ilgili mesleği yapmalı. Onca masrafın, fedakarlığın, çabanın ardından teknik eğitim almış kişilerin garsonluk, kasiyerlik yapması kabul edilemez. Üniversite-sanayi işbirliği de proje hedefleri konularak sonuca ulaşmalıdır” diye konuştu.

Dijital ve sayısal dönüşüm

TBD Genel Başkanı Rahmi Aktepe de, 2018’in Türkiye için Dijital Ekonomi Yılı olarak ilan edildiğine dikkat çekti.

Bilgi ve teknolojik yeniliklerin ömrünün çok kısa olduğunu aktaran Aktepe, “Artık yarınlar için sahip olabilmek ve geleceği şekillendirebilmek için, çok geniş

kapsamlı entegrasyon projelerini, işbirliklerini, büyük veri analizlerini, yenilikçi ve yıkıcı teknolojileri göz önünde bulundurmalıyız. Bugün özgün teknolojilere yatırım yapanlar, dijital ve sayısal dönüşümü özümseyenler ve teknolojiye yön verenler yarınlar için hükmedenler olacaktır. TBD olarak artık konuşmak yerine eyleme geçmek gerektiğine inanıyor ve ekonomiyi dijital ve sayısal dönüşümle geliştirmeyi hedefliyoruz. İzmir’in bilişimde öncü bir il olması için TBD olarak tüm desteğimizi vereceğiz” dedi.

KOSGEB İzmir Güney Müdürü Mustafa Çanakçı ise, KOSGEB’in yeni vizyonunu ve yol haritasını

Türkiye’nin gelecek hedefleri ve kalkınma planları doğrultusunda yeniden yapılandırıldığını belirtti.

Yeni yapılanmanın KOBİ’lerin katma değeri yüksek, teknolojik üretime yönlendirilmesi, ihracata odaklanması hedeflenerek oluşturulduğunu anlatan Çanakçı, “KOSGEB’in yeni vizyonu ve yol haritasına bağlı olarak bundan sonraki süreçte milli ve yerli üretim yaparak, cari açığın olumsuz etkisini ortadan kaldıran, stratejik ürün üreten ve imalat sanayinde faaliyet gösteren KOBİ’lere hem kredi faiz desteklerinde, hem de hibe desteklerinde daha yüksek oranlı destek verilecektir” ifadelerini kullandı.

İnşaat sektöründen kentsel dönüşüm önerileri

Ege Bölgesi Sanayi Odası ile İzmir Ticaret Odası çatısı altındaki inşaat sektörü temsilcileri, kentsel dönüşümün arzu edilen faydaları sağlaması, yenilemen hızlı ve hakkaniyetle gerçekleştirilmesi ile kent estetiğinin korunmasına yönelik önerilerde bulundu.

Ege Bölgesi Sanayi Odası 63. Grup İkamet Amaçlı Bina Sanayi ve 64. Grup Çok Amaçlı Bina İnşaatı Sanayi Meslek Komitesi, İzmir Ticaret Odası 67. İnşaat Yapım ve Onarım Grubu ile İnşaat Sektörü Müşterek Komite Toplantısı gerçekleştirdi. EBSO ev sahipliğindeki toplantının gündeminde; EBSO 63. ve 64. Meslek Komitelerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı nezdinde girişimde buldukları "Kentsel dönüşümde yaşanan sorunlar" konusu yer aldı.

Devletin, 16 Mayıs 2012 tarihinde kamuoyunda kentsel dönüşüm kanunu olarak adlandırılan Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında 6303 Sayılı Kanun'la vergi, harç ve ücret muafiyeti, kira yardımı ile kredi desteği sağladığı hatırlatılırken,

vatandaşı korumak adına riskli görülen yapıların yıkılıp yeniden yapılmasını teşvik ettiği belirtildi.

Yasal düzenlemeyi yerinde ve değerli bulduklarını belirten inşaat sektörü temsilcileri, "Ancak; devletimiz bir yandan riskli yapıların yenilenmesini desteklerken, diğer yandan çıkardığı imar yönetmelikleri ile, özellikle yapılaşmanın yoğun olduğu şehir merkezlerinde riskli yapıları yıkılamaz hale getirmekte veya malikleri mağdur etmektedir. Bu yenilenmenin hızlı ve hakkaniyetli bir biçimde gerçekleşmesi için, çıkartılan yönetmeliklerin özellikle şehir merkezlerindeki riskli binalar için müktesep hakların korunabilmesi noktasında tekrar ele alınması gerekmektedir" görüşünü ifade etti.

İşte reçete

Kentsel dönüşüm için mevcut yapı yıkılıp yeniden yapılmaya kalkıldığında aynı miktarda kullanım hakkı elde edilemediği, yapısına göre yüzde 50'ye varan inşaat alanı kayıpları oluştuğuna dikkat çeken inşaat sektörü temsilcileri, seneler içinde yapılan imar planı

değişiklikleri ile kat adetlerinde de eksilmeler yaşandığını hatırlatırken insanların riskli yapılarda oturmaya devam ettiğini dile getirdi.

İnşaat sektörü temsilcileri, özellikle Yangın Yönetmeliği'nin çok katı olduğunu vurguladı ve "Binayı yıkıp yeniden inşa etmeye kalktığınızda, insanların rahat bir şekilde yaşaması esas olması gerekirken, bina tamamen yangın güvenliğine endekslenmektedir. Mevcut parsellerin küçük olmasından dolayı yapının mimarisi bozulmakta, mimari anlamda çarpık yapılar oluşmaktadır. Şehir merkezlerinde yangın kaçış merdivenlerinin, bina kitlelerinin veya imar hattının dışına taşabilmesi, bahçe mesafelerinin kullanılabilmesi bir gereksinim olmuştur. Ayrıca, dönüşüme girmiş binalarda kat maliklerinin rızasıyla, yangın kaçış merdivenlerinin öngörülmebileceği yönünde bir çalışmanın da yapılabileceğini düşünmekteyiz" dedi.

Şehir merkezlerinde ada bazında planlama veya dönüşüm imkanının kalmadığını, her adada en az bir ya da iki parselin kentsel dönüşüm kapsamında yeniden inşa

edildiğini de gündeme getiren inşaat sektörü temsilcileri, “Ada bazında bir düzenleme bu saatten sonra zor, ancak hiç olmazsa bina cephelerinin mimari estetik kurulları vasıtasıyla şekillendirilmesinde şehircilik adına büyük fayda vardır” ifadelerini kullandı.

40 dairenin altındaki yapılarda tercihe bağlı kapıcı daireleri yapılması durumunda katlar alanı hesabına dahil edilmemesinin önünün açılması, her daireye bir otopark zorunluluğunun mevcut parseller yerine imara yeni açılan belli büyüklükteki parsellerde uygulanması da inşaat sektörünün önerileri arasında yer aldı.

EBSO ve İZTO çatısı altında temsil edilen inşaat sektörü temsilcilerinin ortak toplantısında; kentsel dönüşüm uygulamalarında müktesep hakların korunması, çözüme uygun toplulaştırma konusunda yasal özendirme yapılması, 10 kat ve üzeri binalarda çift yangın merdiveninin bulunması, kentsel dönüşüm uygulanacak binalarda Otopark Yönetmeliği konusunda alternatif bir çözüm üretilmesi, müteahhlik belgeleri ile sanayi yapıları konularında çalışmalar yapılması da kararlaştırıldı.

Her iki Odanın inşaat sektörüyle ilgili meslek komitelerinin toplantılarına önümüzdeki süreçte mimar ve mühendis grupları da davet edilecek.

Kimler katıldı?

- EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Muhsin Dönmez
- EBSO Meclis Başkan Yardımcısı Hakkı Attaroğlu
- EBSO Meclis Üyeleri Mustafa Şafak Baran ve Mehmet Turan
- EBSO İkamet Amaçlı Bina Sanayi Komite Başkanı Şükrü Eroğlu, Başkan Yardımcısı Ragıp Aslan, Komite Üyesi Sefer Topçu
- EBSO Çok Amaçlı Bina İnşaat Sanayi Komite Başkanı Tuğrul Özbaş, Başkan Yardımcısı Haydar İnaç, Komite Üyesi Sevgül Soykarafakılı
- İZTO Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Kahraman
- İZTO İnşaat Yapım ve Onarım Grubu Meclis Üyeleri Ferhat Özmen, Ayhan Sulak ve Ziya Dağlier, Komite Başkanı Barış Öncü, Komite Üyeleri Bilal Özkan, Cemil Turan
- İZTO Mühendislik Komitesi Meclis Üyesi Levent Bendeş, Komite üyesi Necmi Okumus

Medikal sanayinin gündemi Ürün Takip Sistemi ile Tıbbi Cihaz Regülasyonu

“
EBSO ile İZTO çatısı altında toplanan medikal sanayicileriyle tıbbi malzeme üreticilerinin toplantısında, Ürün Takip Sistemi ve Tıbbi Cihaz Regülasyonu konusunda yaşanabilecek sorunlara, Sağlık Bakanlığı'yla birlikte çözüm üretilebileceği dile getirildi.
”

Ege Bölgesi Sanayi Odası ile İzmir Ticaret Odası çatısı altında faaliyet gösteren medikal sanayicileriyle tıbbi malzeme üreticileri, ortaklaşa düzenledikleri toplantıda sektörün gündemindeki Ürün Takip Sistemi ile Tıbbi Cihaz Regülasyonu konularını değerlendirdi. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ile TÜBİTAK üst düzey yetkililerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda; tıbbi cihaz regülasyonu içerisinde vücut dışında kullanılan tıbbi tanı cihazları (IVD) ürünlerinin de tıbbi cihaz olarak belirlenmesi, mevzuatlara uyum ve yetkili kişiler bulundurma zorunluluğu, Sınıf III ve aktif ürünler için özellikle klinik araştırma yapılma zorunluluğu, ciddi olumsuz olayların bildirim süresinin 15 güne indirilmesi konuları ayrıntılarıyla değerlendirildi.

Birlikte çözüm

İZTO ev sahipliğindeki toplantının

açılış konuşmasını yapan EBSO Medikal Sanayi Meslek Komitesi Meclis Üyesi Hayri Dursunoğlu, sağlık tedarikçileri olarak Ürün Takip Sistemi (ÜTS) uygulamasına sıcak bakmaları gerektiğini söyledi. Dursunoğlu, “ÜTS, kaliteli üretim yaptığı iddiasındaki üreticiler için gerekli olduğu kadar sağlık sisteminde var olması gereken kapsamlı bir uygulama. Yaşanan sorunlara da tedarikçiler

olarak Sağlık Bakanlığı temsilcileriyle birlikte çalışarak çözüm bulacağımıza inanıyoruz” dedi.

AB tarafından getirilen tıbbi cihaz regülasyonuna uyum süreci içinde istenilen klinik araştırmaları için Sağlık Bakanlığı'ndan destek beklediklerini de dile getiren Hayri Dursunoğlu, 2020 yılından itibaren ulusal ve uluslararası alanda, tıbbi cihaz alanında CE işaretli tüm ürünlerin Avrupa Birliği Tıbbi Cihaz Yasası (MDR) Yönetmeliği'ne tabi olacağını bildirdi.

Sanayiciler bilgilendirildi

Sağlık Bakanlığı, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ile TÜBİTAK Bilgem tarafından geliştirilen ve 2017 yılında kullanıma sunulan Ürün Takip Sistemi, tüm tıbbi cihazların ve kozmetik ürünlerin üretim bandından kullanıldığı son noktaya kadar takip edilmesini sağlayan bir e-Devlet uygulaması. Sağlıklı veriye dayalı denetim amacıyla 12.06.2017 tarihinden itibaren tıbbi cihazların kayıtları ÜTS'de yapılıyor, bu sistem üzerinde tekil takip süreçleri de yürütülüyor. Tekil takip süreci ile birlikte tıbbi cihazların tekil hareket bildirimleri takip edilerek piyasaya arz sonrası süreçlerin etkin bir şekilde yönetimi hedefleniyor.

İZTO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Cemal Elmasoğlu'nun da katılımcılara hitap ettiği, moderatörlüğünü İZTO Tıbbi Malzeme Grubu Meslek Komitesi Başkanı Onur Akgün'ün yaptığı toplantıya EBSO Meclis Üyeleri Enver Olgunsoy ile Atilla Şensoy'un yanı sıra EBSO Medikal Sanayi Meslek Komitesi Üyeleri de katıldı.

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkan Yardımcısı Recep Uslu, Daire Başkanları Asım Hocaoğlu ile Aydın Kaplan ve TÜBİTAK Baş Uzman Araştırmacı Burak İbrahim Sevinci de, toplantının ilk bölümünde, Ürün Takip Sistemi, kayıtlar, ürün hareketlerinin sistem üzerinden nasıl gerçekleştirileceği konularında katılımcıları bilgilendirdi.

Toplantının ikinci bölümünde ise, sektör temsilcilerine 2020 yılı Mayıs ayında uygulaması resmen başlayacak olan Tıbbi Cihaz Regülasyonu (MDR-Medical Device Regulation) sistemi hakkında açıklama yapıldı.

Kimya sanayi atağa kalkıyor

Ege Bölgesi Sanayi Odası ile İzmir Ticaret Odası çatısı altındaki kimya sanayicilerinin ortak toplantısında, güçbirliği içinde uluslararası açılım gündeme geldi. Kimya-boya sektörünün ÖTV ve teminat mektubu sorunlarının çözümünün yanı sıra EİB bünyesinde Ege Kimyevi Maddeler İhracatçıları Birliği'nin kurulması gerektiği vurgulandı.

24. Grup Kimyasal Ürünler Sanayi Meslek Komitesi, 25. Grup Boya Vernik ve Kaplayıcı Maddeler Sanayi Meslek Komitesi, 26. Grup Sabun Sanayi Meslek Komitesi ile İZTO 74. Grup Kimya Grubu Meslek Komitesi Üyelerinin katılımıyla ortak sektör toplantısı gerçekleştirildi.

Sektörel işbirliğinin sürekliliğinin korunması amacıyla iletişim ağı oluşturulmasının kararlaştırıldığı toplantıda, kimya-boya sektörünün en önemli sorunlarından ÖTV ve teminat mektubuna ilişkin EBSO ile İZTO'nun ortak çalışmalarla çözüm arayışlarını sürdürmesi istendi.

Sektörde kayıt dışı faaliyet gösteren firmalar belirlenerek denetimlerle faaliyetlerinin engellenmesi konusunda çalışmalar yapılması, Tehlikeli Malların Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Avrupa Anlaşması (ADR) ve Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde nakliye, çevre, iş sağlığı ve güvenliği konularında ortak bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi de kararlaştırıldı.

İhracat için atılım

Kimya sanayicilerinin ortak toplantısında en ağırlıklı konularından birini uluslararası açılım ve ihracat oluşturdu. EBSO ve İZTO'nun ortak çalışması ile Ege İhracatçı Birlikleri bünyesinde Ege Kimyevi Maddeler İhracatçıları Birliği'nin kurulması konusunun yeniden gündeme getirilerek kurulmasının sağlanması gerektiği ifade edildi.

Türkiye İhracatçıları Meclisi'nin (TİM) öncülüğünde ve koordinasyonunda kuruluş çalışmaları sürdürülen Türkiye Ticaret Merkezleri'ni de mercek altına alan kimya sanayicileri, firmalar arasındaki ticari ilişkilerin gelişmesi ve yükselmesini amaçlayan merkezlerin etkinliğinin artırılmasına yönelik girişimlerde bulunmayı kararlaştırdı.

İş sağlığı ve güvenliğinde sanayiciden kalıcı çözüm çağrısı

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO), mesleki mesuliyet sigortası ile taşeron firmalarla çalışma ve taşeron firma iş kazalarında değerlendirme kriterleri hakkında düzenlediği toplantıda sanayicileri bilgilendirdi. EBSO Yönetim Kurulu Üyesi ve Endüstri ilişkileri Çalışma Grubu Başkanı Ateş İlyas Demirkalkan'ın yönettiği toplantıda; İzmir İş Sağlığı ve Güvenliği Profesyonelleri Derneği Başkanı Oktay Ergeç, Ege İş Sağlığı ve Güvenliği Federasyonu Başkanı Mahmut Çamlı, Avukat Hakan Eriş, İş Teftiş Kurulu İzmir Grup Başkanlığı İş Müfettiş Yardımcısı Sinem Bolat, İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi İş Sağlığı ve Güvenliği Komisyon Başkanı Mutlu Burak Paksoy, işyeri Hekimi Dr. Serkan Dalloğlu, Sidar Aydın, hukuki ve cezai sorumluluklar konularında açıklamalarda bulundu.

EBSO Yönetim Kurulu Üyesi Ateş İlyas Demirkalkan, "İşverenleri son derece yakından ilgilendiren ve büyük sorumluluk getiren bu konuyla ilgili başta 4857 sayılı İş Kanunu olmak üzere, 27.9.2008 tarihinde yayınlanan Alt işverenlik Yönetmeliği, Bu Yönetmelikte 2017 yılında yapılan değişiklikler ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanuna bağlı yönetmeliklerde pek çok düzenleme mevcuttur. Bu konuda hem işverene hem iş güvenliği uzmanına pek çok sorumluluk düşmektedir. Taşeron işçilerin

sağlık kontrolleri, eğitimleri, belgelerin sürekli takibinin gerekliliği ve müteselsil sorumluluk, taşeron işçi çalıştıran tüm işletmeleri bu konuda daha hassas ve dikkatli hale getirmiştir" dedi.

Konuya kalıcı çözüm getirilmeli

Türkiye'de Mesleki Mesuliyet Sigortası ile ilgili genel şartları içeren hukuki düzenlemenin 16 Mart 2006 tarih ve 26110 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiğini hatırlatan Demirkalkan, "Sigortalının policede belirtilen ve ilgili taraflarca konusu tarif edilerek sınırları çizilen mesleki faaliyetle ilgili olarak sözleşmede belirtilen miktara kadar teminat verilmektedir. Teminat tutarının az, yatırılan primin yüksek olmasının yanı sıra, İş Güvenliği Mesleki Sorumluluk Sigortası'nda teminat dışında kalan birçok tazminat talebi de mevcut olduğu için bu konuya kalıcı bir çözüm getirilmesi, sigortanın zorunlu hale getirilerek teminatlarının artırılması, primlerinin düşürülmesi gerektiği görüşleri hakimdir" diye konuştu.

Mücadelemize devam ediyoruz

Ege İş Sağlığı ve Güvenliği Federasyonu Başkanı Mahmut Çamlı, yasa ve ilgili mevzuatın yürürlüğe girmesinin yanında uygulamanın önemine dikkat

EBSO Yönetim Kurulu Üyesi Ateş İlyas Demirkalkan, taşeron firmalarla çalışma ile mesleki mesuliyet sigortasının tartışıldığı toplantıda asıl işverenlerle ve iş güvenliği uzmanlarına pek çok sorumluluk düştüğünü kaydetti.

çektii. Konunun tarafii olan diğeri sivil toplum kuruluşlarıyla da işbirliğii halinde çıttayı yúkseltip Túrkiye'ye kazanç sağlamak için çaba gósterdiklerini belirten amlı, “alışma hayatı ile ilgili bütún tarafların birlikte sac ayağını oluşturduğunu sóylemek gerekir. Bizler iş gúvenliđii profesyonelleri olarak bunun koordinasyonundayız. STK olarak da eleştirileri çözüm önerileri ile birlikte yapmak zorundayız” diye konuştu.

Asıl işveren sorumluluğu

iş sağlığı ve iş gúvenliđii ile ilgili mevzuatın işveren-alt işveren ilişkisine dair özel bir düzenleme getirdiğini belirten Avukat Hakan Eriş, “Alt işveren ilişkisi önce asıl işverenin varlığını gerektiriyor. Alt işveren ilişkisi kurulacak kişinin, işverenin önceki çalışanı olmasına bir kısım engeller getirmiştir. Asıl iřle ilgili olmayan yemekhane, temizlik, gúvenlik gibi konularla uzmanlık gerektiren bir konuda alt işverenlik ilişkisi kurulabilir. Çalışılan iş yerindeki risk değerlendirmesini hem asıl hem de alt işveren sorumluluk alanları içinde ayrı ayrı yapar, ancak tümünü asıl işveren koordine eder, çalışmaları denetler. İhtiyaç duyulan bilgi ve belgeler asıl

işveren tarafından sağlanır” bilgisini verdi.

iş Teftiş Kurulu İzmir Grup Başkanlığı iş Müfettiş Yardımcısı Sinem Bolat ise, işveren-alt işveren ilişkisinin en çok mağduriyet görúlen alanlardan biri olduğunu sóyledi. işverenlerin birden fazla ve doğrudan emir veremedikleri alt işverenle çalışmasını “büyük cesaret” olarak yorumlayan Bolat, “Olumsuzluk yaşanması halinde sonuçları da ağır olur. iş sağlığı ve gúvenliđinin koordinasyonu, risk değerlendirmesinin doğru oluşturulması, bilginin alt işverenlerle paylaşılması önemli. Her risk için ayrı kurul oluşturulmalı. Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışanların sağlık raporu şart. Denetlemelerde iş sağlığı ve gúvenliđii önlemlerine dikkat ediyoruz” uyarılarında bulundu.

Önlemlere uyulmalı

İMO İzmir şubesi iş Sağlığı ve Gúvenliđii Komisyon Başkanı Mutlu Burak Paksoy, alt işveren ilişkisinin kaliteli ve ekonomik iş ile işletmelerde profesyonelleşmeyi sağladığını ifade etti. işletmelerde sağlık ve gúvenli planı oluşturulması, koordinatör tayin edilmesi gerektiğini sóyleyen Paksoy, alt işveren ile işçilere de eğitim verilmesinin önemine dikkat ectii.

Paksoy, iş kazalarından örnekler gösterdiği konuşmasında, “Önem almak yetmez. işveren işçilerin iş sağlığı ve gúvenliđii önlemlerine uymasını temin etmeli. Çok tecrübeli işçiler bile iş kazası geçirebiliyor” ifadelerini kullandı.

işyeri hekimi Serkan Dalloğlu da, doğru sağlık gözetiminin iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlediğine dikkat ectii. işyeri ortamının sadece iş gúvenliđii uzmanlarına ait olmadığını dile getiren Dalloğlu, “işyeri hekimleri de sahaya inmeli. işçiyi en iyi işyeri hekimi takip eder. Ayrıca işe alım kriterleri de çok önemli. Çünkü her işletmenin yapısı birbirinden farklı” diye konuştu.

Toplantıda ayrıca Sidar Aydın tarafından mesleki mesuliyet sigortası hakkında katılımcılar ayrıntılı şekilde bilgilendirildi.

Löher'den ihracat başarısı

Türkiye'de 51 yıldır yürüyen merdiven ve 20 yıldır asansör üretimi yapan Löher Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, ihracatta dev bir başarıya daha imza attı. Almanya'nın Nürnberg kentindeki metro'nun yürüyen merdivenlerini üreten firma, yürüyen merdivenleri fabrikada düzenlenen törenle ihracat yolculuğuna gönderdi. Almanya'daki metroya şu ana kadar 33 yürüyen merdiven ihraç ettiklerini söyleyen Löher Yönetim Kurulu Başkanı Ali Aktaş, "Nürnberg'de yapımı devam eden metro projesini yapan şirketle 35 adet yürüyen merdivenlik anlaşma yaptık. Son 2 parçayla birlikte sipariş tamamlanacak. Böylelikle Almanya'ya yapılan ihracat bu yıl 1 milyon Euro'ya ulaşacak. Ayrıca İngiltere'ye de 20'ye yakın yürüyen merdiven gönderdik ve bu sayı 30'a tamamlanacak" dedi.

20 milyonluk yatırım

Şirketin 2000'li yılların başında Türkiye'nin ilk yürüyen merdiven ihracatçısı olduğunu ifade eden Aktaş, "15 ülkede şu ana kadar ürettiğimiz ürünler başarı ile kullanılıyor. Avrupa'nın sektördeki 5 büyük üreticisi arasında yer alıyoruz. Yerli tasarım ve teknoloji ile asansör ve yürüyen merdiven üretiyoruz. Fab-

rikamızda 250 kişi çalışıyoruz. Son yıllarda gelişen yürüyen merdiven pazarı için de Ar-Ge çalışmaları sonucu özgün tasarımlı ürünler geliştirdik. Yılda 300 merdiven üretiyoruz ve yarısını ihraç ürünü oluyor. Ürünlerimiz 35 bin Euro'dan başlıyor ve isteklere göre şekilleniyor. Şimdiye kadar 20 milyon Euro'luk yatırım yaptık. Türkiye'nin hala yatırıma ve ithalatı önleyecek ürünleri yapmaya ihtiyacı var" diye konuştu.

Yerli üretim

Avrupa'nın birçok ülkesinden ürünlerine talep aldıklarını söyleyen Ali Aktaş, "Londra'daki Stansted Havaalanı için 50 yürüyen merdivenlik sipariş aldık ve bu yıl ikisini göndereceğiz. Asansör ve yürüyen merdivenler için kullanılan kontrol panellerini de, fabrikada üretiyoruz. Panellerimiz de tamamen yerli üretim. Yanmaz kablolar kullanıyoruz. Ayrıca kutu içerisinde kablolar arasında iletişim kuruluyor, bu noktada da hata oranı sıfıra iniyor. Dünyanın herhangi bir yerinde kullanılan ürünümeze, uzaktan erişebiliyoruz. Merdivenin hangi basamağında sorun olduğunu tespit edip, sorunu çözebiliyoruz" ifadelerini kullandı.

Aktaş, ayrıca Türkiye'nin yürüyen merdiven üretiminde ithal ettiği

bir ürünü, artık fabrikada kendilerinin ürettiğini ve ithalatı önlediklerini de sözlerine ekledi.

Sevimli: Bölgeye güç verdi

İzmir Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş (İZBAŞ) Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Sevimli ise, Löher'in son ihracat yolculuğunu büyük bir başarı olduğunu vurguladı. Uzun yıllar deri sanayine hizmet veren İZBAŞ'ın sanayinin diğer alanlarına da açılmasıyla birlikte teknoloji alanında kendini geliştiren Löher'in bölgeye yatırım yapmasının kendilerine güç verdiğini belirten Sevimli, "Birçok sanayi kuruluşu Löher'den sonra bölgemizde yatırım kararı aldı. Bu sanayi yatırımlarının İZBAŞ'a gelmesinde Löher'in payı çok etkili. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik durumun, sadece iç piyasaya mal veren firmalar için güç şartlar yaşanacağını gösteriyor. Ancak Löher gibi zamanında dışarıya açılan ve kendisini ihracata yönlendirmiş firmalar, kendilerini rahat hissedecek.

İhracat bir ülkenin olmazsa olmazı. Geleceğini garanti alması için, sanayinin yönleneceği gereken bir konu. Türkiye ekonomisi büyük bir ekonomi. İhracat başarısı gösteren firmalar, Türkiye'yi ayakta tutmaya devam edecekler" dedi.

İklimlendirme sektörü EHİS LAB için gün sayıyor

İklimlendirme sektörünün en önemli projelerinden biri olan Uluslararası Endüstriyel Havalandırma İklimlendirme ve Soğutma Test ve Analiz Laboratuvarı (EHİS LAB), 2020 yılında Tire Organize Sanayi Bölgesi'nde iklimlendirme sanayicisine hizmet vermeye başlayacak.

Proje yürütücülüğünü Ege Soğutma Sanayicileri ve İş Adamları Derneği'nin (ESSİAD) yaptığı ve İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) tarafından desteklenen EHİS LAB projesi için yapılan mutabakat toplantısında proje ortakları İklimlendirme Sanayi İhracatçı Birlikleri (İSİB), Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO), Ege Üniversitesi (EÜ), Tire Organize Sanayi Bölgesi (TOSBİ) ve işletme şirketi olan EHİS LAB AŞ olarak açıklandı

Rekabet gücü artacak

ESSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Semerci, iklimlendirme sektörünün laboratuvar projesini heyecanla beklediğini söyleyerek, 2019 yılı başında İZKA ile anlaşmanın imzalanacağını, 2020 yılında uluslararası test ve analiz laboratuvarını yerli ve yabancı iklim-

lendirme sanayicisinin hizmetine açacaklarını ifade etti. EHİS LAB'da Türkiye'nin üretiminde lider olduğu fan coiller, klima santralleri, soğuk oda cihazları, split klima, soğuk ve donuk vitrin teşhir reyonları ve su soğutma gruplarının test edilebileceğini belirten Semerci, "EHİS LAB, İklimlendirme sektöründeki haksız rekabetin önlenmesi ve etkin piyasa denetiminin sağlanmasına yönelik katkı sağlayacak. Sektörün uluslararası rekabet yeteneğini geliştirecek. Sektör firmalarının bağımsız kalite, performans, test ve analiz beklentilerini karşılayarak ihrac pazarlarında kolay kabullerini sağlayacak. Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları için ortam oluşturacak" diye konuştu.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Yönetim Kurulu Üyesi, aynı zamanda Tire OSB Müteşebbis Heyet Başkanı Metin Akdaş da, iklimlendirme sanayisinin bölgede yoğun ve aktif bir rol aldığını ifade ederek, "Ülkemiz ve sektörümüzün güçlü olabilmesi için üretim ve ihracat yapmamız şart. Son dönemlerde ne kadar kırılğan bir yapıya sahip olduğumuzu gördük. Bu nedenle katma değerli üretime yönelmemiz gerekiyor. EBSO olarak

EHİS LAB projesinin ortağı olduk, Tire OSB'de yer tahsis yaptık ve her zaman destek olacağız" dedi.

Uluslararası alanda kabul

İklimlendirme Sanayi İhracatçıları Birliği (İSİB) Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şanal, EHİS LAB'ın uluslararası akredite tesis olarak iklimlendirme ihracatçısının uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğü sağlamasında önemli bir rol alacağını vurguladı.

İklimlendirme Soğutma Klima İmalatçıları Derneği (İSKİD) Yönetim Kurulu Başkanı Taner Yönet ise, EHİS LAB'ın sektörde düzenleyici bir rol üstleneceğini söyleyerek, "Laboratuvar bağımsız bir yapıda olacak ve sektörümüz ürünlerinin daha kaliteli olmasını ve yurt dışında daha iyi konumlarda olmamızı sağlayacak. Sürdürülebilir rekabetin önünü açacak" ifadelerini kullandı.

Isıtma Soğutma Klima Araştırmaları Vakfı (ISKAV) Başkanı Metin Duruk, EHİS LAB'ın, bölgede önemli bir güç olacağını ifade etti. İZKA Planlama ve Programlama Koordinasyon Birim Başkanı Dr. Saygın Can Oğuz ise, maliyetin yüzde 75'ini karşılayacaklarını bildirdi.

Kıdem tazminatında yeni düzenleme

Av. Murat ULUSU
Hukuk Danışmanı

“2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı” 27 Ekim 2018 tarihli Resmi Gazete’nin mükerrer sayısında yayımlandı. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından onaylanan programda dünya ekonomisindeki gelişmelere ve temel göstergelere yer verildi.

Programda, Türkiye ekonomisi, büyüme, istihdam ve yatırımlar konusunda 2019 yılı hedefleri sıralandı. Toplam 303 sayfadan oluşan Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda “Eğitim”, “Sağlık”, “Adalet”, “Güvenlik”, “Temel Hak ve Özgürlükler”, “Sivil Toplum Kuruluşları”, “Aile ve Kadın”, “Sosyal Koruma”, “Kültür ve Sanat”, “İstihdam ve Çalışma Hayatı”, “Sosyal Güvenlik”, “Spor”, “Yenilikçi Üretim, İstikrarlı Yüksek Büyüme” gibi başlıklarda amaç ve hedefler paylaşıldı.

2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nın “İstihdam ve Çalışma Hayatı” bölümünde “Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, işgücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile işçi sağlığı ve güvenliği

şartlarının iyileştirildiği, güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulması temel amaçtır.

Esneklik ile güvence arasındaki dengenin sağlandığı, verimliliği esas alan ücret sisteminin oluşturulduğu, teknolojik gelişme ve değişime uyum sağlayabilecek istihdam olanaklarıyla herkese cinsiyet eşitliğine dayalı hak ve fırsatların sunulduğu etkin bir işgücü piyasası oluşturulacaktır.” yazmaktadır. Bu hedeflere ulaşmak amacıyla uygulanacak olan politika ve tedbirlerden bir tanesi de 2019 yılında hayata geçirilecek olan kıdem tazminatı reformudur.

Hepimizin bildiği gibi, Kıdem Tazminatı Hak Etme Koşulları, 4857 sayılı İş Kanunu ilgili maddeleri ve 1475 sayılı Kanun’un yürürlükte kalan 14 üncü maddesinde düzenlenmiştir. İşçinin kıdem tazminatı hak etmesi için, aynı işverene bağlı çalışma süresinin en az 1 yıl olması koşulunu sağlamak şartıyla;

- İşçinin kendi isteği ile işten ayrılmamış olması, sözleşmenin işveren tarafından sona erdirilmesi ya da kendiliğinden sona ermesi,
- İşçi kendi isteği ile ayrılıyorsa, ayrılma

Eskiden istifa eden işçilerin elde edemediği kıdem tazminatı hakkı artık her işçiye verilecektir. Bir gün çalışan da istifa eden de kıdem tazminatı ödemesi alabilecektir.

nedeninin İş Kanunu'nun 24. maddesinde belirtilen işçinin haklı bir nedene dayanarak derhal iş bırakma şartına bağlı olması,

- İşçinin işveren tarafından işten çıkarılma nedeninin İş Kanunu madde 25/b'de belirtilen ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranışları nedeniyle olmaması,
- İşçinin askerlik görevi nedeni ile işten ayrılması,
- Kadın işçi çalışırken evlenmiş ise, evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde iş sözleşmesini evlilik nedeniyle sona erdirmesi,
- İşçinin emeklilik şartlarını yerine getirmiş olup ilgili kuruma müracaat etmiş olması,
- İşçinin sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı şartını doldurup, sadece yaşını doldurmasını beklerken kendi isteğiyle işten ayrılmak istemesi; yani. 15 yıllık sigortalılık süresini ve 3600 prim gün sayısını tamamlamasıyla iş sözleşmesini feshi,
- İşçinin ölümü nedeni ile sözleşmenin kendiliğinden feshi (hak sahipleri veya yasal varisleri), nedeniyle işçi kıdem tazminatına hak kazanmaktadır.

Resmi Gazete'de yayımlanan programla birlikte yeni bir döneme de adım atılmış olunmakla artık her

çalışanın belli bir süre çalıştıktan kıdem tazminatına hak kazanması amaçlanmaktadır.

Eskiden istifa eden işçilerin elde edemediği kıdem tazminatı hakkı artık her işçiye verilecektir. Bir gün çalışan da istifa eden de kıdem tazminatı ödemesi alabilecektir. Bu yolda, yapılacak düzenlemelerde, bireysel hesaba dayalı olacak olan yeni kıdem tazminatı sisteminin önümüzdeki yılda yürürlüğe girmesi hedeflenmektedir.

Her işçinin kolayca erişebileceği bireysel hesaba dayalı bu sistemin işleyişine gelince;

İşçi ve işverenin mutabakatıyla ortaya çıkacak olan fon sistemiyle birlikte işçilerin kıdem tazminatı güvence altına alınması amaçlanmıştır. İşçinin kıdem tazminatı almak için işçinin işten ayrılma sebebi sınırlandırılmaksızın istifa halinde dahi, kendisine işverenin ayırdığı fondan kıdem tazminatını tahsil etmesinin düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Yeni düzenleme ile her çalışan için ayrı bir kıdem tazminatı hesabı açılacak, mevcut düzende bazı şartlara mukabil olan kıdem tazminatı yeni yılda her işçi için yatırılan bir ödenek haline gelecektir. Böylece, bir gün

süre ile çalışan da istifa ederek kendi isteğiyle işten ayrılan da kıdem tazminatı hakkına sahip olabilecektir.

Bireysel hesaba dayalı yeni sistemde;

1- Her işçinin adına bir hesap açılacak ve işverenler bu hesaba her ay tazminat ödeneği yatıracaklar.

2- Her yılda brüt 30 gün tazminat sistemi sürecektir.

3- Sistem oldukça şeffaf olacak ve bu birikim yatırım aracı olarak değerlendirilebilecek.

4- Hem çalışan hem de işverenin takip edebileceği sistemde çalışan kolaylıkla birikimini gözlemleyebilecek.

5- Biriken miktara bir süre müdahale edilemeyecek, para aynen kalacak. Ancak erken çekme için bazı istisnalar olacak.

6- İşini değiştiren kişinin hesabı muhafaza edilecek ve yeni işyerine geçtiğinde taşınabilecek.

İşçi işten ayrılırken alacağı tazminat hazır bulunacağı için işçi- işveren arasındaki kıdem tazminatı alacağının varlığı ve işbu alacağın tahsili sorununu da ortadan kaldırması yönünde yapılacak düzenlemeler için 2019 yılında gündemde olacaktır.

İzmirli makine ihracatçılarının yıl sonu hedefi 1 milyar dolar

“
Makine sektörü yılın 10 ayında 14 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Ege Bölgesi'nde toplam makine ihracatı 2.2 milyar dolar olurken, İzmir tek başına 1 milyar dolarlık ihracata ulaşıyor. Ege'deki makine ihracatçısı firma sayısı da 2 bin 317'ye yükseldi.”

Yaklaşık 1700 makine ihracatçısı firmanın faaliyet gösterdiği İzmir'de yılın ilk 10 ayı itibarıyla toplam makine ihracatı yüzde 21 artışla 750 milyon dolara ulaştı. Ege Bölgesi genelinde ekonomiye en fazla katkı sağlayan sektörlerden birinin makine sanayi olduğunu belirten Makine İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Kutlu Karavelioğlu, “Teknik bilgi ve becerisi yüksek personelin istihdamını artırmaya yönelik her türlü yatırım, hem sanayimize hem de İzmir'e değer katmaktadır” dedi.

Yılın ilk 10 ayında toplam ihracatı yurt genelinde 14 milyar dolara ulaşan makine sektörü, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17.1 ihracat artışı sağladı. Ege bölgesinde toplam makine ihracatı 2.2 milyar dolar olurken, bölge genelinde faaliyet gösteren makine ihracatçısı firma sayısı 2 bin 317'ye yükseldi. Sektörün 2018 yılı ihracat performansını ve bölgenin sektöre sağladığı olanaklar ile sektörün bölge ekonomisi açısından sunduğu fırsatları değerlendirmek üzere İzmir'de

buluşan Türkiye'nin Makinecileri basın mensuplarıyla bir araya geldi. Makine İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Kutlu Karavelioğlu ile Yönetim Kurulu Üyeleri Zeynep Erkunt Armağan ve İbrahim Gökçüoğlu sektörle ilgili değerlendirmelerini paylaştı.

Ege Bölgesi'nin tarım ve ticaretten gelen ekonomik altyapısını; sanayiden eğitim ve sağlığa, kültürden turizme kadar geniş bir yelpazeye yaydığına dikkat çeken Makine İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Kutlu Karavelioğlu şunları söyledi:

“Yaklaşık 1700 makine ihracatçısı firmanın faaliyet gösterdiği İzmir'de yılın ilk 10 ayı itibarıyla toplam makine ihracatımız 750 milyon dolara ulaşmıştır. Makine ihracatındaki başarılı performansımızı İzmir'de daha da ileri taşıyabilir, bu yılı 1 milyar dolar ihracatla kapatabiliriz. İşletmelerimizin yüzde 12'sine yakınının bulunduğu ilimizden makine ihracatımızın yüzde 6 kadarının yapıyor olması çok önemli bir potansiyele işaret ediyor. İzmirli makine

imalatçılarımızın bölgelerindeki rekabet üstünlüklerini yurtdışına taşımanın yollarını bulmalıyız.”

İleri teknoloji ve Ar-Ge odaklı bir sektör olarak makine sanayinde en temel unsurlardan birinin nitelikli insan kaynağına olan ihtiyaç olduğunu vurgulayan Karavelioğlu, “Ege Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi’nin yanı sıra, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü’nün varlığı İzmir’e bu konuda önemli avantajlar sağlamaktadır. İleri teknoloji makine üretiminin ön şartının nitelikli işgücü olduğu düşünüldüğünde; teknik becerisi yüksek personelin lojistik, sosyal ve kültürel imkânları yüksek illerimizden İzmir’deki mevcut istihdamı artırmaya yönelik her türlü yatırımın, hem sanayimize hem de kente katacağı değer daha iyi anlaşılacaktır. Sektörümüz, Marmara bölgesinde hızla yükselen maliyetlerini Ege’de düşürerek küresel rekabetçiliğini daha da artırabilir” diye konuştu.

Egeli çiftçiler küresel rekabette güçlü olacak

Makine sanayiinin İzmir’deki gelişimi konusunda bir başka önemli noktanın da tarım konusunda yaşanan köklü dönüşüm olduğunun altını çizen Kutlu Karavelioğlu, “Korumacı politikalar dünya genelinde endüstriyel imalatta olduğu gibi tarımı da yerleştirip yerleştirirken ülkelerin tarımsal yatırımlarının artmasına sebep olmaktadır.

Hızlı bir biçimde dünya gündemine giren ve ‘ticaret savaşları’ adı altında aslında teknoloji rekabetini tanımlayan bu durum, tarım makinelerinin üretimini ve ihracatını da hiç olmadığı oranlarda artırmıştır. Dış ticaret açığı fazlası veren bu alt sektörümüzün Ege’de gelişmiş olması bölgenin tarımdaki yeri ile doğrudan ilintilidir” ifadelerini kullandı.

İzmir’in Türkiye’nin tarımsal

Gökçüoğlu: İzmir ve Ege’nin katkısı büyük

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Makine İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim Gökçüoğlu, İzmir ve Ege’nin makine üretiminde önemli bir potansiyele sahip olduğunu ve değer yarattığını söyledi.

Gökçüoğlu, “İzmir, makine ihracatında yüzde 6’lık pay ile sektörde Türkiye’nin en önemli şehirlerinin başında gelmektedir. Sektörün istihdama katkısı açısından da İzmir üçüncü sıradadır. 2017 yılı itibari ile makine ihracatında Bölgemizin payı yüzde 14’lerdedir. Manisa’da makine ihracatının Türkiye makine ihracatındaki payı yüzde 3, Aydın’da yüzde 1, Denizli’de binde 3’tür. Görüldüğü üzere, gerek İzmir gerekse Bölgemiz makine sektöründe önemli bir potansiyele sahip olup, ülke ekonomisine değer yaratmaktadır. Yerli üretimin ve ihracatın öneminin daha net anlaşıldığı bugünlerde, üretim kalitesi ve ülke genelinin üstünde ihracat artışı olan sektöre ihtiyaç duyulan desteğin de verilmesini diliyoruz” dedi.

Makine üretimini stratejik bir konu olduğunu da vurgulayan Gökçüoğlu “Sanayi 4.0 sürecinde çok daha stratejik bir noktaya ulaşan makinelerin birbiri ile konuşması meselesi bizlerin de sorumluluğunu arttırmaktadır. Dünyadaki bu değişime ayak uydurarak, katma değerli üretim ile sektörün, hem ülkemize hem de etkileşim halinde olduğu sektörlerle yapacağı katkı, ülkemizin lehine dikkatle değerlendirilmelidir” diye konuştu.

ürün ihracatının yüzde 13’ünü karşıladığını belirten Karavelioğlu, sözlerini şöyle tamamladı:

“Üreticilerimiz iyi, organik veya akıllı tarım gibi yeni trendlere uygun adımlar atarak bereketli toprakları ve tecrübeli makine imalatçılarıyla hem kendi ekonomisine hem de ülke ekonomisine büyük katkılarda bulunacaktır. Türkiye’nin Makinecileri yılın ilk 10 ayında tarım

ve ormancılıkta kullanılan makine ihracatını yüzde 23.6 artışla 672 milyon dolara taşımıştır; sene sonu hedefi ise 800 milyon dolardır. Egeli çiftçilerimizin dış rekabetteki en büyük destekçileri, traktörden sulamaya, araç üstü ekipmandan iklimlendirmeye, depolamadan paketlemeye kadar bütün alt sektörleriyle Türkiye’nin Makinecileri olacaktır.”

İzmir ve Adana ASKON'un EBSO ziyareti

Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği (ASKON) İzmir ve Adana şubeleri, iş geliştirme programı kapsamında Ege Bölgesi Sanayi Odası'nı ziyaret ederek kentler arasındaki ticaret hacminin artırılmasına yönelik yeni işbirliklerinin köprülerini kurdu.

ASKON İzmir Şube Başkanı Av. Şerafettin Gücü ile Adana Şube Başkanı Recep Çalışkan ve beraberindeki heyete ev sahipliği yapan Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi Ateş İlyas Demirkalkan, gıdadan tekstile, makineden elektroniğe, otomotivden petrokimyaya hatta yenilenebilir enerjiye kadar 64 değişik sektörde faaliyet gösteren

sanayicileri aynı çatı altında topladıklarını söyledi. EBSO'nun 1995 yılında ISO 9001 Kalite Yönetim Belgesi'ni ilk alan Oda olduğunu hatırlatan Demirkalkan, "KalDer Ege Bölgesi Mükemmellik Ödülü ve Türkiye Mükemmellik Ödülü'nü aldık. Yaklaşık 5 bin üyemize hizmet için yoğun şekilde çalışıyoruz. Yönetim Kurulu Üyelerimizin başında olduğu Çalışma Gruplarımızla yeni çıkan kanuni düzenlemeleri, sanayicileri ilgilendiren konuları tek tek ele alıp inceliyoruz ve konunun uzmanlarını davet ettiğimiz toplantılarla üyelerimizi bilgilendiriyoruz" dedi.

Demirkalkan, İzmir'in ekonomi hakkında da bilgiler verirken, 13 OSB, 2 serbest bölge ve 3 teknoloji geliştirme bölgesinde dünya çapında firmalara ev sahipliği yapan kentin ihracatın yaklaşık yüzde 12'sini gerçekleştirdiğini, verginin yüzde 6'sını ödediğini anlattı.

Yatırım, üretim, ihracat

Türk sanayicisinin teknolojiyi yakından takip ettiğini, Ar-Ge ve inovasyon için gerekli çabayı gösterdiğini belirten Demirkalkan, "Çağ-

daş ülkeler seviyesine gelmemiz için başta eğitim, hukuk ve sosyal güvenlik alanında yapısal reformların olması gerekiyor. Yatırım ve üretim yapıyoruz, istihdam yaratıyoruz, fabrikalarımız çalışıyor ancak ara eleman bulmakta zorluk çekiyoruz. Nitelikli eleman sorununun çözümü için stajlara önem veriyoruz. Öncelikle bu sorunların çözülmesi gerekir" dedi.

Atatürk'ün "Her fabrika bir kaledir" sözünü hatırlatan Ateş İlyas Demirkalkan, EBSO'nun "Üretim yoksa kalkınma hayal" olgusunu Türkiye'nin gündemine getirdiğini belirtirken sözlerini şöyle sürdürdü:

"Teknoloji geliyor. Dünya ile entegre olma çabasında EBSO'nun gündeminde Sanayi 4.0 var. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Ege Üniversitesi ile Model Fabrika kurmak için yola çıktık. Çünkü Sanayi 4.0 ve yapay zekada geri kalırsak rekabette sıkıntıya düşeriz. Bankacılık sistemi 2001 krizini atlattı. Kredi olmazsa sanayi gelişmez. Kredi imkanlarının ve Kredi Garanti Fonu limitlerinin artırılması gerekir. Yatırım, üretim ve istihdamın desteklenmeli ki bize de sevk gelsin. 2023 yılında 500 milyar dolarlık ihracat hedefine böyle ulaşırız."

İyi ki varsın Kızılay

Türk Kızılayı Genel Başkanı Dr. Kerem Kınık, dünyadaki Kızılay ve Kızılhaç hareketi içerisinde 11'inci dernek olarak kurulan Türk Kızılayı'nın 150 yıldır insanların acılarını dindirmek için gönüllüleriyle beraber çalışan büyük bir aile olduklarını ifade etti.

Türk Kızılayı Genel Başkanı Dr. Kerem Kınık, Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar'ı makamında ziyaret etti. Türk Kızılayı Yönetim Kurulu Üyeleri İsmail Hakkı Turunç ve Ercan Tan, İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Kerem Baykalmış, Yönetim Kurulu Üyesi Emine Baştaş'tan oluşan heyetin de eşlik ettiği ziyarette, kurumun sadece yurt içinde değil dünyanın dört bir yanında muhtaç olanlara uzattığı yardım eli bir kez daha hatırlandı.

Kızılay'ın gönüllü bir hareket olarak savaş dönemlerinde cephede Mehmetçiğe destek olurken arka tarafta Mehmetçiğin ailesine de aş götürerek acısını dindirmeye çalıştığını anlatan Genel Başkan Kınık, "Hepimizin sahiplenmesi, destek vermesi ve hesap sorması gereken kuruluş. Kızılay 7 bin çalışanıyla kan,

afet operasyonlarıyla sosyal hizmetler, yardımlar ve eğitim konusunda ulusal direnci arttırmak için çalışmalarına devam ediyor" diye konuştu.

Geçen yıl Kızılay'a 1 milyon 600 bin kişi tarafından 2 milyon 500 bin kere bağış yapıldığını, Kızılay'ın da bütün dünyada 18 milyon 600 bin kişiye yardım elini uzattığını söyleyen Kınık, 2018 sonuna kadarki hedefin 30 milyonu aşmak olduğunu bildirdi.

Kızılay Genel Başkanı Dr. Kınık, "Kendi insanımızı tutup ayağa kaldıracacağız, düşmesine engel olacağız ama insanlık da bizden çok şey bekliyor. Türkiye 2017 yılında dünyanın en fazla insani yardım yapan ülkesi oldu. Tutar olarak birinci, 8.6 milyar dolarla kendi vatandaşına değil, başka insanlara yapmış olduğu yardımla bunu başardı" diye konuştu.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar da, Kızılay'a gerek kurumsal gerekse şahsi olarak her zaman destek verdiklerini, maddi yardımın yanı sıra gıda, giyim, ilaç hatta kan bağışında bulduklarını ifade etti.

Konular aynı, çözümler ortak

ASKON İzmir Şube Başkanı Avukat Şerafettin Gücü, 1998 yılında kurulan derneğin 2012 yılında İzmir'de şube açtığını ve 130 üyeye ulaştıklarını söyledi. Ticaret yapma hacmini artırmak amacıyla üyeleri bir araya getiren organizasyonlara ağırlık verdiklerini ifade eden Gücü, İzmir ile Adana şubelerinin sinerjisini bu yönde birleştireceklerini dile getirdi. Şerafettin Gücü, "Türkiye'nin en büyük sorunu ithalatın ihracattan fazla olması. Yeni tesisler açarak ithal edilen ürünleri yurdumuzda

üretmeye, ihracatı ithalatın önüne geçirmeye çalışıyoruz. Dışa bağımlı olduğumuz sürece döviz kurlarının yükselmesinden, bir sosyal medya mesajından dolayı sıkıntı yaşayabiliyoruz. 'Ülkemize nasıl faydalı olabiliriz?' düşüncesiyle bir oluşumun içine girdik. 45 ilde şubesi, 7 ülkede temsilciliği olan, kamu yararına çalışan derneğiz" diye konuştu.

İzmir ile Adana'nın iklim ve kültürel olarak birbirine yakın olduğunu savunan ASKON Adana Şube Başkanı Recep Çalışkan da, iş dünyasını çatısı altında toplayan kurumlarla etkin işbirlikleri gerçek-

leştirdiklerini dile getirdi. İzmir'deki ziyaretlerini izleyen süreçte iki il arasındaki ekonomik ilişkilerin artacağına inandığını belirten Çalışkan, "Yeni yatırımlar yapılmadan üretim ve ihracat artmaz, cari açığa çare bulunmaz. Hedefimiz ve rotamızı belirleyip buna göre adım atmamız gerekiyor.

Yatırımın, üretimin artırılması, nitelikli eleman yetiştirilmesi amacıyla Adana'daki Odalarla, üniversitelerle, STK'larla birlikte çalışıyoruz. Gıdada, tekstilde Sanayi 4.0'a geçen fabrikalarımız var. Çağın gerisinde kalamayız" dedi.

Attaroğlu'ndan Meclis temennileri

Ege Bölgesi Sanayi Odası Meclis Başkan Vekili Hakkı Attaroğlu, Açılış ve Başkanlık Sunuşları'nda, 95. kuruluş yıldönümünü kutlayacağımız cumhuriyetimizin, düşman işgaline karşı destansı bir mücadeleyle elde edilen başarının en üst mertebisini temsil ettiğini söyledi. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün yolunu çizdiği üzere asıl ve en zorlu mücadelenin, vatanımızı düşman işgalinden kurtarıldıktan sonra başlayan cehalete karşı modernleşme sürecinde yaşandığını belirtti. 29 Ekim 1923'te resmen hayata geçirilen cumhuriyetin, sadece bir yönetim biçimi değişikliğini değil, çağdaş, eğitim, bilim, hukuk, insan hakları ve cinsiyet eşitliği sistemi üzerinden temellenen, her alanda modernleşme sağlayan bir devrimi temsil ettiğini vurguladı. Attaroğlu, "Cumhuriyetimizin kuruluşunu kutlarken bu destansı başarının mimarı Atatürk'ü, silah arkadaşlarını ve tüm şehitlerimiz ile gazilerimizi minnet ve saygıyla anıyorum" dedi.

Diğer yandan, hala ülkemiz toprakları içinde şehit vermeye devam ettiğimizi üzüntüyle dile getirdiğini Söyleyen

Attaroğlu, Batman'da şehit olan Mehmetçiklerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı diledi.

Suudi Arabistan İstanbul Başkonsolosluğu'nda bir gazetecinin, her şeyden önce bir insanın katledilmesini kınadıklarını belirten Attaroğlu, yaşanan olayın tüm dünyanın vicdanını sızlattığını söyledi.

Uluslararası gündem

Yılın son çeyreğine girdiğimiz süreçte gündemin uluslararası ve ulusal ölçekte siyasetin gölgesinde seyir izlemeye devam ettiğini, ülkemizin Batıyla olan ilişkileri değişken bir zeminde yön bulmaya devam ederken, AB ile ülkemiz arasında karşılıklı olarak yumuşayan diplomatik dilin etkisiyle yeni ve yapıcı bir dönemin kapılarının aralandığını, iş dünyamız bağlamında AB ile olan ilişkilerimizde geçmişte sıklıkla dile getirdiğimiz uzlaşma temennilerinin yerini bulmasının sevindirici olduğunu dile getirdi.

Attaroğlu, Amerika Birleşik Devletleri'yle olan ilişkilerimizin seyrinin de çok önemli eşiklerden geçtiğini,

EBSO Meclis Başkan Vekili Hakkı Attaroğlu, yılın son çeyreğine girdiğimiz süreçte gündemin uluslararası ve ulusal ölçekte siyasetin gölgesinde seyir izlemeye devam ettiğini hatırlattı.

gündemi uzun zamandır meşgul eden ve gerilime sebep olan Rahip Brunson meselesinin çözüme kavuşmuş olmasının, piyasalarda bir yatışma sağladığını, ancak özellikle sınır coğrafyamızda güvenliği tam olarak sağlamaya yönelik çabalarımız ve henüz çözüm bekleyen Suriye meselesi dikkate alındığında, Amerika ile olan ilişkilerimizde izlenecek stratejinin önemini ve belirsizliğini koruduğunu belirtti.

Yerel seçimler

Diğer yandan, bir süredir devam eden piyasalardaki daralmayı yaşayarak gördüklerini, bu yönde Hükümetin artarda attığı yeni adımların nefes aldırarak birlikte, geleceğe yönelik belirsizlik endişesinin ne yazık ki devam ettiğini söyledi.

Bu kadar ciddi meselelerin arasında ülkemizin yaklaşan yerel seçimlere hazırlandığını, bu bağlamda İzmir'in sahip olduğu geleneksel yapıyı ve kültürel mirası çağın gereği olan akıllı şehir yapısıyla bütünleştirebilen, kentimizi geleceğe taşıyabilecek adaylar beklediklerini dile getirdi. Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu'nun tekrar aday olmayacağını açıklamasının, Türk

siyaseti adına örnek bir davranış olduğunu, kendisine bugüne kadarki hizmetleri ve destekleri için Meclisimiz adına teşekkürlerini sunduğunu ifade etti.

İmar Barışı ile ilgili olarak, özellikle sanayi tesislerinde yapı kayıt belgesi bedelleri konusunun istedikleri noktaya geldiğini, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı internet sitesinde sanayi tesisleri için e-devlet üzerinden girişin nasıl yapılacağı yönünde örnekler yer verildiğini, girişlerin bu örnekler bakılarak yapılmasının önemle altını çizmek istediği ifadeyle, yapılan

çalışma için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na teşekkür etti.

EBSO Ailesi

Odamız Meclis Üyesi Ertan Erisev ve Mutlu İğci'nin Meclis toplantılarına devamsızlıkları nedeniyle üyeliklerinin sona erdiğini, Erisev'in yerine Atilla Yıldırım'ın, İğci'nin yerine Osman Yalavaç'ın Meclis'e davet edildiğini söyleyerek kendilerine 'hoşgeldiniz' dedi. Attaroğlu, Meclis Üyelerimiz Mesut Kanat ve Doğan Albak'a Meclis Üyelerine gönderdikleri hediyeler için teşekkür etti.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, döviz kurları yüksekken belirlenen enerji fiyatlarında indirim beklemediklerini söylerken, KOBİ'lerin de kredilerle desteklenmesi gerektiğini savundu.

Yorgancılar'dan anlamlı öneri Reel sektör için tedbir alınmalı

Yorgancılar: “Yatırım ve üretimin desteklenmesi, istihdamın ve ihracatın artırılması, enflasyonun düşürülmesi başlıklarında uzun vadeli çözümlere ihtiyacımız var. Reel sektör için atılacak her adım, süreci daha az hasarla atlattığımızı sağlayacaktır.”

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, aylık faaliyet filminde de izlendiği üzere gerek özel, gerek resmi, gerek İzmir içi, gerekse İzmir dışında her fırsat buldukları platformda yaşanan sıkıntıları dile getirmeye gayret ettiklerini söyledi.

100. yılına 5 sene kalan 29 Ekim Cumhuriyet Bayramımızın bir hafta sonra kutlanacağını, geride kalan 95 yılın ardından aslında elimizdeki nimetin, edindiğimiz kazanımların bugün, ne kadar farkında olduğumuzdan emin olamasa da başta Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere silah arkadaşlarını saygıyla, minnetle, şükranla bir kez daha andığını belirterek, “Gönülden ne mutlu Türküm diyene diyorum” dedi.

Küresel ekonomi sıkıntılı

Yorgancılar, dünya geneline bakıldığında, Çin'in üçüncü çeyrek büyüme rakam-

larının açıklandığını, 9 yıldan beri ilk defa düşüş yaşandığını ve bu düşüşün dünya ticaretine, dünya deniz taşımacılığına, dünya ticaretinin büyümesine olumsuz etki yapacak bir durum olduğunu, Çinli şirketlerin krediyle ilgili sıkıntıları için Çin Hükümeti'nin bankacılık sisteminden destek alma hususunda tedbirlere başladığını belirtti.

IMF'in, dünya ekonomik görünüm raporuyla, yükselen jeopolitik riskler ve ekonomik risklerin büyümeyi baskıladığını, küresel finansman sisteminin de istikrar raporu ile krize yönelik işaretlerin güçlendiğini belirttiğini, yani krizin sadece bizde değil, dünyanın geleceğinde de olabileceğinin açıkladığını ifade etti. Yorgancılar, yine Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Trump'ın Dünya Ticaret Örgütü'nün dağılması, ülkelerin kendi aralarında anlaşmalar yaparak ticaretin, büyümenin devam etmesini önerdiğini, ancak bu önerinin ticaret savaşlarının sonucunda küresel büyümenin

de zarar görmesine neden olacağını, özellikle Çin, Hindistan gibi ülkelerin büyümelerinin düşmesinin dünya büyümesine olumsuz etki yapacağını söyledi.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın yaptığı açıklamada; daralan arzın ve ticaret savaşlarının ekonomide büyüyeceğinin teyit edildiğini, IMF Başkanı Christiane Lagarde'nin; tansiyonun düşmesi, iletişim ve reformlara açık olunması gerektiğini, kur ya da ticaret savaşları sonucunda aralarında Çin'in tedarik zincirinde bulunan ülkeler dahil olmak üzere bu işin içinde direkt olarak ilgisi olmayan ülkelerin de zarar göreceğini belirttiğini söyledi.

Yorgancılar, Standard&Poor's'un yayınlamış olduğu raporda ülkemizin resesyona gireceğine ilişkin bir görüş bildirdiğini, OECD, IMF ve yeni ekonomik programımızda 4 tane değişik kurumun 2018 ve 2019 yılıyla ilgili büyüme tahminleri bulunduğunu, OECD'nin bu yıl için 3.7, Fitch'in 3.3, IMF'in 3.7, ekonomik programda 3.2 olarak büyüme öngördüğünü söyledi.

Kaynak azaldı faiz yükseldi

Kapital Dergisi tarafından ülkemizde yapılan 223 CEO'nun katılım gösterdiği konjonktürel ankete göre verilen cevapların da bugüne ayna tuttuğunu, CEO'lara sorulan sorularda "Sizi en çok zorlayan üç konu nedir?" sorusuna, kurdaki oynaklık, borç çevirme, likidite sıkıntısı cevaplarının verildiğini, "En çok korkutan üç konu nedir?" sorusuna, borç çevirme sorununun artması, talebin durması, batıkların artması yanıtlarının verildiğini söyledi.

TOBB'un, Ekim ayı içerisinde İstanbul'da Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu ile bir toplantı gerçekleştirdiğini, 16 bankanın Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı düzeyinde katılım sağlandığını, toplantıya ilişkin kısa bilgileri sunumlarının içinde paylaşacağını ama özet olarak bugün gelinen noktada, bankaların mevduatlarının

çok üstünde kredi kullanır durumda olduğunu, bankaların sermaye yeterlilik rasyolarının bozulduğunu, çünkü Türkiye'de kullandıkları kredinin yüzde 40'ının döviz kredisi olduğunu söyledi. Ekonomide yaşanan çalkantılı dönem nedeniyle vatandaşın tedirgin olduğunu ve vadeli hesaplarındaki paralarını çektiğini, mevduat hesaplarında para kalmayınca kredi sisteminden dolayı rasyolar bozulduğu için sistemin fonlanmadığını, bugünkü sıkışıklığın asıl nedenlerinden bir tanesinin de bu olduğunu söyledi.

Yorgancılar, bankacılık sisteminde ikinci önemli konunun kredinin kalitesinin bozulması olduğunu, Finansal Yapılandırma Sistem Sözleşmesi ile (FYSS) yüzde 27 ve yüzde 18 faizle kredi kullanan ama bunu ödeyemeyen şirketlere yüzde 34 ile yapılandırma sağlanabildiğini ancak böyle bir yapılandırma olur mu veya olmalı mı? Bunun da ucunun açık olduğunu dile getirdi.

Sendikasyon yenileme oranlarındaki ilk baştaki belirsizliğin biraz değiştiğini, şu anda birçok bankamızın sendikasyon kredisiyle ilgili dışarıdan borçlanma imkânı bulabildiğini, ancak genel olarak bakıldığında Amerika Birleşik Devletleri 5 yılı yüzde 3'le borçlanırken, bizim yüzde 7.5'le borçlandığımızı, ülkemizin risk primiyle karşılaştırdığımız zaman da bu oranın normal olduğunu belirtti.

Sistem rahatlatılmalı

Bankaların sermaye yeterlilik rasyoları ülkemizde yüzde 12 iken, Avrupa Birliği'nde yüzde 8.5 olduğunu, bu konuda Merkez Bankasının; bankaların yeterlilik rasyo oranını yüzde 12'den yüzde 9'a ya da yüzde 10'a düşürmesi yönünde bir uygulama yapması gerektiğini, ki karşılık ayırma oranları düşük olacağı için kredinin sisteme daha rahat verilebileceğini belirtti. Yorgancılar, devlet bankalarının bugün piyasayı fonlayabilmek için elinden gelen gayreti gösterirken özel bankaların maalesef bu gayrette olmadığını belirtmek

istediğini söyledi.

Yorgancılar, borçları 15 milyon liranın altındaki ve 100 milyon liranın üzerindeki şirketlerin borçlarının yeniden yapılandırılmalarıyla ilgili bir yasanın çıktığını ama burada esas yapılandırmanın çalışan ücretleriyle ilgili konuda yapılması gerektiğini söyledi. Ocak ayında asgari ücretin 2 bin 29 lira iken yüzde 14 SGK, yüzde 1 işsizlik Fonu, yüzde 14-15 arasında vergi kesintisi yapıldığını, Ekim'den başlamak üzere ve 2019 yılının sonuna kadar tüm çalışanların Gelir Vergilerinin yüzde 20'de sabitlenmesi hususunda twett attığını, çalışanlardan daha az kesinti yapılmasının hayat standardının biraz olsun yukarıya çekilmesi anlamında önem arz ettiğini söyledi.

Endişeler artıyor

Bankalar Birliği'nde yapılan toplantıda; uluslararası likiditenin azalması, yurtdışı borçlanmanın pahalılığı, petrol fiyatlarının artışı, ticarete korumacılığın artması, dışarıda borçlanma imkanının sınırlı olması, kredi notunun düşmesi, uluslararası siyasi ve jeopolitik risklerin ve terörün güncelliğini koruması hususlarının dile getirildiğini söyleyen Yorgancılar, bu sürecin piyasalara yansımalarına bakıldığında; dış finansmanın sürdürülmesi, piyasalarda oynaklık, kamu kesimi borçlanma ihtiyacı, büyümenin sürdürülmesi, öngörülebilirlik, kur riski, enflasyon, faizin düzeyi, likidite, aktif kalitesi, sermaye yeterliliği sorunları endişelerini artırdığını dile getirdi.

İçinde bulunulan durumun mikro düzeyde üreticiye yansımalarına bakıldığında; kredilerin uzun vadede 4-5 aya kadar düşmesi, maliyetin nakdi kredilerde yüzde 35-40'a, teminat mektuplarında yüzde 2-5'e çıkması, akreditif ve teminat mektuplarının muhabir bankalarca kabul edilmesinin, kapa-aç yapılan kredilerin, söz verilmesine rağmen yeniden açılmaması, tahsisli kredi/teminat limitlerinin gerekçe gösterilmeksizin iptal edilmesi, süresi olan teminat

mektuplarının ve DBS limitlerinin geri çağırılması, mevcut kredilere ilave teminatlar istenmesi, teminat mektubu komisyonlarının yüzde 0,5'ten yüzde 2-5 arasına yükselmesi, kredi tahsis ve değerlendirme ücreti adı altında 6 ayda birçok yüksek ücretler talep edilmesi, POS ücretlerinde artış ve çoklu kullanımlarda katlanan masraflar gibi durumların yaşandığını ifade etti.

Ender Yorgancılar, sanayi sektörünün içinde bulunduğu durumu anlatmak açısından başta PMI olmak üzere sanayiye ilişkin göstergelerdeki olumsuzlukların önemli işaretler olduğunu, o nedenle, reel sektör için atılacak her adımın, bu süreci daha az hasarla atlattığımızı sağlayacağını, aksi takdirde, borç krizinin bankalarımızı da zor duruma düşüreceğini dile getirdi. Yaşadığımız sorunun bir borçlanma sorunu olduğunu, bunu bankacılık göstergelerinde de çok net gördüğümüzü, mevduatlar içinde kredilerin payının yüzde 121 olduğunu, yani bankalarımızın 100 birim mevduat toplayıp, 121 birim kredi dağıttığını ki bu oranın gelişmiş ülkelerde yüzde 77, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 96 civarında olduğunu, bunun da bankaları yeni kredi kullandırmada zorladığını belirtti.

KOBİ'ler için önlemler

KOBİ kredilerinin kriz dönemlerinde en olumsuz etkilenen kredi türü olduğunu, KOBİ'lerin bu süreçte beslenmesinin büyük önem taşıdığını, firmalarımızın nefes almasını sağlayan uygulamaların çoğalmasının son derece önem arz ettiğini çünkü her gün art arda konkordato haberleri aldıklarını söyledi.

Atılan önemli adımlar arasında; Türkiye Bankalar Birliği'nin tavsiye niteliğindeki kararına göre; bankalar ve diğer finansal kuruluşlara toplam nakit kredi borcu 15 milyon TL'nin altında olan işletmelerden belli şartları sağlayanların vadesi gelen taksitleri 24 aya kadar vadelerlendirme imkanı tanınması, Kredi Garanti

Fonu tarafından kefalet verilmiş kredilerde krediyi verenin, kredinin açılış tarihindeki 96 ay, yatırım kredilerinde 156 ayı geçmemek kaydıyla tekrardan yapılandırma yapılabilme imkânının olması, uzun bir süredir talepleri arasında yer alan Kalkınma Bankasının, "Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi" olarak faaliyetlerine daha etkin bir şekilde TBMM'de kabul edilen yasa ile devam edecek olması, 2019-2021 Dönemi Yatırım Programı hazırlıkları kapsamında Cumhurbaşkanlığı genelgesi ile zorunlu haller dışında yatırım programına yeni proje alınmayacağını açıklanması, doğal gaz dağıtım şirketleri tarafından abonelerden talep edilen, abone bağlantı bedeli kapsamındaki sayaç bağlantı malzemeleri ve sayaç montaj bedellerinin bu kapsamdan çıkarılması, döviz cinsinden ve dövize endekli kredilerin Türk Lirası cinsinden yapılandırılması halinde, yapılandırma tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurunun esas alınacağı, kredi garanti kurumlarına sağlanan Hazine desteğine ilişkin; işletme kredilerinin vadesinin asgari 6 ay, anapara ödemesiz döneminin en fazla 1 yıl olmak üzere, azami 5 yıl olarak belirlenmesi, yatırım kredilerinin vadesinin de asgari 6 ay, anapara ödemesiz döneminin en fazla 3 yıl olmak üzere azami 10 yıl olmasının kararlaştırılması, ödemesiz döneme ilişkin faizlerin azami 1 yıllık dönemler sonunda tahakkukunun esas olacağı, ihtiyaç duyulması halinde ödemesiz döneme bir ay ilave edilebileceği, KOSGEB'in, fazla talep gelmeyen alanlardaki destek programlarını "İşletme Geliştirme Destek Programı" başlığı altında toplayarak, sanayici, girişimci ve KOBİ'ler için yeni bir imkan sağladığı, Türkiye, çelik ithalatındaki artıştan yurtiçi üreticileri korumak amacıyla ithalata kota getirildiği ve kotayı aşan çelik ithalatına 17 Ekim itibarıyla yüzde 25 ek Gümrük Vergisi getireceğini Dünya Ticaret Örgütü'ne bildirdiği, yine kredi garanti kurumlarına sağla-

nan Hazine desteğine ilişkin işletme kredilerinin vadeleri 6 ay, anapara ödemesi dönemi de en fazla 1 yıldan fazla olmak üzere 5 yıla kadar vade imkânı çıktığı, KOSGEB'in fazla talep gelmeyen alanlarda destek programlarını İşletme Geliştirme Destek Programı başlığı adı altında toplayarak sanayici, girişimci ve KOBİ'lere yeni bir finansman imkânı sağladığı gibi konuların bulunduğunu belirtti.

Enflasyonla mücadele

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, enflasyonun yüzde 25 seviyelerine çıkması sonucunda Türkiye Odalar Borsalar Birliği, diğer kamu istişare kurulu üyeleri ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın katılımıyla yapılan toplantıda enflasyonla mücadele kampanyası başlatıldığını, bu kapsamda; 1 Ağustos'tan itibaren geçerli olmak üzere kredi faizlerinde yüzde 10 indirim yapılacağını, TSE ve TPE hizmetleri için ilan edilen yüzde 25'lik indirimin 2019 sonuna kadar süreceğini, yerleşme programı kapsamında 1.5 milyar liralık yatırıma destek verileceğini, makine ve teçhizat yatırıma yüzde 25'e kadar ilave destek sağlanacağını, KOSGEB borçlarının erteleme süresinin 3 ay daha uzatılacağını, işletmelerin TL cinsi kredilerinde yüzde 14'e kadar finansman desteği verileceğini, ihracat yapacak KOBİ'lere 200 bin dolara kadar 180 gün vadeli libor oranında destek verileceğini, zincir marketlerin 50 üründe 2 ay yüzde 10 indirim yapacağını, Çaykur'un zam yapmayacağını, Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu'nun, ekmeçlik buğday unu çuval fiyatını 85 TL olarak belirlediğini, Et Ve Süt Kurumu'nun yüzde 10 indirim yapacağını, ucuz et projesinin devam edeceğini, Atatürk Orman Çiftliği'nin 14 üründe yüzde 10 indirim yaptığını, sıvı ve toz gübrelerde yaklaşık 35 çeşit üründe yüzde 10 indirim yapıldığını, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin pirinci yüzde 20-40 arasında değişen indirimle satmaya devam edeceğini, indirimlerin www.enflasyonlamucadele.org.

tr internet sitesinden takip edilebileceğini ifade etti.

Dünya Bankası toplantılarında JP Morgan danışmanlık firmasının yatırımcıların, Türkiye’de alınan önlemlere ve 12 aylık geleceğine nasıl baktıklarına ilişkin bir anket yapıldığını dile getiren Yorgancılar, anket sonuçlarını Meclis üyeleri ile paylaştı.

Ender Yorgancılar, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev’in katılımlarıyla Aliya’da Socar Star Rafinerisi’nin Ekim ayı içinde açılışının yapıldığını hatırlatırken, gerçekten çok önemli ve büyük bir yatırım olduğunu, ülkemize, bölgemize gerek istihdam açısından, gerekse ihracat açısından büyük katkı sağlayacağını söyledi.

Daralma kapıda

EBSO olarak üç ayda bir yapılan kapasite kullanım oranı beklentileri, imalat sanayinin kapasite durum raporu çalışmasının üçüncü çeyrek değerlendirmesinin tamamlandığını, 92 üyenin katılımı ile belirlenen kapasite kullanım oranınının 2018 üçüncü çeyrekte yüzde 62 olarak belirlendiğini, bir önceki çeyrekte bu oranın yüzde 68 olduğunu söyledi. Yorgancılar, verilen cevaplardan; üretim, satış, ihracat ve istihdamdaki gerçekleştirmelere göre oluşturulan imalat sanayi durum endeksi ile TÜİK sanayi üretim endeksinden yola çıkarak büyüme oranına dair tahminde bulunabildiklerini ki buna göre 3. çeyrek büyüme oranı için tahminin 1 seviyelerinde daralmaya doğru yol aldığımız yönünde olduğunu dile getirdi.

Bilindiği üzere yılda bir kez Odaya olan sorumluluğunun bir gereği olarak değerlendirilmek üzere Meslek Komitesi Üyelerine liderlik anketi gönderildiğini, ankete başlanılan yıl ile 2018 yılını gelen cevaplara göre

analiz ettiklerinde, genel ortalamanın yüzde 85.7’den yüzde 90.4’e çıktığını gördüklerini ifadeyle, anketi doldurarak değerlendirmeye katılan tüm üyelere teşekkür etti.

Meclisimizin teklifi üzerine Odamızda “Sanayi 4.0 ve Dijitalleşme Çalışma Grubu” kurulduğunu, Atilla Sevinçli’nin başkanlığında ilk etkinliğini gerçekleştireceğini, “Karanlık Fabrikalara Doğru” konulu toplantınının 24 Ekim 2018 Çarşamba günü 16.30’da Odamızda yapılacağını belirterek, tüm meclis üyelerini davet etti.

Yorgancılar, Süper Lige fırtına gibi giren ve son olarak Beşiktaş’ı da devirerek Beşiktaş ile aynı puanla 6. sırada yer alan Göztepe’yi kutlayarak, başarılarının devamını diledi.

Bize verilen hayatın boşa harcanmaması ve kıymetinin bilinmesi adına Meclis üyeleri ile bir video paylaştı.

Yorgancılar konuları değerlendirdi

EBSO Meclis Üyesi sanayicilerin gündeme getirdiği konuları değerlendiren Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, Mehmet Karahaliloğlu’nun, maliyetlerimizin yükselmelerinden kaynaklanan bir enflasyonla

karşı karşıyayız dediğini, kendisinin ise sunumunda sanayicinin en büyük maliyetlerinin başında enerji geliyor dediğini, Tevfik Karalp ise ‘Yıl başından sonra yüzde 35 ayrıca enerjiye zam gelecek’ dediğini, bu durumun elbette fiyatlara yansıtacağını, o nedenle sıkıntıların en kısa sürede çözümünün gerektiğini söyledi.

Nedim Anbar’ın ifade ettiği, dahilde işleme rejimi ile ilgili konuyu takip edip çözüm için gayret sarf edeceğini belirten Yorgancılar, bütün detayların kendisine iletilmesini istedi. Engin Aktaş’ın firma olarak elde ettikleri başarıdan gerçekten gurur duyduklarını, her zaman bütün sanayicilere destek olmaya gayret sarf ettiklerini belirtti. Ender Yorgancılar, yıllardır kendisine sorulan “TOBB ne yapıyor?” sorusunun cevabını Karahaliloğlu’ndan dinlemekten büyük memnuniyet duyduğunu ifade ederek, EBSO kürsüsünden “Eğer ihracatınız yoksa döviz ile iş yapmayın” uyarısını defalarca dile getirdiğini, şimdi de 2019 yılıyla ilgili tedbirlerin alınmasını önerdiğini, çünkü Karahaliloğlu’nun da ifade ettiği üzere bankalarda para kalmadığını ve bankalar kredi kullanılamaz duruma gelirse sıkıntıya düşüleceği konusunda bir kez daha uyarı da bulundu.

Sanayicinin gündemi sektörler ve ekonomi

Ege Bölgesi Sanayi Odası Meclis Üyesi sanayiciler, yakın coğrafyamızın yanı sıra uluslararası gelişmelerle yerel seçim atmosferinin Türkiye gündemini etkilediği ortamda dikkatleri sektörel gelişmeler üzerinden ekonomiye çekti. Bürokratik uygulamalardaki farklılıklar nedeniyle üretimin darbe yediğini, maliyetlerin arttığını belirten sanayiciler çözüm istedi. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin reel sektörün konularının ilk ağızdan en yetkili kişilere iletilmesi amacıyla toplantılar düzenlediğini hatırlatan EBSO Meclis Üyesi sanayiciler,

aspirin tedbirler yerine hastalığı iyileştirecek yapısal reformlara ihtiyaç olduğunu vurguladı. Sanayiciler sadece sorunları değil başarıları da paylaşırlarken, uluslararası pazarlarda kabul gören üretime imza atılırken ithal malların tercih edilmesini eleştirdi. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin daha iyi yerlere gelmesi için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Kıbrıs Türk Ticaret Odası arasında kurulan Türkiye Kuzey Kıbrıs Türk Ticaret Odası Forumu yönetimine EBSO Meclis Üyesi Engin Aktaş'ın seçilmesi de gururlandırdı.

Nedim Anbar Yemdeki bürokrasi balık üretimine darbe

EBSO Meclis Üyesi Nedim Anbar, enflasyonla mücadele kampanyası broşürlerinin meslek komitesi toplantısında dağıtılırken Odamız çalışanlarınca fotoğraf çekilmek istendiğini, ancak ülkeyi bu hale getirenlerle aynı vebali paylaşmak

istemediği için fotoğrafını çekmediğini, zaten yapılanın enflasyon mücadelesi değil, kriz mücadelesi olduğunu söyledi.

Anbar, orkinos balığının ihracatına 2003 senesinde başladıklarını, 2008 yılından itibaren balıkları beslemek için Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yurt dışından yem getirmeye başladıklarını, bu uygulama için EBSO tarafından verilen

kapasite raporunu kullandıklarını, raporda; “uskumru, kolyoz, sardalye, ringa gibi balıklar yem olarak verilir, piyasa şartları bulunur/bulunmazlık durumları ve fiyat durumuna göre bu yem balıklar birbirlerinin yerine ikame edilebilirler” ifadesinin yer aldığını söyledi. 10 yıldır herhangi bir sıkıntı yaşamazken, 2017 yılında bir dahilde işleme (DİR) belgesinin kapatmasını Mayıs ayından itibaren hala sağlayamadıklarını, bir devlet memurunun, “Senin Odanın vermiş olduğu kapasite raporu beni ilgilendirmez, mevzuat olarak dahilde işleme proje formunda sunulmuş olan hiçbir madde bir diğerinin yerine ikame edilemez” dediğini ve konuyu neticelendiremediklerini belirtti.

Konuyu, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısına kadar iletmelerine rağmen çözüm bulamadıklarını ve belgelerine uzatma talebinde bulduklarını, ithal edilmiş olan balık yemleri için vermiş oldukları teminatın yaklaşık 1 milyon lira civarında olduğunu dile getiren Anbar, işlemi 9 yıldır kendilerinden bu şekilde istendiği için uygulamayı bu doğrultuda yaptıklarını söylediklerinde, “Geçmişe dönmeyin üzülürsünüz, onlar da yanlış kapatmış” yanıtını aldıklarını ifadeyle, konuyu yazılı olarak Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar’a ileteceğini söyledi.

Yaklaşık 5 sene önce Tarım Bakanlığı’nda yapısal bir değişiklik olduğunu, bu yapısal değişiklikten sonra Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü’nün, Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü olduğunu ve yem olarak getirdikleri balıklardan mutlaka ve mutlaka analiz talep ettiklerini, analiz için 3-4 bin lira civarında bedel ödediklerini, analizlerin yaklaşık 3 gün sürdüğünü dolayısıyla 2500-3000 dolar ardiye ödemek durumunda kaldıklarını, toplamda 20 bin lira ödeme yapmak durumunda kaldıklarını, yılda 6-7 kez yem ithalatı yaptıkları göz önüne alındığında yıllık 100-150 bin lirayı, analiz ve ardiye masrafı olarak ödemek durumunda kaldıklarını söyledi.

Nedim
Anbar

Engin
Aktaş

Engin Aktaş KKTC daha iyi yerlere gelmeli

EBSO Meclis Üyesi Engin Aktaş, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Kıbrıs Türk Ticaret Odası arasında kurulan Türkiye Kuzey Kıbrıs Türk Ticaret Odası Forumu Türk tarafı birinci toplantısının 12 Ekim 2018 tarihinde gerçekleştirilerek, görev dağılımının yapıldığını belirtti. TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Cihat Lokmanoğlu’nun Forumunun Başkanlığına, Başkan Yardımcılarına Ayla Hak, Feridun Torunoğlu ve İbrahim Başer’in seçildiğini, diğer 7 üyeye birlikte kendisinin de Forumun Yönetim Kurulu Üyeliğine seçildiğini söyledi.

Aktaş, Kıbrıs’ın gelişimi için bu kurulun daha önceki yıllar çalışmalar yaptığını, fakat Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki seçim çalışmaları ve hükümetlerden dolayı forum ve çalıştayların etkisiz kaldığını ama ikili görüşmeler için Türkiye ayağının tamamlandığını, KKTC ayağının önümüzdeki günlerde bir araya gelmesinin planlandığını belirtti. Forum ve çalıştayda daha etkin rol alarak Yavru Vatan Kıbrıs’ın daha iyi yerlere gelmesi için gerek ekonomik, gerek yatırım toplantılarında EBSO Üyesi olarak görev aldığını ve alınacak kararları Oda yönetimiyle paylaşacağını dile getirdi.

Gurur veren başarı

10.10.2018 tarihinde Löher Asansör ve Yürüyen Merdiven A.Ş. olarak Almanya Deutsche

Bank Nürnberg metrosu için imali gerçekleştirilen yürüyen merdivenlerin Almanya’dan gelen Deutsche Bank denetçileri tarafından üç gün boyunca tetkiklerinin, kontrollerinin gerçekleştirildiğini, tüm testleri başarıyla geçtiklerini, her konuda olduğu gibi bu konuda da Türk sanayicisi ve Türk üreticisinin yapım ve imalat aşamasında hiçbir eksikliğinin olmadığı gerçeğinin bir defa daha ortaya çıktığını ifadeyle, bu çalışmaları sırasında EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar’a ve Meclis Başkanı Esen’e verdikleri destekten dolayı teşekkür etti.

Aktaş, bu tür sanayi, imalat ve üretimleri ülkemizde yaşatmaya çalışırken, yabancı menşeli firmaların ülkemizde depo açılışları yaparak, kendilerini üretici ve imalatçı olarak tanıttıklarını, oysa bu depolarda hiçbir üretim yapılmadığını, ayrıca Uzak Doğu’dan gelen materyallerle gerçek bir ürün çıktısı alma şansının sıfır olduğunu, bu uygulamaların Türk Malı olarak dünya üzerinde kazandığımız güveni sarsacağı gibi mevcut güveni kazanmak için yapılan tüm çalışmaların da heba olmasına neden olacağını vurguladı.

Türk sanayicisi olarak yaptıkları ürünleri korumak adına EBSO Yönetim Kurulu’na ve Meclis üyelerine Türkiye’de yapılan tüm sanayi ürünlerinin korunması yönündeki görevlerini hatırlatmak istediğini ifade etti.

Mehmet Karahaliloğlu TOBB sorunlara çözüm arıyor

EBSO Meclis Üyesi Mehmet Karahaliloğlu, 17 Ekim günü Sanayi Odaları Konseyi Toplantısı'na katılmak üzere Cengiz Kocagil, Haluk Tezcan, Mesut Kanat ve Ertaç Karagözlü ile birlikte TOBB'a gittiklerini, ilk kez katıldığı toplantının kendisi için bir deneyim olduğunu ifade etti.

Karahaliloğlu, her ne kadar çoğu zaman eleştirel gözle baksa da, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin sanayicinin şu andaki sorunlarına çok vakıf durumda olduğunu ve bunlara şiddetle devlet katında çözüm aramaya çalıştığını, bu konuda müşterih olunabileceğini dile getirdi. Bakanlarla toplantı yapmadan önce Türkiye'nin önde gelen işadamlarıyla hangi konuları dile getireceklerine ilişkin bir ön toplantı yaptıklarını, yaşanan sıkıntıları duyduğunda Bakanlığın işinin çok zor olduğunu düşündüğünü, üç Bakanın katıldığı toplantı başladığında TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu'nun zamanın kısıtlı ve iletilmesi gereken konular olduğunu belirterek hemen konulara başlamayı teklif ettiğini, ancak söz alan her işadamların süresini Bakanlara uzun uzun iltifat etmekle harcadığını ve ön toplantıda dile getirilen konularla hiç ilgisi olmayan çok hafif serzenişlerde bulduklarını söyledi.

Mehmet
Karahaliloğlu

Yaşanan durum karşısında "Demek ki suç bakanlarda değil, bizde" dediğini, çünkü insanların yüzüne gerçeği söylemediğiniz müddetçe çözüm aranmayacağını, Allah'tan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu'nun "şu sorunu dile getirmek istediler, bu konuya çözüm arıyorlar" diye sanayicinin sorunlarını dile getirerek çözüm aradığını belirtti.

Enflasyonun ilacı yapısal reform

Bilindiği üzere Yeni Ekonomik Program'ın ve Enflasyonla Topyekun Mücadele programının açıklandığını, ancak Enflasyonla Topyekun Mücadele programının çok yanlış olduğunu düşündüğünü, çünkü birçok firmaya 'fiyatlarınızı yüzde 10 indirin' dediğini ama Türkiye'de enflasyonun nedeninin aşırı talebe

dayalı bir fiyat artışı değil, maliyete bağlı fiyat artışları olduğunu söyledi. Yani tüketici enflasyonunun yüzde 24, üretici enflasyonunun yüzde 41 olduğunu, enflasyonun ana sebebi üretimden kaynaklandığı için zaten talep olmayan malın indirimine girmesinin çözüm olmayacağını belirtti.

Karahaliloğlu, sanayiciye nefes aldıracak uygulamalara değil, hastalığı iyileştirecek yapısal reformlara ihtiyaç olduğunu, bu yapılmadığı sürece 6 ay sonra, 1 sene sonra yine aynı şeyleri konuşacaklarını vurgulayarak, bakanlarla yaptıkları toplantıda hükümette ve bankalarda para olmadığını dile getirildiğini, bu bağlamda herkesin ayağını yorganına göre uzatmasını önerdiğini söyledi.

Yorgancılar'ın, kendileriyle çok güzel bir video paylaştığını, buna bir ilave yapmak istediğini söyleyerek, "İnsan özgür değilse sevinemez, insan özgür değilse üzülemez, insan korktuğu müddetçe başka hiçbir duyguyu yaşayamaz. İlk önce insanların özgür olması lazım" dedi.

EBSO Meclis Üyesi Tevfik Önder Karalp, kaynak tedarik değişikliği ile elektrik tüketimindeki tarife değişikliğinin 10 milyon kilowatt saate düşürüldüğünü, yıl başından itibaren 10 milyonu geçen tüketicilere yaklaşık yüzde 35 zam yapılmasının beklendiğini söyledi.

SGK prim borcuna 60 ay taksit

Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) olan prim borçlarını düzenli ödemesine rağmen son 1 yılda borçlarını ödeyemeyen işverenlere 60 aya kadar taksitlendirme imkanı geliyor. 500 bin TL'ye kadar olan borçlarda teminat da aranmayacak.

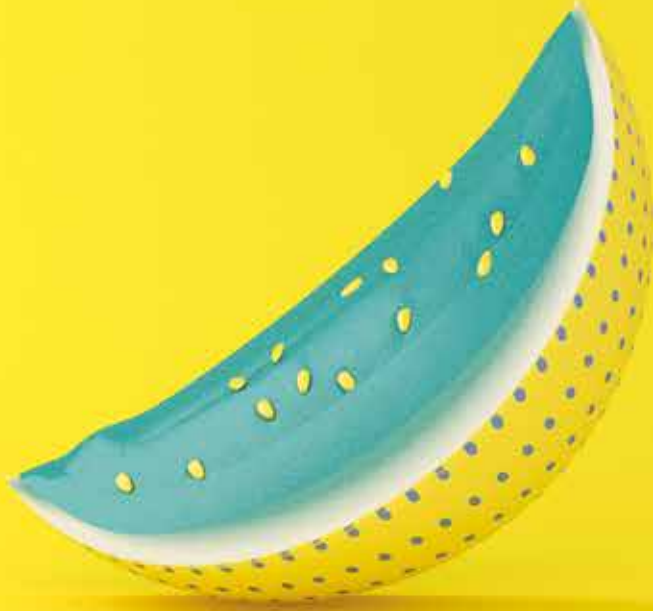
Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, işverenlerin 12 ayı geçmeyen borçlarını uygun koşullarda taksitlendirerek yapılandıracaklarını açıkladı. İyi niyetli ve yükümlülüklerini yerine getirmesine karşın elde olmayan nedenlerle bazen primlerini süresinde ödeyemeyen işverenlere bir çok kolaylık getirildiğini söyleyen Selçuk, düzenlemeden, yıllık Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefi, başvuru

tarihi itibarıyla en az 3 yıldır prim ödeme yükümlüsü, başvuru tarihinden geriye doğru 3 yıla ait aylık prim ve hizmet belgelerini veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini süresinde vermiş ancak borç ödemede hüsünüyet sahibi ve buna rağmen son 1 yıl içerisinde borçlarını ödeyememiş olanların yararlanabileceğini ifade etti. Selçuk, şu bilgileri verdi: "Prim borçlarına uygulanmış olan gecikme cezası ve gecikme zammı yerine Yİ-ÜFE oranları basit usulde uygulanacak. Prim borçlarının taksitler halinde ödenmesinde yıllık yüzde 22 olan tecil faizi, çok zor durum derecesine bağlı olarak yüzde 1.1 ile yüzde 16.5 arasında değişen oranlarda uygulanabilecek.

medya
satın
alımında

**farkımız
büyük
fiyatlarımız
küçük**

BİR KEREDEN BİR ŞEY OLMUZ...

Enver OLGUNSOY
EBSO Meclis Üyesi

Mı acaba? Aman sakın, merakınız, korkunuza galip gelmesin. Çünkü bir tek kullanımla dahi uyuşturucu madde bağımlısı olabilirsiniz. Deneme amaçlı girilen bu kötü serüven, hayatınızı kaybetmekle sonuçlanabilir. Bu kaybetme, önce bağımlılık, sonra normal hayatınızı terk etme, sonra hastanelerde ve en sonunda da... Neyse yazmayayım devamını...

Bağımlılık aldı başını gidiyor. Depresyon katsayısı arttıkça ilaçlara sığınıyoruz. Orada direnemeyenler ise maalesef uyuşturucuya kayıyor. Son 9 yılda anti depresif ilaç tüketimi yüzde 160 arttı. Hemen hemen aynı oranda da uyuşturucu, uyarıcı bağımlılığı artıyor aman dikkat.

Eşimize, dostumuza özellikle çocuklarımıza göz kulak olalım. Sosyal çevre düşünemeyeceğiniz kadar bu bağımlılıkta önem taşıyor. Bağımlılar için de arınma ve uyuşturucuyu terk etme aşamasında en az psikolojik destek kadar, sosyal çevre ve sosyal destek önemli.

Bizim gibi sağlık hizmetinin tam verilemediği, koruyucu sağlık

hizmetlerinin gerektiği şekilde önemsenmediği geri kalmış ülkelerde maalesef bağımlılık büyük sorun oluşturuyor. O nedenle daha sıkı önlemler almak gerekiyor kanımca. Bu nedenle yasalar tekrar gözden geçirilmeli diye düşünüyorum. Özellikle denetimli serbestlik müessesesi ve oradaki uygulamalar. Bağımlılara yapılan testlerin yapıpış biçimleri ve test limitlerinin daha dikkatli belirlenmesi.

Bağımlılık, bir hastalık, bir beyin hastalığı. Bağımlılığı bir alışkanlık ya da hafifletici ve yanıtıcı bir kelime ile tarif etmeye çalışmak yanlış ve yanıtıcı.

Bağımlılık, kişinin bedensel, ruhsal ve sosyal hayatını olumsuz etkiler. Bir kereden bir şey olmazla başlar, bir daha asla ben bağımlı olmam, istersem bırakırım, bu meret bırakılmaz, bırakmak zorundayım, artık bırakacağım, bıraktım bir daha başlamamla devam eder gider. Ancak bu döngü her an kırılabilir. Bu döngüye bir kez kapılan kişi, artık yaşadığı sürece bir potansiyel bağımlıdır ve o kişi böyle değerlendirilmelidir, aksi davranış kendi kendini kandırmaktır. Kısacası bağımlılıktan korkmalı ve bu konuda çok dikkatli olmalıyız.

Bağımlılık, dediğim gibi ciddi bir hastalıktır. Bağımlılığa ilişkin beyinde birçok nörokimyasal, nörofizyolojik değişimler oluşur. Bağımlılık tedavisi belirli şemalarla ve ilkeleri içeren kapsamlı bir tedavidir. Bağımlı kişiler bağımlılığın bir hastalık olduğunu kabul eder ve hastalıktan kurtulmak için gereken kurallar olduğunu bilirlerse tedaviye uyumları artmaktadır.

Sigara bağımlılığı, alkol bağımlılığı, madde bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı vs. gibi türleri vardır ve hepsinin tedavi protokolleri ayrı ayrıdır. Bir tek şey hepsinde aynıdır o da insan. Kişi bağımlı olduğunun bilinciyle tedaviyi kendi

istemeli ve iradesini bu yönde kullanmalıdır. Ancak böyle arınması ve tedavi olabilmesi mümkün olur.

Bu girişten sonra sizlere madde bağımlılığından kısaca söz etmek istiyorum. Madde bağımlılığı, vücudun işlevlerini olumsuz yönde etkileyen maddelerin kullanılması bundan dolayı zarar gördüğü halde kullanımını terk edememesidir. Bağımlı, madde kullanımına ara verdiğinde yoksunluk belirtileri ortaya çıkar ve zamanla madde kullanım dozu ve kullanım sıklığını artırır.

Uyuşturucu olarak kullanılan maddelerin kimyasal yapıları birbirinden farklıdır. Doğal madde veya sentetik madde olabilirler. Kullanıldıklarında merkezi sinir sisteminin farklı bölümlerini etkileyerek fiziksel ve psikolojik tahribata yol açarlar. Uyuşturucu maddelerinin hiçbir güvenli kullanım şekli yoktur. Kullanan herkes için bağımlı olma riski eşittir. Ancak bu bağımlılık maddenin cinsine bağlı olup, bazıları tek kullanımda dahi bağımlılık yapabilirken bazıları birkaç kez kullanınca yaparlar. Hücrelerimiz vücuda giren her maddeyi tanır ve bir daha unutmamak üzere belleğine alır. Hücresel öğrenme dediğimiz bu süreç istisnasız her insan için geçerlidir. O nedenle "ben bağımlı olmam, bir kereden bir şey olmaz" gibi teselliler maalesef züğürt tesellisinden öteye geçmez.

● Kullanılan madde miktarının tüm sorunlara rağmen giderek artırılması

● Bırakma çabalarının bir işe yaramaması

● Madde sağlamak, kullanmak için çok fazla zaman harcanması

● Sosyal, mesleki ve iş hayatında gerilemeler, kişisel etkinliklerin azaltılması veya tamamen terk edilmesi

● Bu nedenlerden sadece üçünün bir yıllık süreç içinde o kişide yaşanıyor olması, bağımlı tanımı için yeterlidir.

● Bağımlılık geliştikten sonra tedavisi oldukça güç olan bir hastalıktır.

● Uygulanan uzun süreli tedavilerin maliyeti maddi ve manevi çok yüksektir.

● İyileştikten sonra gerekli sosyopsikolojik tedbirler alınmazsa bağımlılığın yineleme riski çok yüksek orandadır.

● Madde bağımlılığını önleme programı maliyeti, tedavi maliyetinden çok çok düşük olacaktır. Burada maliyetten, kişiye ve ülkeye maddi-manevi maliyeti olarak söz edilmektedir.

Son olarak ta isterseniz biraz da acaba çocuğum bağımlı mı şüphesini tanımlayacak davranışlardan söz edelim. Öncelikle maddeyi odasında bulursanız en belirli tanım bu

olacaktır. Üzerindeki kokudan ve davranışlarının değişmesinden anlayabilirsiniz. Tabii ki vücudu kontrol edilerek, uyuşturucu testi yapılarak tanı konabilir. Tabii bu her zaman rahatlıkla mümkün olamamaktadır. Çocuk suçlama ve aşağılamaya çok hassastır.

Bağımlılık tespit edildiğinde onu etiketlemekten kaçınmak gerekir. Samimiyetle ve empati yaparak yaklaşmalı benim böyle çocuğum olamaz ya da senden bir şey olmaz, her şey bitti, okul hayatın bitti gibi sert davranışlardan kaçınılmalıdır. Genellikle inkar etme, kabullenmeme ailenin ilk reaksiyonu olmaktadır. Asla benim çocuğum kullanmaz sözcüğü ilk akla gelen tepkidir. Bu normal tepki geçince uzmanlardan da destek alarak tedaviye yönelinmelidir.

Yaşasın Cumhuriyet

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 95. yıldönümü kutlamaları, İzmir'de vatandaşların katılımıyla büyük coşkuyla kutlandı. İlk günkü heyecanın yaşandığı kutlamalarda cumhuriyet sevdalıları Atatürk devrimlerine ve cumhuriyet kazanımlarına bağlı kalacaklarına dair bir kez daha ant içti.

Cumhuriyetin sembol kenti İzmir'de 95. yıl kutlamaları 28 Ekim'de Cumhuriyet Meydanı'ndaki Atatürk Anıtı'na çelenk konulmasıyla başladı. 29 Ekim günü etkinlikler kapsamındaki ilk tören, Valilik makamında tebriklerin kabul edilmesiyle start aldı. İzmir Valisi Erol Ayyıldız, Ege Ordusu ve Garnizon Komutanı Orgeneral Abdullah Recep ile Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, burada tebrikleri kabul etti. İzmirli-leri bayram coşkusuyla buluşturan gösterilerin adresi ise Cumhuriyet Meydanı oldu. Vali Ayyıldız, Orgeneral Recep ve Başkan Kocaoğlu, askeri araçla tören alanından geçerek halkı ve korteji selamladı.

İzmirli-leri bayram coşkusuyula buluşturan gösterilerin adresi ise Cumhuriyet Meydanı oldu. Cum-

hurbaşkanı Erdoğan'ın mesajının ardından kürsüye çıkan İzmir Valisi Ayyıldız, Türk milleti ve kahraman ordusunun Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün yanında tek yürek olarak yer almasıyla yürütülen istiklal ve istikbal mücadelesinin binlerce şehit verilerek zor şartlar altında kazanıldığını, ardından kurulan cumhuriyetle milletimizin dünya tarihinin kaydettiği ender başarılarından birini gerçekleştirdiğini hatırlattı.

Birlik ve dayanışma...

Bir kalkınma ve modernleşme projesi olarak uygulamaya konulan cumhuriyetin, çağdaş, laik, demokratik ve sosyal hukuk devletini gerçekleştirmenin temel dayanağı olduğunu vurgulayan Vali Ayyıldız, geride kalan sürede eğitimden sağlığa, sanayileşmeden altyapıya, siyasetten ekonomiye her alanda büyük gelişme sağlandığını, siyasal, sosyal ve ekonomik alanlarda gerçekleştirilen değişimlerle Türkiye'nin bölgesinde ve dünyadaki öneminin daha da pekiştirildiğini dile getirdi.

"Türk milleti, modern dünyanın bir üyesi olmanın haklı onurunu tat-

mış, devletimiz, gelişen ve kalkan bir dünya devleti olmanın kıvancına erişmiştir" diyen Vali Ayyıldız sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bizi tek millet, tek devlet, tek vatan yapan yüksek değerlerimize sahip çıkmaya ve bu değerleri yüceltmeye, milli birlik ve sosyal dayanışma ruhu içinde birbirimize kenetlenmeye; birlik, beraberlik ve dayanışmamızı sürdürmeye devam etmeliyiz."

Cumhuriyetin ışığı

İzmir'de Cumhuriyet'in kuruluşunun 95. yıl kutlamaları, hafızalardan silinmeyecek bir finale sahne oldu. 350 metrelik Türk bayrağını "kutsal bir emanet gibi" özenle taşıyan İzmirli-lerin heyecanı, Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği fener alayı, ışık gösterileri ve sevilen grup MFÖ konseriyle doruğa ulaştı. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, "Biz Atatürkçü nesiller yetiştirerek aklın ve bilimin ışığında Ulu Önderimiz'in gösterdiği ışıkta yürüyeceğiz. Bunu hiçbir zaman unutmadan mücadele edeceğiz" dedi.

EBSO'nun 29 Ekim coşkusu

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, Yönetim Kurulu Üyeleri Ateş İlyas Demirkalkan, Ali Arda Yüksel ve Meclis Üyeleri ile EBSO Vakfı Kadınlar Birliği Üyeleri, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda 1. Kordon'da düzenlenen geçit törenine katıldı.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, Yönetim Kurulu ve Meclis Üyeleri, önce Gündoğdu Meydanı'nda toplandı, ardından geçit töreni için kendilerine ayrılan yere geçti. Kortejde, ellerinde Türk bayrakları ve Atatürk'ün "Her fabrika bir kaledir" sözünün yazılı olduğu Ege Bölgesi Sanayi Odası pankartı taşıyan EBSO heyeti, cumhuriyetin kuruluşunun 95. yıldönümünü kutlarken, vatandaşlardan büyük alkış aldı.

Ege Bölgesi Sanayi Odası Vakfı ve Kadınlar Birliği de, kortejle birlikte tören yürüyüşü gerçekleştiren kurumlardan biri oldu.

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Gökçuoğlu da, İzmir Valisi Erol Ayyıldız ev

sahipliğinde Konak Meydanı'nda gerçekleştirilen resepsiyonda Oda'yı temsil etti.

Yorgancılar: İlelebet koruyacağız

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, cumhuriyeti sonsuza kadar koruyacaklarını ifade etti.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 95'nci yıldönümü dolayısıyla bir mesaj yayınlayan Yorgancılar, "İlelebet koruyacağımız, eşsiz bir düşünce devrimi olan, çağdaşlık,

eşitlik ve özgürlüğün simgesi Cumhuriyetimizin 95. yılı kutlu, Ulu Önderimiz, ebedi başkumandan Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve kahraman şehitlerimize selam olsun!" dedi.

Başkan Yorgancılar, Atatürk ve şehitlerimizi şükranla ve saygıyla andı.

İzmir Valiliğinin Cumhuriyet Bayramı Resepsiyonunda EBSO'yu Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Gökçuoğlu temsil etti.

ONSUZ KASIM

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk, ebediyete intikal edişinin 80. yıldönümünde bütün yurttaki gibi İzmir'de de törenlerle anıldı.

Cumhuriyet Meydanı'ndaki törende İzmir Valisi Erol Ayyıldız, Ege Ordusu ve Garnizon Komutanı Orgeneral Abdullah Recep, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, İzmir Cumhuriyet Başsavcısı Ömer Faruk Aydın, üniversite rektörleri ile sivil toplum örgütleri anıta çelenk koydu. Ege Bölgesi Sanayi Odası adına Atatürk Anıtına çelenk sunumunu Meclis Başkan Vekili Hakkı Attaroğlu ile Yönetim Kurulu Başkan Vekili Muhsin Dönmez yaptı.

Askeri, mülki ve adli erkan, siyasi partilerin, meslek örgütlerinin, dernek ve vakıfların temsilcileri ile gençlerin, öğrencilerin, çok sayıda vatandaşın katıldığı törende, anıta çelenk sunumunun ardından saatler 09.05'i gösterdiğinde tüm yurttaki gibi çalınan eş zamanlı sirenler eşliğinde Ulu Önder Atatürk bir kez daha rahmet minnet ve saygı ile anıldı. Bu sırada çevre yollardaki trafik akışı durdu, vatandaşlar taşıt araçlarının kornalarını, kıyıya yakın gemiler de sirenlerini çalarak saygı duruşuna eşlik etti. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasının ardından göndere çekilen Türk Bayrağı yarıya indirildi.

Ayyıldız: İlham ve kuvvet kaynağı

İzmir Valisi Erol Ayyıldız, 10 Kasım'ın Türk Milleti için büyük önderini anma günü olduğu kadar sahip olduklarının değerini bilerek, ideallerini gerçekleştirme konusundaki kararlılığını gösterme günü olduğunu söyledi.

80 yıl boyunca her 10 Kasım'da olduğu gibi bugün de Atatürk'ün kişiliği, eserleri ve zaferlerinin bir kez daha ele alınacağını, gelecek kuşaklara ilham ve kuvvet kaynağı olmaya devam edeceğini belirten Ayyıldız, "Ne mutlu ki, milletimizin 95 yıl önce kurduğu ve genç nesillere emanet ettiği Türkiye Cumhuriyeti, özgür ve müreffeh dünyanın güçlü bir ülkesi, medeni milletler camiasının saygın bir üyesi haline gelmiştir. Türk Milleti dün olduğu gibi bugün de kendisini, birliğini, bütünlüğünü, kalkınmasını, huzuru ve güvenliğini hedef alan bedhahları, kararlı duruşuyla, gerektiğinde canını ortaya koyarak bertaraf etmeye devam edecektir" ifadelerini kullandı.

Anma programı Ege Üniversitesi'nde

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin 80. yıl dönümü nedeniyle İzmir Valiliği himayesinde anma programı Ege Üniversitesi tarafından gerçekleştirildi.

Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi 'nde yapılan anma programının açılışında konuşan Rektör Prof. Dr. Necdet Budak, "Azmi, çalışkanlığı, askeri ve siyasi dehasıyla nice imparatorlukları dize getiren büyük lider Atatürk, fikirleri ve ileri görüşlülüğü ile gelecek nesillere yön vermekte ve örnek teşkil etmektedir. 10 Kasım, bizler için sadece bir matem günü değildir, olmamalıdır.

Atatürk'ü anarken aynı zamanda onu anlamak, fikri mirasını gelecek nesillere aktarmak bizlerin görevidir" diye konuştu.

Yorgancılar: Özlem ve şükranla anıyoruz

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin 80. yıldönümü dolayısıyla bir mesaj yayınladı. Yorgancılar, "Kayıtsız şartsız bağımsız, demokratik, laik Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmak için sergilediği eşsiz mücadele ile dünya devletlerinin üstün saygısını kazanmış, Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ebediyete intikalinin 80. yıldönümünde özlem ve şükranla anıyorum. Ruhu şad olsun" dedi.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, mesajını sanayicilerle de paylaştı.

Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın Ulu Önder Atatürk için hazırladığı görselde, Türk Bayrağı'ndaki ay-yıldızın içinde Ata'nın silueti yer alırken, "Beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu yeterlidir" vecizesi dikkat çekti.

Sarsılmaz kale İzmir

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bu yıl 11. kez düzenlediği Ata'ya Saygı Yürüyüşü'nde İzmirliiler yine

tek yürek oldu. Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, toplumu O'nun ilkelerine ve cumhuriyet değerlerine sahip çıkmaya çağırdı.

Kafkaslardaki kardeş ülke

AZERBAYCAN

Ekonomik yapı

1991'de bağımsızlığını kazanan Azerbaycan, serbest piyasa ekonomisine geçiş döneminde önemli ekonomik ve politik sorunlarla karşılaşmıştır. 1990'lı yıllar bir taraftan yeni ekonomik ve politik sisteme uyum sağlama çabalarıyla, diğer taraftan komşu ülkelerle yaşanan sıkıntıların getirdiği belirsizliklerle mücadele etmekle geçmiştir.

Ancak, ülkedeki petrol rezervlerinin varlığı ve petrol odaklı yatırımlar, negatif büyüme ve yüksek enflasyonla geçen yılların aşılmasını sağlamıştır. 2000'li yıllarda toparlanma ve istikrar eğilimi başlamış, 2005'den itibaren kaydedilen yüksek büyüme oranları ile ekonomi güç kazanmıştır. Özellikle, küresel ekonomik krizin olumsuz etkilerinin gözlendiği 2009'da Azerbaycan'ın yüzde 9.3'lük GSYİH artışıyla dünyada ilk sırada yer almış olması dikkat çekicidir. Söz konusu gelişmelerin bir sonucu olarak Azerbaycan, Kafkasya coğrafyasının ekonomik ve ticari açıdan en büyük

paya sahip ülkesi olmuştur.

Ekonomik büyüme kadar adaletli bir gelir dağılımının tesisine ve halkın yaşam standartlarının yükseltilmesine yönelik reform girişimleri, ekonomik ve toplumsal gelişmenin de hız kazanmasını sağlamıştır.

Azerbaycan'ın petrol yatırımları odaklı bir ekonomik büyüme modeli benimsemiş olması, bazı dezavantajları da beraberinde getirmiştir. 2014'den itibaren küresel petrol fiyatlarındaki düşüş, Azerbaycan ekonomisinin de gerilemesine sebep olmuştur. Bu gelişmeler doğrultusunda, Azerbaycan ekonomide çeşitlilik sağlamak amacıyla yeni bir reform süreci başlatmış; bankacılık ve vergi sistemi yenilenirken, üretim ve ihracat teşvikleri artırılmıştır. Reform kapsamının uzun vadeye taşınması için farklı sektörlerle ilişkin stratejik yol haritaları hazırlanarak 2016'da yayınlanmıştır.

Elverişli arazi ve iklim koşulları, Azerbaycan'da tarımsal verimin yüksek olmasını sağlamaktadır. Yüzde

60 bitkicilik ve yüzde 40 hayvancılık payına sahip olan tarımsal ürünlerde, asıl uzmanlık alanları pamukçuluk, sebzeçilik, tütüncülük ve üzümçülük olmuştur.

Ekonomide en büyük paya sahip olan sanayi sektöründe ise ağır imalat sanayi başat rol oynamaktadır. Alt kalemler bazında petrol sanayi ile demir, alüminyum ve çimento sektörleri, ilk sıralarda yer almaktadır. Sanayi sektöründe çeşitliliğin ve canlılığın artırılması amacıyla 2014 yılı "Sanayi Yılı" ilan edilmiştir.

Hizmet sektörü ise ulaştırma, lojistik, telekomünikasyon ve turizm ağırlıklı bir yapıya sahiptir.

Toplam arzilerinin yüzde 70'i petrol ve gaz yataklarıyla dolu olan Azerbaycan'ın enerji sektörüne demir, bakır, altın, mermer ve kükürt madenleri de katkı sağlamaktadır. Petrol ve gaz rezervlerinin zenginliği, dış ticaret yapısını da doğrudan şekillendirmiştir.

Azerbaycan'ın dünyaya ihraç ettiği temel kalemler; ham petrol

ve türev ürünleri ile gıda, metal ve plastik ürünleri şeklinde iken ithal ettiği temel kalemler ise makina ve ekipmanları, otomotiv, demir ve çelik ürünleri şeklindedir.

Günümüzde büyük bir bölümü hala devlet tarafından yönetilen Azerbaycan ekonomisinde özel sektörün geliştirilmesine ve yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır. İş yapma kolaylığı endeksinde 190 ülke arasında 57'nci, Küresel Rekabet Endeksi'nde 137 ülke arasında 35'inci sırada yer alan Azerbaycan'da yabancı yatırımların ülkeye çekilmesine yönelik faaliyetler temel stratejiler arasında belirlenmiştir.

Türkiye- Azerbaycan ilişkileri

1991'de bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan'ı ilk tanıyan ülke Türkiye'dir. İki devlet tek millet anlayışı içinde devam eden ilişkiler, dostane ve stratejik ortaklık çerçevesinde ilerlemektedir. Pek çok kez gerçekleştirilen karşılıklı resmi üst düzey ziyaretler ilişkilerin güçlendirmiş, stratejik ortaklık faaliyetlerini geliştirmek için 2010'da Cumhurbaşkanlığı düzeyinde Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) kurulmuştur.

İkili ilişkilerin geliştirilmesi çalışmaları, Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol ve Bakü-Tiflis-Erzurum doğalgaz boru hattı ile Bakü-Tiflis-Kars demiryolu gibi büyük projelerle meyvesini vermiştir. Açılışı kısa bir süre önce gerçekleştirilen ve Azerbaycan doğalgazını Türkiye üzerinde Avrupa'ya ulaştıran Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP), ikili ortaklığın uluslararası düzeye taşınması açısından ekonomik ve jeopolitik bağlamda büyük önem taşımaktadır.

Karşılıklı ilişkiler dış ticaret açısından da kuvvetlidir ve Türkiye, Azerbaycan'ın en büyük ticari ortaklarından biridir. Türkiye'nin Azerbaycan'a ihraç ettiği temel ürünler kimyasal ürünler, özel amaçlı makineler, plastik ürünleri iken; Azerbaycan'dan ithal ettiği temel ürünler ise petrol ve petrol yağları, petrol gazları, kimyasal maddeler, demir-çelik, elektrik

AZERBAIJAN ÜLKE PROFİLİ (2017)

Nüfus (Milyon Kişi)	9.8
Nüfus Artış Hızı (%)	1.1
GSYİH (Milyar Dolar)	40.8
GSYİH (%)	0.1
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	4.131
Enflasyon Oranı (%)	10.0
İşsizlik Oranı (%)	5.0
İhracat (Milyar Dolar)	13.8
İhracatta İlk 5 Ülke	İtalya, Türkiye, İsrail, Rusya, Çekya
Temel İhracat Ürünleri	Ham Petrol ve Türev Ürünleri, Gıda Ürünleri, Metal Ürünleri, Plastik
İthalat (Milyar Dolar)	8.8
İthalatta İlk 5 Ülke	Rusya, Türkiye, Çin, ABD, Ukrayna
Temel İthalat Ürünleri	Makina ve Ekipmanları, Demir çelik ürünleri, Elektrikli makineler, Otomotiv
Cari Denge (%; GSYİH)	3.5
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	5.0
Tarım (%; GSYİH)	6.2
Sanayi (%; GSYİH)	49.1
Hizmetler (%; GSYİH)	44.7

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

AZERBAIJAN DIŞ TİCARET PROFİLİ (2017)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyon \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyon \$)
Mineral yakıtlar ve yağlar	12.358	Nükleer reaktörler, kazanlar ve makineler	1.302
Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	293	Demir veya çelikten eşya	571
Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	211	Elektrikli makina ve cihazlar	564
Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar	127	Başka yerde sınıflandırılmayan mallar	488
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	118	Motorlu kara taşıtları	422
Plastikler ve mamulleri	101	Mineral yakıtlar ve yağlar	381
Organik kimyasal ürünler	67	Plastikler ve mamulleri	318
Pamuk	52	Demir ve çelik	315
Demir veya çelikten eşya	45	Hububat	291
Şeker ve şeker mamulleri	40	Eczacılık ürünleri	249

Kaynak: Trademap (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – AZERBAIJAN TİCARET PROFİLİ (2017)

Faaliyet adı	Türkiye'nin İhracatı (Milyon \$)	Faaliyet adı	Türkiye'nin İthalatı (Milyon \$)
Diğer kimyasal ürünler	140	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	116
Özel amaçlı makineler	135	Ana kimyasal maddeler	112
Plastik ürünler	90	Biküsel ürünler, tostan, meyve ve sebze	35
Genel amaçlı makineler	85	Demir-çelik ana sanayi	34
Metal yapı malzemeleri, tanklar, saruğlar ve diğer kazanlar	81	Elektrik	18
GENEL TOPLAM	1.356	GENEL TOPLAM	351

Kaynak: TÜİK

şeklindedir.

Güçlü ekonomik yapısıyla ve doğal kaynaklarıyla Azerbaycan, Türk yatırımcılar için önemli fırsatlar barındırmaktadır. Azerbaycan'da yer alan Türk sermayeli şirketlerin yatırımları ağırlıklı olarak ulaştırma, bilişim, telekomünikasyon, bankacılık ve sigortacılık, inşaat, gıda ve tekstil sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Teşvikler açısından vergi indirim

ve muafiyetlerinin dikkat çektiği yatırımlarda, fırsat barındıran öncelikli sektörler ise bilişim teknolojileri, enerji, tarım ve gıda, kimya sanayi, makine sanayi ve turizm olarak belirlenmiştir. Azerbaycan'ın yatırım şartları ve olanakları hakkında daha detaylı bilgi Azerbaycan İhracat ve Yatırım Destekleme Kurumu'ndan ([www. http://azpromo.az/](http://azpromo.az/)) edinilebilmektedir.

Küresel ekonomide yavaşlama uyarısı

Görseli QR tarama uygulamasında görüntüleyerek, EBSO Araştırma Müdürlüğü 2018 Kasım ayı Ekonomik Bültenine erişebilirsiniz.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, global ölçekte likidite daralması ve artan ticaret gerilimlerinin olumsuz seyrini sürdürdüğünü belirterek küresel büyümenin yakın gelecekte yavaşlayabileceği konusunda uyarıda bulundu. Kredi derecelendirme kuruluşunun bir önceki öngörülerinde küresel ekonomik büyümenin 2019 ve 2020 yıllarında yüzde 3.3 oranında gerçekleşmesi beklenirken, yeni öngörülerde yüzde 2.9 düzeyinin altında gerçekleşebileceği açıklandı. Kuruluşun açıklamasına göre, küresel ticaretteki yavaşlama ABD ve Çin'le birlikte, Japonya, Güney Kore ve Almanya gibi lider konumdaki diğer ekonomileri de olumsuz etkileyebilir.

2018 üçüncü çeyreğine ilişkin büyüme verilerinin gelişmiş ekonomiler de dahil olmak üzere pek çok yerde beklentilerin altında kalması, yakın geleceğe ilişkin belirsizlikleri güçlendiriyor. Jeopolitik risklerin ve ticaret savaşlarının olumsuz etkisinin ön-

görülenden kötü olduğuna işaret eden söz konusu durum, küresel ekonominin krize sürüklenmekte olduğuna dair endişeleri de artıran bir gelişme olarak değerlendirildi.

Küresel petrol fiyatlarındaki dalgalanmalar devam ediyor. Kasım ayı içerisinde, arz artışına ilişkin endişeler ve kötüleşen talep görünümünün etkisiyle fiyatlarda düşüş eğilimi güçlendi. OPEC, aylık raporunda 2019 yılındaki petrol talebinin beklenenden hızlı daralmasını beklediğini açıkladı. Bununla birlikte, OPEC Başkanı ve Birleşik Arap Emirlikleri Enerji Bakanı Suhail Al Mazrouei, petrol üretiminin gereksinimden fazla olduğunu; OPEC'in ihtiyaç duyulması halinde üretimde kısıtlamaya gidebileceğini belirtti.

ABD

ABD'de Kasım ayında en önemli gündem maddesi, kritik önem düzeyindeki Kongre ara seçimleri oldu. Seçim sonuçla-

rına göre, demokratlar 2010'dan beri ilk kez Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu ele geçirirken; Cumhuriyetçiler ise Senato'daki ağırlığını korumaya devam etti. Böylece, ABD Başkanı Donald Trump ve Cumhuriyetçilerin ülkeyi tamamen birlikte yönettiği bir devir son bulmuş oldu. Cumhuriyetçiler, 2020 yılındaki başkanlık seçimlerinde sıkı bir mücadele içerisinde girmek zorunda kalabilir.

Ortadoğu ve Avrasya bölgesi için olduğu kadar, küresel ölçekte de derin etkileri bulunacağı öngörülen ABD'nin İran'a yönelik ikinci aşama yaptırımları devreye girdi. İran'ı bölgede yalnızlaştırmayı hedef alan ve petrol, bankacılık, finans sektörlerini hedef alan söz konusu ekonomik yaptırımlardan; "Türkiye, Çin, Hindistan, Yunanistan, Güney Kore, Japonya, Tayvan ve İtalya"dan oluşan 8 ülke, geçici bir süre ile muaf tutuldu.

ABD ekonomisi hakkında genelde olumlu bir seyir hakim olmakla birlikte, büyümenin yavaşlaması, azalan mali teşvikler ve 2015 yıl sonundan bu yana gerçekleştirilen sekiz faiz artırımının ekonomi üzerindeki gecikmeli etkisi gibi potansiyel zorlukların baskın hale gelmeye başladığı anlaşılıyor. Bu ve benzer sebeplerden ötürü, Amerikan Merkez Bankası'nın (FED), Aralık ayında faiz artırımını yapmayacağı beklentisi giderek artıyor.

EURO BÖLGESİ - AB

Euro Bölgesi ekonomik büyümesi üçüncü çeyrekte beklenmedik bir şekilde son 4 yılın en düşük düzeyine geriledi. Yıllık bazda yüzde 1.9 düzeyinde gerçekleşen büyümenin detayları incelendiğinde, bölge ekonomisinin lokomotifini konumundaki Almanya'nın daraldığı ve AB'nin en büyük dört ekonomisinden biri olan İtalya'nın yaşadığı mali sıkıntılar sebebiyle büyüme kaydetmediği görülüyor.

İtalya'nın mali durumu daha olumsuz bir atmosfere bürünürken, AB ekonomisine kötü etkileyeceğine dair endişeler de güçleniyor. Konuyla ilgili güncel gelişme, AB Komisyo-

nu'nun İtalya'nın 2019 taslak bütçe planını, Birliğin mali kurallarına ciddi uyumsuzluk içerdiği gerekçesiyle reddetmesi oldu. Reddedilen bütçe planının gerekli düzeltmeler yapılarak 3 hafta içinde AB Komisyonuna yeniden sunulması gerektiğine yer verilen açıklamada, İtalya'nın 2019 için öngörülen bütçe açığını düşürmesi gerektiği vurgulandı.

Ekonomik gidişat hakkında önemli bir gösterge olan sanayi üretimi, Eylül'de aylık bazda yüzde 0.3 azalırken, yıllık bazda yüzde 0.9 gibi sınırlı bir düzeyde artış gösterdi. Diğer yandan, Bölge'de tüketici fiyatları enflasyonu Ekim ayında hız kazanarak yüzde 2.2 artış kaydetti.

ALMANYA

Almanya ekonomisi, 2018 yılı 3. çeyrekte sürpriz bir şekilde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0.2 daraldı. 2015 başından beri ilk kez daralmaya işaret eden söz konusu veride, hane halkı tüketim harcamalarındaki azalmanın etkili olduğu düşünülüyor. Bununla birlikte, Ekim ayı IFO İş Dünyası Güven Endeksi ve Cari Koşullar Endeksi de beklentilerin altında kalarak sırasıyla 102.8 ve 105.9 değerini aldı.

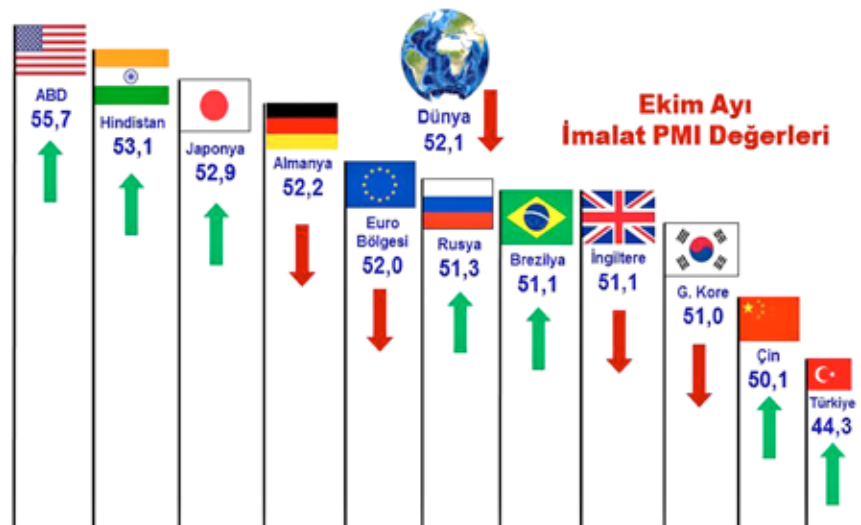
Ancak, olumsuz gelen söz konusu verilere rağmen ZEW beklentiler anketi Kasım'da -24.1'lik değerle beklentilerden olumlu düzeyde gerçekleşti. Bu açıdan yılın son çeyreği, beklentilerden daha iyi bir seyrinde izlenebilir. Benzer şekilde, fabrika siparişlerinin

Eylül ayında beklenmedik bir şekilde yükselmesi de ekonominin yılın son çeyreğine büyüme ivmesi yakalayabileceğini gösteriyor.

İNGİLTERE

Brexit, sebep olduğu yeni belirsizliklerle İngiltere'nin en önemli gündem maddesi olmaya devam ediyor. İngiltere ve AB arasında, konuyla ilgili uzlaşmaya varılması, İngiltere kabinesinde siyasi depreme sebep oldu. Uzlaşmanın İngiltere'nin bütünlüğüne zarar vereceği gerekçesiyle Brexit Bakanı ile Çalışma ve Emeklilik Bakanı istifa etmesiyle, sürecin başından beri görevinden ayrılan Bakan sayısı 6 oldu. Gelinek nokta itibarıyla, Brexit planından vazgeçilmesi yönünde İngiltere Başbakanı Theresa May üzerindeki baskılar artıyor. Söz konusu istifalar sonucu Sterlin'in Dolar karşısındaki kayıpları güçlendi.

İngiltere Merkez Bankası (BOE) gerçekleştirdiği güncel para politikası kurulu toplantısında, faizlerde değişikliğe gitmedi ve oy birliğiyle yüzde 0.75 düzeyinde sabit tuttu. Varlık alımlarında da değişikliğe gitmeyen BOE'nin yayınladığı raporda ücret artışlarındaki iyileşme ve iç maliyetlerdeki artışla ekonominin öngörülenden hızlı ısındığına dikkat çekilerek, gelecek yıllarda daha hızlı faiz artırımlarına ihtiyaç duyulabileceği vurgulandı. Bununla birlikte, İngiltere'de gıda, içecek, giyim ve ulaşım fiyatlarındaki düşüşün etki-

siyle, enflasyon artışının Ekim ayında hız kaybederek yüzde 2.4 düzeyinde sınırlı kalması da dikkat çekti.

JAPONYA

Japonya ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde öngörülerin üstünde daralma kaydetti. GSYİH'nın söz konusu dönemde yıllık bazda yüzde 1.2 azalması, 2018 yıllık büyümesinin de beklentilerin altında kalabileceğine işaret etti.

Büyük ölçekli varlık alım programının etkisiyle, Japonya Merkez Bankası'nın (BOJ) varlıkları 4.9 trilyon dolar ile Japonya'nın milli gelirini aşacak kadar yüksek düzeye ulaştı. Japonya'nın beklentilerden kötü gelen 3. çeyrek büyüme verisinin, BOJ varlıklarıyla GSYİH arasındaki makası daha da açması bekleniyor. Söz konusu gelişmeler itibarıyla, BOJ, 1-5 yıl vadeli hazine tahvillerinde Kasım ayında planlanan alım sıklığını azalttı.

Japonya hisseleri, Şubat ayından bu yana en düşük düzeyine geriledi. Şirket karlarının görünümüne dair olumsuzluklar ve küresel ekonomideki yavaşlamaya dair artan endişeler, hisse senetlerinin değerindeki gerilemede etkili oldu.

ÇİN

Süregelen ticaret savaşları, Çin Yuan'ında dalgalanmalara sebep oluyor. Ticaret savaşlarının uzun vadede şiddetlenmesine ilişkin endişelerin etkisiyle Yuan, Dolar karşısında, Mayıs 2008'den bu yana en düşük düzeyine gerileyerek, kritik seviyelere ulaştı. Değer kaybının devam etmesi, Çin Merkez Bankası'nın (PBOC) ek müdahalelerde bulunmasını gerektirebilir.

Kurdaki değer kaybına ve ticaret savaşları endişelerine rağmen, sanayi üretimi hız kesmedi. Son açıklanan veriler itibarıyla, sanayi üretimi Ekim ayında yıllık bazda yüzde 5.9 artış kaydederek beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Bununla birlikte, perakende satışlar da Ekim ayında yıllık yüzde 8.6 arttı.

ABD Başkanı Donald Trump ile Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in ay

sonunda Arjantin'de yapılacak G20 Liderler Zirvesi'nde görüşecekleri bildirildi. Söz konusu görüşme, ticaret savaşlarının sonlandırılmasına yönelik yeni bir girişim sağlayabileceği beklentisiyle, piyasalar tarafından olumlu karşılandı.

HİNDİSTAN

Hindistan ihracatının Nisan-Ekim aylarını kapsayan mali dönemde, yıllık bazda yüzde 17,2 gibi dikkat çekici bir artış yakaladığı açıklandı. Söz konusu artışın temelinde, genel olarak plastik ürünleri, eczacılık ürünleri ve elektronik ürünlerindeki ihracat hacminin yükselmesi yatıyor. Bununla birlikte, Hindistan'ın dünyanın en büyük petrol ithalatçılarından biri olması ve petrol fiyatlarında son 1 yılda kaydedilen artış eğilimi, ithalatın da beklentilerin üzerinde artmasına sebep oldu. Bu açıdan, ticaret açığı da Hindistan ekonomisinde bir sorun olmaya devam ediyor.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Hindistan'ın kredi notunu "BBB- " ve görünümünün durağan olarak teyit etti. Fitch bununla birlikte petrol fiyatlarındaki dalgalanmalar ve kredi genişlemesinin daralması başta olmak üzere çeşitli makro ekonomik risklerin 2019'da Hindistan ekonomisini riske edebileceği konusunda uyarıda bulundu.

GÜNEY KORE

Beklentilerin altında büyüme kaydedilen bir diğer ülke de Güney Kore oldu. Güncel olarak açıklanan veriler itibarıyla, GSYİH 2018 yılı üçüncü çeyrekte yıllık bazda yüzde 2.0 gibi sınırlı bir düzeyde artış kaydetti. 2009 yılından beri en zayıf yıllık artışa işaret eden büyüme verisinin beklentilerin altında kalmasının, şirketlerin sermaye yatırımlarının üst üste iki çeyrek gerilemesinden kaynaklandığı belirtiliyor.

Büyüme verisinin beklentilerin altında kalması, Güney Kore Merkez Bankası'nın faiz artırımına gidip gitmeyeceği konusunda da merak uyandırıyor. Yakın gelecekte gerçekleşti-

rilecek toplantılarda Merkez Bankası politika değişikliğine gidebilir.

BREZİLYA

Brezilya Devlet Başkanı seçimlerini aşırı sağcı aday Jair Bolsonaro kazandı. 14 yıl süren sol eğilimli iktidara tepkilerin bir sonucu olduğu düşünülen söz konusu seçim sonuçları, ülkede bir milat olarak kabul ediliyor. Yeni başkanlık döneminin, Brezilya'nın ekonomik ve siyasi politikalarında da dikkat çekici bir değişiklik yaratması bekleniyor.

Süregelen yüksek işsizlik ve zayıf ekonomik yapının yanında, seçim sürecinin de yarattığı risklerle sanayi üretimi Eylül'de gerileme kaydetti. Yıllık bazda yüzde 2,0 azalış kaydeden sanayi üretimi, yeni Başkanlık döneminin getirdiği risklerle birlikte azalmaya devam edebilir.

RUSYA

Rusya'da GSYİH, 2018 üçüncü çeyrekte yıllık bazda yüzde 1.3 artış kaydederek, yüzde 1.4'lük beklentilerin bir miktar altında kaldı. Artan jeopolitik riskler ve Dolar'ın küresel ölçekte değer kazancı, 2018 büyümesini Rusya'da da öngörülerin altında bırakabilir.

Rusya Merkez Bankası, gerçekleştirdiği güncel toplantıda politika faizini değiştirmeyerek yüzde 7.5 seviyesinde sabit tuttu. Beklentilere uygun olarak gerçekleşen karar, uzmanlarca döviz risklerinin eskisi kadar güçlü olmaması gerekçe gösterilerek doğru ve dengeli bir adım olarak değerlendirildi.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Rusya reel sektörüne yönelik 2019 beklentilerini açıkladı. Açıklamaya göre, finans sektörü dışındaki Rus şirketleri 2019 yılında ılımlı ekonomik büyümeden ve sağlıklı likidite yapısından olumlu yönde etkilenecekler. Ancak, bunun yanında ABD'nin Rusya'ya karşı yaptırımlarının tüketici güveni üzerinde baskı oluşturmasının ve zayıf yatırımçı iştahının, reel sektörü olumsuz etkileyebileceğine de işaret edildi.

Cari denge pozitif geldi

Türkiye'nin cari işlemler hesabı, ekonomik aktivitenin yavaşlaması ve kurdaki yükselişin ithalat maliyetlerini yukarı çekmesi sonucu ithalatta azalma ve dış ticaretteki daralmaya paralel olarak Eylül'de 1 milyar 830 milyon dolar fazla verdi. Ocak-Eylül döneminde 29.92 milyar dolar açık verilirken, 12 aylık cari açık ise 46.06 milyar dolar oldu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Eylül 2018 dönemine ilişkin ödemeler dengesi verileri açıklandı. Buna göre, geçen yılın Eylül ayında 4 milyar 441 milyon dolar açık veren cari işlemler hesabı, bu yılın aynı ayında 1 milyar 830 milyon dolar fazla verdi. Bunun sonucunda, 12 aylık cari işlemler açığı 46 milyar 58 milyon dolara geriledi. Bir önceki dönemde bu rakam 52 milyar 329 milyon dolar seviyesindeydi. Eylül'de 5 milyar 75 milyon dolar fazla veren altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı, 2017'nin Eylül ayında 588 milyon dolar açık vermişti.

Bu yılın Eylül ayında ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayına kıyasla 5 milyar 899 milyon dolar azalarak 825 milyon dolara ve birincil gelir

dengesi açığı da 127 milyon dolar düşükle 938 milyon dolara geriledi.

Hizmetler dengesinden kaynaklanan net girişler, 2017'nin aynı ayına göre 358 milyon dolar artarak 3 milyar 491 milyon dolara yükseldi. Bu gelişmede, seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirlerin 166 milyon dolar tutarında artarak 2 milyar 852 milyon dolara yükselmesi etkili oldu.

Birincil Gelir Dengesi kalemi altında yatırım geliri kaleminden kaynaklanan net çıkışlar, geçen yılın aynı ayına göre 141 milyon dolar azalarak 855 milyon dolar oldu. İkincil Gelir Dengesi kalemi kaynaklı girişler, 2017'nin aynı ayına göre 113 milyon dolar azalarak 102 milyon dolara geriledi.

Öte yandan, Ağustos ayı cari açık verisi 2 milyar 592 milyon dolardan 1 milyar 863 milyon dolara, 12 aylık cari açık da 51 milyar 125 milyon dolardan 52 milyar 329 milyon dolara revize edildi.

Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, Eylül'de geçen yılın aynı ayına göre 186 milyon dolar artarak 827 milyon dolar oldu. Bu dönemde portföy yatırımları 904 milyon dolarlık net çıkış kaydetti. Alt kalemler itibarıyla ince-

lendiğinde, yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasında 71 milyon dolarlık, devlet iç borçlanma senetleri piyasasında sırasıyla 274 milyon dolarlık net satış yaptığı görüldü. Yurt dışında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarıyla ilgili, bankalar 26 milyon dolar net borçlanma, diğer sektörler ise 47 milyon dolar net geri ödeme gerçekleştirdi. Diğer yatırımlarda ise 4 milyar 812 milyon dolar net çıkış yaşandı.

Diğer yatırımlar altında, yurt içi bankaların yurt dışı muhabetlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 2 milyar 467 milyon dolar net artış, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatları ise 991 milyon dolar net azalış kaydetti.

Yurt dışından sağlanan kredilerle ilgili bankalar 5 milyar 177 milyon dolar ve Genel Hükümet 321 milyon dolar net geri ödeme gerçekleştirirken, diğer sektörler 38 milyon dolar net kullanımda bulundu.

Resmi rezervlerde Eylül ayında 3 milyar 476 milyon dolar rezerv azalışı gözlemlendi.

Net hata noksan kalemi Eylül'de 416 milyon dolar eksi verirken, Ocak-Eylül döneminde 17.3 milyar dolar kaynağı belirsiz para girişi yaşandı.

Egeli ihracatçılar, Ekim ayında tarih yazdı

Egeli ihracatçılar, cumhuriyetimizin 95. kuruluş yıldönümünü kutladığımız Ekim ayında tarih yazdı. Ege İhracatçı Birlikleri'nin Ekim ayındaki ihracatı, 2017 yılı Ekim ayına göre yüzde 13'lük artışla 1 milyar 87 milyon dolardan, 1 milyar 224 milyon dolara yükseldi. 79 yıllık tarihinde aylık bazda ihracat rekoru kıran EİB'nin bundan önceki rekoru, 2018 yılı Mart ayındaki 1 milyar 203 milyon 58 bin dolarlık ihracat performansıydı.

2018'in Ocak-Ekim döneminde yüzde 16'lık ihracat artış hızıyla 11 milyar 98 milyon dolarlık ihracata imza atan Ege İhracatçı Birlikleri, son bir yıllık dönemde ise yüzde 17'lik yükselişle 13 milyar 352 milyon dolarlık ihracata demir attı.

Ekim ayında 634 milyon dolarlık sanayi ürünleri ihraç eden EİB üyeleri, 514 milyon dolarlık tarım ürünleri ihracatı gerçekleştirdi. Egeli madenciler, Ekim ayında Türkiye'ye 75 milyon dolar döviz kazandırdı.

Demir-Çelikte çifte başarı

Ege İhracatçı Birlikleri çatısı altındaki 12 ihracatçı birliği sıralamasında; Ege Demir ve Demirdışı Metaller İhracatçıları Birliği (EDDMİB), 133 milyon 457 bin dolarlık ihracatla Ekim ayında zirvede yer aldı. EDDMİB yüzde 45'lik ihracat artış hızıyla da ihracatını en fazla arttıran birlik oldu ve çifte başarıya imza attı.

Ege Tütün İhracatçıları Birliği, Ekim ayında yüzde 32'lik ihracat artış hızı ve 121 milyon dolarlık ihracat tutarıyla zirve ortağı oldu. Ege Tütün İhracatçıları Birliği'nin yıllık ihracatı ise; 985 milyon dolara ulaştı.

İhracatın lokomotif sektörlerinden Ege Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği, Ekim ayında 117 milyon dolarlık ihracatla zirvenin üçüncü sırasının sahibi oldu. İhracat sezonunun yoğun dönemini geçiren Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği 116 milyon dolarlık döviz kazandırdı.

Yaş meyve sebze yüzde 79 artış

Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği, 86 milyon 380 bin dolarlık yaş meyve sebze ve mamulleri ihracatı yaparken, yaş meyve sebze ihracatı yüzde 79'luk artışla 16 milyon dolardan 28,7 milyon dolara yükseldi. Meyve sebze mamulleri ihracatı ise; 57,6 milyon dolar olarak kayıtlara geçti.

Su ürünleri, kanatlı, yumurta, süt ürünleri ve bal ihracatını kayda alan Ege Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği, Ekim ayında 82 milyon 143 bin dolar ihracatı hanesine yazdırdı.

Madencilikten 75 milyon dolar

Ekim ayında, Ege Maden İhracatçıları Birliği 75 milyon 86 bin dolar ihracat gerçekleştirirken, Ege Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği yüzde 9'luk ihracat artışıyla 53 milyon 720 bin dolara yükseldi.

İhracatta başarılı bir dönem geçiren Ege Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları

Birliği Ekim ayında da yüzde 35 ihracat artışı sağladı ve 32 milyon 833 bin dolar ihracatı Türkiye'ye kazandırdı.

Ege Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Ekim ayını, 22 milyon 145 bin dolarlık ihracatla geride bırakırken, Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği yüzde 8'lik ihracat artışıyla 18.5 milyon dolar ihracatla 2017/18 sezonunu geride bıraktı. Ege Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği ise; yüzde 7'lik ihracat yükselişle 12 milyon 188 bin dolarlık ihracatı hanesine yazdırdı.

180 ülkeye ihracat

Ege İhracatçı Birlikleri'nden Ekim ayında 180 ülkeye ihracat yapılırken, Almanya 132 milyon dolarlık ihracat tutarıyla zirvedeki yerini korudu. Amerika Birleşik Devletleri 112 milyon dolarlık ihracatla ikinci, İngiltere 79 milyon dolarlık dışsatımla üçüncü sırada yer aldı. Bu ülkeleri 73 milyon dolar ile İspanya, 72 milyon dolar ile İtalya izledi. EİB'nin ihracatı en fazla

ihracat yapılan 20 ülkenin 17'sine artarken, toplamda 119 ülkeye ihracat yükseliş gösterdi.

Eskinazi: Rakamlar güven veriyor

Türk ekonomisinin stresli bir dönemden geçtiğini ifade eden Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, bu ortamda ihracat rakamlarındaki artışın Türkiye'ye gelecek için güven verdiğini kaydetti.

Türkiye'nin 2018 yılını 170 milyar dolar ihracat rakamıyla geride bırakmayı hedeflediğini anlatan Eskinazi, "Ekim ayındaki en güzel gelişmelerden bir diğeri ise ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 96,5 seviyesine çıkması oldu. Benzer tablonun 2018 yılının son iki ayında ve 2019 yılında da devamını diliyoruz. 2019 yılı için ortaya konulan 182 milyar dolar ihracat hedefine ulaşmak için fuarlar, sektörel ticaret heyetleri, alım heyetleri, URGE Projeleri ile daha katma değerli ihracat için çalışmaya devam edeceğiz" diye konuştu.

Türkiye'nin Ekim ihracatı **cumhuriyet rekoru**

Türkiye'nin toplam ihracatının Ekim ayında yüzde 81'ini gerçekleştiren sanayi grubunda 2017'nin aynı ayına göre yüzde 16'lık artışla 12 milyar 742 milyon 130 bin dolarlık rakama ulaşıldı.

Türkiye'nin Ekim ayında gerçekleştirdiği ihracat, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 13.1 oranında artarak 15 milyar 732 milyon dolara yükseldi. İhracat bu performansıyla tüm zamanların en yüksek düzeyine yükseldi ve cumhuriyet tarihi rekorunu kırdı. 12 aylık yıllıklandırılmış ihracat tutarı da yüzde 7.9 artışla 166 milyar 809 milyon dolar, ithalat ise yüzde 3.8 artış ile 234 milyar 48 milyon dolar oldu. Dış ticaret hacmi ise de 400.9 milyar dolara yükseldi. Ekim ayında ithalat ise yüzde 23.5 azalarak 16 milyar 261 milyon dolara geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 96.7 ile son 20 yılın zirvesi oldu.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Ekim ayı ihracat rakamlarını Adana Müzesi'nde düzenlenen basın toplantısıyla açıkladı. İhracat başarısına katkı sağlayan tüm

kesimlere teşekkür eden Pekcan, yeni ekonomi programı kapsamında ihracatın yıl sonunda 170 milyar dolara ulaşacağını öngördüklerini bildirerek, "Hedef ülke pazarlarına da ihracatımız hızla artmaktadır. Meksika'ya yüzde 14, Hindistan'a yüzde 16, Latin Amerika'ya yüzde 41. Afrika ülkelerine stratejik olarak bakıyoruz ve Ekim ayı ihracatımız geçen yılın aynı ayına göre Afrika'ya yüzde 25 artmış bulunmaktadır" dedi.

Otomotiv yine lider

Ekim ayında ihracatın lokomotifini yine otomotiv sektörü oldu ve ihracat yüzde 11.1 artışla 2.9 milyar dolara çıktı. Geleneksel pazarlardaki artışın yanı sıra Fas ve Polonya'ya yapılan ihracattaki artış dikkat çekti. Otomotivi yüzde 8.8 artış ve 1.6 milyar dolarlık ihracat başarısıyla

kimya izledi. Hazır giyim yüzde 2.4 artışla 1.6 milyar dolarlık ihracata imza attı. Uzakdoğu pazarlarına yönelik açılımıyla dikkat çeken çelikte ihracat artışı yüzde 46.9 oldu, demir sektörü de ABD'ye ihracatını yüzde 106.3 oranında artırdı.

Ekim ayında yüksek teknolojlili ihracatımız bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 3.4 artarken aynı dönemde orta-yüksek teknolojlili ihracatımız ise yüzde 13.8 düzeyinde artış gösterdi.

Türkiye'nin toplam ihracatının Ekim ayında yüzde 81'ini gerçekleştiren sanayi grubunda 2017'nin aynı ayına göre yüzde 16'lık artışla 12 milyar 742 milyon 130 bin dolarlık rakama ulaşıldı. Toplam ihracatın yüzde 13.8'ini oluşturan tarım grubunda yüzde 4.1'lik yükselişle 2 milyar 167 milyon 734 bin dolarlık, toplam ihracattan yüzde 2.6 pay alan madencilikte de yüzde 2.8 artışla 415 milyon 503 bin dolarlık ihracat gerçekleşti.

İhracat miktarı, 2017 yılının aynı dönemine göre yüzde 25.1 artışla 12.6 milyon tona yükseldi ve Ekim ayı şimdiye kadar miktar bazında en çok ihracat

EN ÇOK İHRACAT YAPAN SEKTÖRLER (MİLYON DOLAR)

	2017	2018	Değişim %
Otomotiv endüstrisi	2.630	2.920	11.1
Kimyevi maddeler ve mamulleri	1.466	1.595	8.8
Hazır giyim ve konfeksiyon	1.531	1.568	2.4
Çelik	1.016	1.492	46.9
Elektrik elektronik ve hizmet	1.013	1.115	10.0
Tekstil ve hammaddeleri	735.9	761.5	3.5
Demir ve demir dışı metaller	624.8	716.1	14.6
Makine ve aksamları	542.0	703.2	29.7
Hububat, bakliyat	576.9	647.1	12.2
Mücevher	222.7	474.4	113.0

gerçekleştirilen ikinci ay oldu.

Ekim ayında 180 ülkeye Türk Lirası ile ihracat yüzde 35 artarak 5.3 milyar TL'ye ulaştı. 113 ülkeden Türk Lirası kullanarak 4.5 milyar liralık ithalat yapıldı. Milli para ile dış ticaret hacmi 9.8 milyar TL'ye ulaştı.

Almanya'ya sattık, Rusya'dan aldık

Ekim ayında 159 ülkeye ve bölgeye ihracat artarken, 70 ülke ve bölgeye ihracat azaldı. AB'ye ihracat yüzde 13.6 artarak, 7.7 milyar dolar oldu. AB'yi 2.3 milyar dolar ile Orta Doğu ülkeleri ve 1.3 milyar dolar ile Afrika ülkeleri izledi.

En fazla ihracatın yapıldığı ülkeler sırasıyla Almanya, (1.5 milyar dolar) İngiltere (1.1 milyar dolar) ve İtalya (879 milyon dolar) olurken ithalatta ise ilk üç sırayı Rusya, Almanya ve Çin aldı.

Ekim ayında 53 il ihracatını arttırırken, 28'inde ihracat azaldı. En çok ihracat gerçekleştiren iller sırası ile 6.9 milyar dolar ile İstanbul, 1.3 milyar dolarla Kocaeli, 1.2 milyar dolarla Bursa, 884 milyon dolarla İzmir, 706 milyon dolarla Ankara olurken, Kastamonu ihracatını 5 kat arttırarak 26 milyon dolar ile en fazla artış gösteren il oldu. Ekim ayında 37 bin 409 firma ihracat yaparken, 1611 firma ilk kez ihracat başarısıyla ihracat camiasına katıldı.

Dış ticaret açığı yüzde 92.8 azaldı

Ekim ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 92.8 düzeyinde azalarak 529 milyon dolara geriledi. Ekim ayında dış ticaret hacmi ise yüzde 9.1 azalarak 32 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

2017 yılının Ekim ayında yüzde 65,4 olarak gerçekleşen ihracat ithalatı karşılama oranı 2018 yılının Ekim ayında yüzde 96.7 düzeyine çıktı.

Sanayi üretimi Eylül'de yüzde 2.7 azaldı

Takvim ve mevsim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi Eylül'de bir önceki aya göre ve geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2.7 azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Eylül ayına ilişkin sanayi üretim endeksi sonuçlarını açıkladı. Buna göre, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi Eylül'de geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2.7 azaldı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi de Eylül'de bir önceki aya kıyasla yüzde 2.7 düşüş kaydetti. Ekonomistler, Eylül'de arındırılmamış sanayi üretim endeksinin geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 0.5

artacağını öngörmüştü.

TÜİK verilerine göre arındırılmamış sanayi üretim endeksi ise Eylül'de geçen yılın aynı ayına göre yüzde 4.6 artış gösterdi. Bu dönemde 115.4 olarak hesaplanan endeks, geçen yılın Eylül ayında 110.3 seviyesinde bulunuyordu.

İmalat sanayindeki düşüş yüzde 2.8

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, Eylül'de madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 1.3, imalat sanayi sektörü

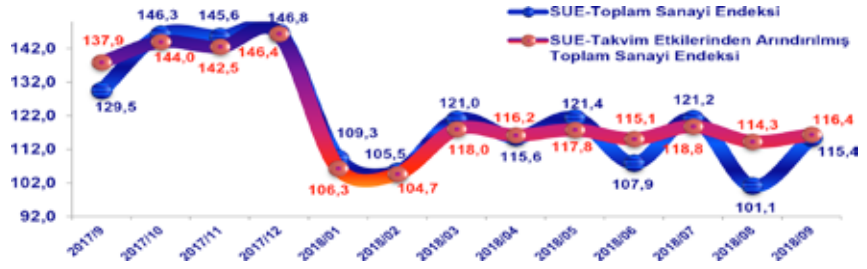
EYLÜL 2018 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	115.4	4.6	116.4	-2.7	113.5	-2.7
Madencilik ve Taşocakçılığı	126.5	9.0	128.4	5.0	117.7	-1.3
İmalat Sanayi	114.8	4.5	115.9	-3.2	113.0	-2.8
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	115.9	3.4	114.9	-1.3	116.1	-2.5

Kaynak: TÜİK

yüzde 2.8 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretim ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 2.5 azaldı.

Takvim etkisinden arındırılmış sanayinin alt sektörlerine bakıldığında ise madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 5 artarken, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 3.2, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 1.3 azalış kaydetti.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış ana sanayi grupları incelendiğinde, eylülde bir önceki aya göre en fazla artış yüzde 7 ile dayanıklı tüketim malı sektöründe gerçekleşirken, en fazla düşüş yüzde 19 ile yüksek teknoloji sektöründe gözlemlendi.

Varank: Ağustos'un etkisi

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Ağustos ayında döviz kurlarında yaşanan dalgalanmaların etkisinin Eylül ayında görüldüğünü söyledi.

Eylül ayına ilişkin sanayi üretim endeksi verilerini değerlendiren Varank, "Bilindiği gibi ağustos ayı, dışsal şokların ve döviz kurundaki dalgalanmanın en yoğun gerçekleştiği bir dönemdi.

Bu dönemin sanayideki gecikmeli etkisi eylül ayında kendini gösterdi" ifadesini kullandı.

Yılın 9 ayında sanayi üretimindeki artışın yüzde 5.6 olarak gerçekleştiğine işaret eden Varank, yüksek teknoloji ürünlerin üretimindeki yıllık yüzde 8.7'lik artışın, yüksek katma değerli üretimin izlediği seyir açısından olumlu bir gösterge olduğunun altını çizdi.

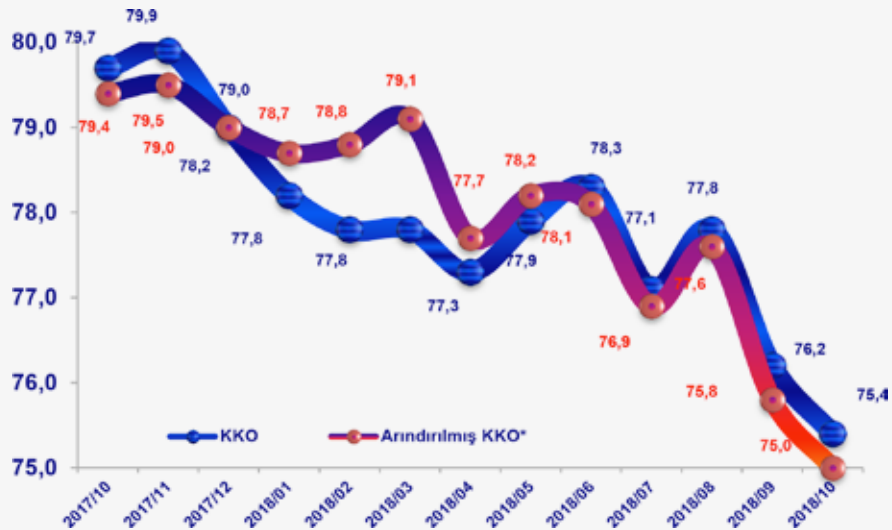
Kapasite kullanımında düşüş devam ediyor

İmalat sanayinde kapasite kullanım oranı Ekim'de bir önceki aya göre 0.8 puan azalarak yüzde 75.4'e geriledi. Böylece 2015 yılı Mart ayından bu yana en düşük seviyeye gerilemiş oldu. İmalat sanayisi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı da bir önceki aya göre 0.8 puan düşüşle yüzde 75'e indi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan (TCMB) yapılan açıklamaya göre, Ekim ayında imalat sanayisinde faaliyet gösteren 2 bin 607 iş yerine "İktisadi Yönelim Anketi" formu gönderilirken, 2 bin 108 katılımcıdan yanıt alındı. Tüm katılımcıların yanıtları

ağırlıklı olarak toplulaştırıldı.

Ekim ayında mal gruplarına göre kapasite kullanım oranları değerlendirildiğinde, gıda ve içecekler ile dayanıksız tüketim mallarında artış, ara mallar, yatırım malları ve dayanıklı tüketim mallarında azalış gözlemlendi.

İşsizlik, yüzde 11'i geçti

İşsizlik oranı ekonomik aktivitede yavaşlamaya paralel Temmuz-Ağustos-Eylül aylarını kapsayan Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 0.5 puan artışla yüzde 11.1'e çıktı. İşsizlik böylece Mart 2017'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Mayıs ayı işsizlik rakamı 9.7'den Haziran'da yeniden çift haneye çıkarak 10.2 olmuştu. Geçen yılın aynı dönemindeki işsizlik ise yüzde 10.6 olarak gerçekleşmişti. Ekonomi yönetiminin kısa süre önce yayımladığı Yeni Ekonomi Programı'na göre işsizlik oranlarında artışın en az yıl sonuna kadar sürmesi bekleniyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 yılı Ağustos ayı İşgücü İstatistikleri verisini açıkladı. Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı, 2018 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 266 bin kişi artarak 3 milyon 670 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0.5 puanlık artış ile yüzde 11.1 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 0.4 puanlık artış ile yüzde 13.2 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 0.2 puanlık artış ile yüzde 20.8 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0.6 puanlık artış ile yüzde 11.4 olarak gerçekleşti.

İstihdam oranı yüzde 48.3

İstihdam edilenlerin sayısı 2018 yılı Ağustos döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 490 bin kişi artarak 29 milyon 318 bin kişi, istihdam oranı ise 0.3 puanlık artış ile yüzde 48.3 oldu.

Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 256 bin kişi azalırken, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 745 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin yüzde 19.4'ü tarım, yüzde 19.5'i sanayi, yüzde 7.1'i inşaat, yüzde 54'ü ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 1.3 puan, inşaat sektörünün payı 0.8 puan azalırken, sanayi sektörünün payı 0.6 puan, hizmet sektörünün payı 1.4 puan arttı.

Sanayide rekor

İşsiz sayısının 3 milyon 670 bine çıktığı Ağustos döneminde TÜİK verilerine göre son ayların parlayan sektörü imalat sanayinde her şeye rağmen istihdam artışı sürüyor. Ağustos döneminde 5 milyon 251 bin kişiyle tarihin en yüksek istihdamına ulaştı. Geçen yıl Ağustos dönemine göre imalat sanayinde istihdam artışı ise 253 bin kişi. Ticaret sektöründe de 167 bin kişilik istihdam artışı yaşandı. Madencilikte

İşsizlik Ağustos döneminde yüzde 11.1 seviyesinde gerçekleşti. Geçen yılın aynı dönemine göre işsiz sayısı 266 bin kişi arttı. İstihdam edilen kişi sayısı bir önceki yıla göre 490 bin kişi artsa da işsizler ordusunun sayısının artması engellenemedi.

22 bin, enerjide ise 19 bin yeni istihdam yaratıldı.

Bu yıl yüzleri güldüren turizm istihdama da olumlu katkı yaptı, geçen yılın Ağustos'una göre 145 binlik artışla 1 milyon 745 bin istihdama ulaşıldı.

İş gücüne katılma

İşgücü 2018 yılı Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 756 bin kişi artarak 32 milyon 989 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0.6 puan artarak yüzde 54.3 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0.6 puanlık artışla yüzde 74.1, kadınlarda da 0.6 puanlık artışla yüzde 34.9 olarak gerçekleşti.

Ağustos 2018 döneminde herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışanların oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1.1 puan azalarak yüzde 34 olarak gerçekleşti. Tarım dışı sektörde kayıt dışı çalışanların oranı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 0.1 puan azalarak yüzde 22.1 oldu.

Kamu istihdamı

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın derlediği verilere göre, 2018 yılı III. döneminde toplam kamu istihdamı 2017 yılının aynı dönemine göre yüzde 20.2 oranında artarak 4 milyon 296 bin kişi oldu. Bu artışta, daha önce kamu istihdamında yer almayan taşeronların kamu çalışanı statüsüne (sürekli işçi) geçmesi etkili oldu. Bu nedenle kamu yönetimi ve sağlıkta 449 bin, sağlıkta 312 bin istihdam artışı var. Eğitimde ise 90 bin yeni kadro yaratıldı.

Arındırılmış rakamlar

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 151 bin kişi artarak 28 milyon 891 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı 0.2 puan artarak yüzde 47.6 oldu.

Mevsim etkisinden arındırılmış işsiz sayısı bir önceki döneme göre 57 bin kişi artarak 3 milyon 627 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı 0.2 puan artarak yüzde 11.2 oldu.

Mevsim etkisinden arındırılmış işgücüne katılma oranı 0.3 puan artarak yüzde 53.5 olarak gerçekleşti. Ekonomik faaliyete göre istihdam edilenlerin sayısı,

sanayi sektöründe 27 bin, inşaat sektöründe 4 bin, hizmet sektöründe 156 bin kişi artarken, tarım sektöründe 36 bin kişi azaldı.

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

Ağustos 2017-2018	Toplam	
	2017	2018
15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler		
Nüfus (Bin kişi)	60.002	60.733
İşgücü (Bin kişi)	32.233	32.989
İstihdam (Bin kişi)	28.828	29.318
Tarım	5.953	5.697
Tarım dışı	22.876	23.621
İşsiz (Bin kişi)	3.404	3.670
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	27.769	27.745
İşgücüne katılma oranı (%)	53.7	54.3
İstihdam oranı (%)	48.0	48.3
İşsizlik oranı (%)	10.6	11.1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12.8	13.2
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	59.0	59.8
İstihdam oranı (%)	52.6	53.0
İşsizlik oranı (%)	10.8	11.4
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12.8	13.3
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	20.6	20.8
Ne Eğitimde ne istihdamda olanların oranı*	28.0	28.6

Kaynak: TÜİK *Çalışmayan, eğitim izleyen ve yazgını görmeyen gençlerdir. Toplam genç nüfus içindeki orandır.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Ağustos 2018	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.403	3.066	1.991	10.748	20.209
Kadın	1.327	2.631	80	5.071	9.109
Toplam	5.730	5.697	2.071	15.820	29.318

Kaynak: TÜİK

1.5 milyon işverene 2.2 milyarlık teşvik

Hükümet, 2019-2020 döneminde 1 milyon 200 bin gence iş sözü verirken, yeni nesil teşvikler milyonlarca çalışan için işverene destek sağladı. Bu kapsamda 1.5 milyon işveren 10 milyonu aşkın çalışana için 2.2 milyarlık teşvikten yararlandı.

1 milyonun üzerinde işyeri yaklaşık 8 milyon çalışana için 5 puanlık vergi indiriminden yararlanırken, kamu desteği 1.5 milyar lira oldu. Bölgesel istihdam desteğinden yararlanan 245 bin işyerine 1 milyon 300 bin çalışana için 152 milyon lira, bölgesel yatırım kapsamında da 3 bine yakın işyeri için 186 bin çalışana için 69 milyon lira destek sağlandı. İlave istihdam kapsamında yaklaşık 69 bin işyeri 347 bin çalışana için 221 milyon liralık teşvikten yararlandı.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerine göre, işbaşı eğitim teşvikinden yararlanan işletme sayısı 4 bini geçti. Bu kapsamda da 13 bin çalışana 4 milyon liralık destek sağlandı.

Engelli istihdamı kapsamında 34 bin işyerine 86 bin çalışana için sağlanan destekte kamu payı 26 milyon liraya ulaştı. Beş puanlık prim teşviki kapsamında 986 bin çalışana için 100 milyon liralık destek sağlandı.

Kazancım ne kadar?

Hükümet, 'Teşvikten Kazancım Ne Kadar?' uygulamasını başlatıyor. Mesleki yeterlilik belgesi ulusal markaya dönüştürülecek. Belgeli nitelikli işgücü sayısı da 1 milyona çıkacak. Kadın ve genç istihdamına yönelik teşvikler gelecek yıl da sürecek.

Ekim'de enflasyon rekoru

Enflasyon Ekim'de zirvesini yeniledi. Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE), giyim ve gıda fiyatları öncülüğünde TL'deki değer kaybının gecikmeli etkisinin sürmesiyle Ekim'de yüzde 2.67 ile beklentilerin üzerinde arttı. TÜFE'deki artış, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 22.56, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 25.24 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 14.90 olarak gerçekleşti. Çekirdek enflasyon ise Ekim'de yüzde 24.05'ten yüzde 23.34'e geriledi.

Enflasyonla Topyekün Mücadele kapsamında giyim ve gıda tarafında yapılan indirimlerin yanı sıra mobilya ile beyaz eşya başta olmak üzere açıklanan son vergi indirimlerinin fiyatlar üzerinde Ekim ayı itibarıyla henüz anlamlı bir etkisi gözlenmezken, TL'de son dönemdeki değer kayıplarının yarattığı maliyet baskıları hissedilmeye devam edildi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre yıllık enflasyon, Eylül ayındaki yüzde 24.52 seviyesinden Ekim'de yüzde 25.24'e yükselerek 2003 yılı Ağustos ayından sonra 15 yılın zirve seviyelerinde bulunuyor. TÜFE'nin bir önceki ay yaşanan yüzde 6.3

seviyesindeki sürpriz yükselişin ardından Ekim'de yüzde 2 artması, böylece yıllık enflasyonun son 15 yılın rekoru olan yüzde 24.5 civarında yatay kalması bekleniyordu.

Zam şampiyonu giyim

Verilerin ayrıntılarına bakıldığında ana harcama grupları itibarıyla Ekim'de aylık en yüksek artış yüzde 12.74 ile giyim ve ayakkabı grubunda olurken, konutta yüzde 4.15, ev eşyasında yüzde 3.44, gıda ve alkolsüz içeceklerde yüzde 3.22 ve eğlence ve kültürde yüzde 2.07 artış gerçekleşti. Endekste yer alan gruplardan sadece ulaşırmada yüzde 0.85 oranında düşüş kaydedildi.

Mevsim geçişi, üretim kaybı ve zam

Gıda ürünleri enflasyon sepetinde en büyük etkiyi yaratıyor. Ekim'de domates, üzüm ve kuru bakliyatındaki yükseliş dikkat çekiyor. Domateste sera ürünlerine geçiş sürecinin yanı sıra tuta kelebeği zararlısının üretimi azaltması, döviz kurları nedeniyle girdi maliyetlerindeki artış fiyatları yükseltici etki yaptı. Kuru

Enflasyonla Mücadele Programı'nın etkisi Ekim'de görülmezken, kasımda hem mücadele programının hem de vergi indirimleri enflasyonda bir miktar gerileme getirebilir.

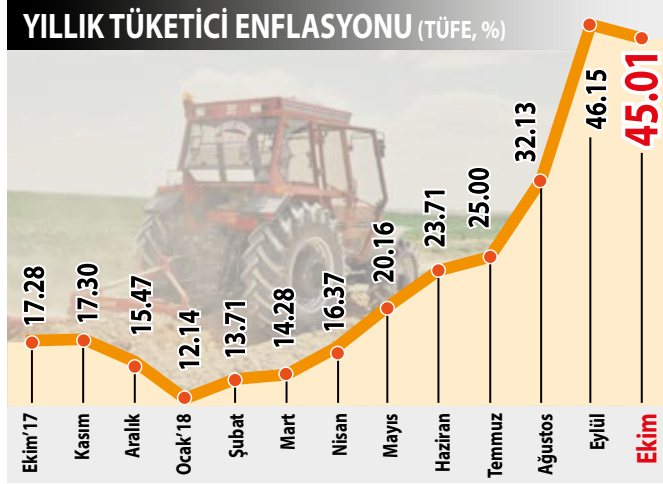
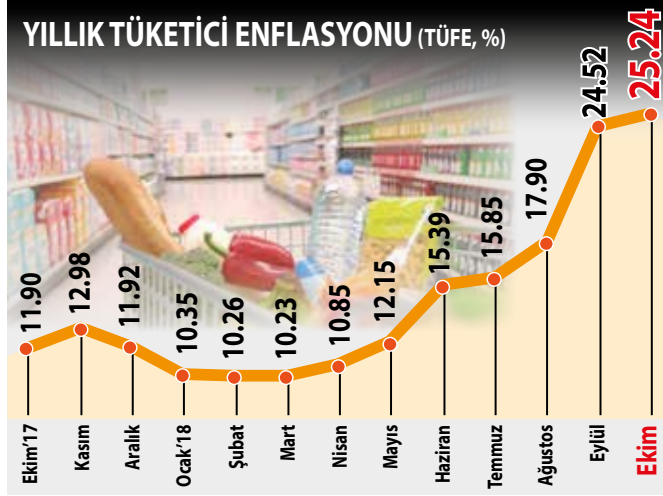
bakliyatta da hem ürün hem ithalat kaynaklı artış yaşanıyor. Üzüm fiyatları yağmurla gelen üretim kaybı nedeniyle yükseldi.

Giyim ve ayakkabı kış sezonunu zamlarla açtı. Giyim ve ayakkabıda aylık artış yüzde 12.74 ve bu enflasyonu 0.80 puan arttırdı.

Ekim'de bir önceki aya göre en yüksek artış yüzde 41.21 ile çocuk kabanında görüldü. Konutta yüzde 9'ar oranındaki doğalgaz ve elektrik zamları etkili oldu. Otomobil fiyatlarında yüzde 1.5-4 arasındaki indirimler ulaştırma grubundaki oranı aşağı çekti.

Gözler Kasım'da

Ev eşyası grubunda üretici markalar Enflasyonla Topyekün Mücadele Programı için yüzde 10 indirim açıklaması yapsalar da buzdolabından çamaşır makinesine, fırına kadar yüzde 11-10 fiyat artışları dikkat çekiyor. Mobilya grubunda ise yüzde 0.1-3.3 fiyat düşüşleri görüldü. Ancak yüzde 10 indirimler TÜİK verilerine yansımada. Kasım'dan itibaren beyaz eşya, mobilya fiyatlarında

vergi indirimleri, bu grupta enflasyonu geriletme ihtimaline sahip.

Enflasyonda yılın zirvesinin görüldüğünü ve yıl sonunda enflasyonun yüzde 24 seviyelerine geleceğini tahmin eden ekonomistler, yıllık enflasyonda

kalıcı düşüşün 2019'un ikinci yarısında gözlenebileceğini dile getirdi.

Yıllık enflasyonda ev eşyası lider

Yıllık en fazla artış yüzde 37.92 ile ev eşyası grubunda gerçekleşirken, TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre ulaştırma yüzde 32, çeşitli mal ve hizmetler yüzde 31.50, gıda ve alkolsüz içecekler yüzde 29.26 ve konut yüzde 25.72 ile artışın yüksek olduğu diğer ana harcama grupları oldu.

Özel kapsamlı TÜFE göstergelerinden "B" endeksi yıllık bazda Eylül ayındaki yüzde 23.71'den Ekim'de yüzde 24.37'ye, "C" endeksi ise yüzde 24.05'ten yüzde 24.34'e yükselerek çekirdek göstergelerde bozulmanın devam ettiğine işaret etti.

Üretici enflasyonunda (Yİ-ÜFE) görece bir yavaşlama olsa da yıllık üretici enflasyonunun yüzde 45.01 olması, petrol fiyatlarındaki artış tüketici enflasyonunu olumsuz etkiliyor. Ancak dolar kurundaki gevşeme olumlu yansıyabilir.

Üretici fiyatlarındaki artış yüzde 45.01

Tüketici fiyatlarına yansımaları nedeniyle yakından takip edilen Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ise 2018 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre yüzde 0.91, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 40.22, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 45.01 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 23.73 artış gösterdi.

Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe yüzde 1.12, imalat sanayi sektöründe yüzde 0.17, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe yüzde 8.62 ve su sektöründe yüzde 0.89 artış olarak gerçekleşti.

Ham petrol ve doğalgaz arttı

Bir önceki aya göre en fazla artış; yüzde 20.78 ile ham petrol ve doğal gaz, yüzde 8.62 ile elektrik, gaz üretim ve dağıtım, yüzde 7.33 ile ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) olarak gerçekleşti.

Buna karşılık basım ve kayıt hizmetleri yüzde 9.11, metal cevherleri yüzde 5.35, ana metaller yüzde 4.11 ile bir önceki aya göre endekslerin en fazla düştüğü alt sektörler oldu.

Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2018 yılı Ekim ayında aylık ve yıllık en fazla artış enerjide gerçekleşti.

Reel kesim güveni azaldı

Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE), Ekim ayında bir önceki aya göre 2 puan azalarak 87.6 seviyesine indi. Mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA) ise bir önceki aya göre 0.7 puan artarak 91.1 puan seviyesinde gerçekleşti.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Ekim ayına ilişkin İktisadi Yönelim Anketi ve Reel Kesim Güven Endeksi açıklandı. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, genel gidişat, son 3 aydaki toplam sipariş miktarı ve sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkiledi. Gelecek 3 aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek 3 aydaki üretim hacmi, mevcut toplam sipariş miktarı, gelecek 3 aydaki toplam istihdam miktarı ve mevcut mamul mal stokuna ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkiledi.

Son 3 aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacminde azalış bildirenler lehine olan seyir bir önceki aya göre güçlendi, iç piyasa ve ihracat sipariş miktarında azalış bildirenler lehine olan seyir ise zayıfladı.

Mevcut toplam siparişlerin mevsim normallerinin altında olduğu yönündeki değerlendirmeler ile mevcut mamul mal stoklarının seviyesinin mevsim normallerinin üzerinde olduğu yönündeki değerlendirmeler güçlenerek devam etti.

ÜFE beklentisi yükseldi

Gelecek 3 aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacmi ve iç piyasa sipariş miktarına ilişkin olarak bir önceki ayda azalış bekleyenler lehine olan seyir güçlendi. İhracat sipariş miktarına ilişkin artış bekleyenler lehine olan seyir ise zayıfladı.

Gelecek 12 aydaki sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin azalış yönlü beklentiler bir önceki ay seviyelerinde devam etti, gelecek 3 aydaki istihdama ilişkin azalış yönlü beklentiler

ise güçlendi.

Ortalama birim maliyetlerde, son 3 ayda artış olduğunu bildirenler ile gelecek 3 ayda artış olacağını bekleyenler lehine olan seyir zayıflayarak devam etti. Gelecek 3 aydaki satış fiyatı artış beklentileri zayıfladı. Gelecek 12 aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE beklentisi bir önceki aya göre 6.2 puan artarak yüzde 28.2 seviyesinde gerçekleşti.

Ankete katılan iş yerlerinin yüzde 45.5'i üretimlerini kısıtlayan faktör bulunmadığını, yüzde 20.2'si talep yetersizliğinin üretimlerini kısıtlayan en önemli faktör olduğunu belirtti. Bu faktörü sırasıyla mali imkansızlıklar, hammadde-ekipman yetersizliği, iş gücü yetersizliği ve diğer faktörler izledi.

Son 3 aydaki rekabet gücüne ilişkin gelişmeler değerlendirildiğinde, yurt içi piyasalardaki rekabet gücüne ilişkin azalış bildirenler lehine olan seyir güçlenerek devam etti.

Avrupa Birliği içindeki yurt dışı piyasalardaki rekabet gücüne ilişkin azalış yönlü değerlendirmeler zayıfladı. Avrupa Birliği dışındaki yurt dışı piyasalardaki rekabet gücüne ilişkin azalış yönlü değerlendirmeler ise yerini artış yönlü değerlendirmelere bıraktı.

İçinde bulunduğu sanayi dalındaki genel gidişat konusunda, bir önceki aya kıyasla daha iyimser olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 6.5'e, aynı kaldığını belirtenlerin oranı ise yüzde 53.4'e yükselirken, daha kötümser olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 40.1'e geriledi.

Reel Kesim Güven Endeksi, Ekim'de 87.6 oldu. Mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre 0.7 puan artarak 91.1 puan seviyesinde gerçekleşti.

İZMİR'İN TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERİ

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
NÜFUS-GÖÇ									
Nüfus (Bin)	3.606	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	4.223	4.279	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4.9	4.8	4.8	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	-
Nüfus Artış Hızı (%)	20.6	4.1	10.1	13.8	12.7	13.4	13.1	13.2	-
TR Nüfus Artış Hızı (%)	15.9	13.5	12.0	13.7	13.3	13.4	13.5	12.4	-
Net Göç Hızı (%)	2.91	2.26	2.46	3.45	5.6	5.0	5.6	5.8	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	56	55	58	59	59	61	59	62	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.303	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	1.566	1.611	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	30.4	30.7	31.6	31.8	31.7	32.0	33.0	31.1	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	397	422	432	490	466	470	513	524	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	30.5	29.9	30.3	32.4	31.0	28.3	30.7	32.5	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	231	243	247	276	243	262	254	263	-
İşsizlik Oranı (%)	15.1	14.7	14.8	15.4	13.9	15.0	14.0	14.0	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16.4	16.2	15.9	17.0	15.0	16.1	15.2	15.1	-
ENFLASYON (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/10
TUFE (yıllık)	7.25	10.15	6.03	7.94	8.54	9.83	8.93	13.1	25.1
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/9
İhracat	6.682	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	8.370	9.256	7.625
İthalat	8.419	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	8.809	9.849	7.302
Dış Ticaret Dengesi	-1.737	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-439	-593	324
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	3.920	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.600	4.875	4.626
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	5.9	6.0	5.7	6.1	6.1	5.8	5.9	5.9	6.2
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/III
Kapasite Kullanım Oranı	62	70	63	60	55	64	63	67	62
PROTESTOLU SENETLER	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/9
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	55.098	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	47.497	45.646	32.495
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	4.5	3.4	3.6	4.0	4.3	4.4	4.7	4.9	4.9
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	319	245	367	463	510	571	775	740	601
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/5
Belge Adedi	167	188	209	215	186	208	230	431	166
Yatırım (Milyon TL)	1.890	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.810	7.569	2.387
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	3.01	4.55	15.66	1.76	6.5	3.1	1.9	4.3	3.6
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	1.9	3.2	2.8	2.2	5.2	4.9	1.9	10.0	3.2
ENERJİ TÜKETİMİ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/8
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.342	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	4.299	4.508	2.665
MALI / FINANS	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/9
Bütçe Gelir/Gider	3.99	4.05	4.34	4.36	4.20	4.28	4.2	4.5	4.6
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10.77	10.86	11.77	11.14	10.54	11.1	11.4	11.8	11.9
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)*	87.9	102.5	110.2	123.9	122.2	120.6	111.5	121.4	114.9
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	5.9	5.8	5.7	5.5	5.2	5.6	5.7	5.7	5.7
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	5.9	6.1	5.9	6.0	5.2	5.2	4.9	5.2	4.9
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1.35	1.67	1.59	2.29	2.62	2.63	2.30	2.9	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/10
Kurulan Şirket Sayısı	3.253	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.962	4.627	4.254
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6.5	6.1	5.7	6.0	5.9	6.0	6.2	6.3	5.9
Kapanan Şirket Sayısı	860	943	1.094	1.095	991	740	644	832	601
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7.5	7.2	7.7	7.0	7.1	6.1	5.8	6.2	6.3
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/4
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.540	1.682	1.800	1.944	2.100	2.239	2.422	2.568	2.633
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	6.0	5.7	5.5	5.3	5.1	4.8	4.6	4.4	4.3
MARKA-PATENT SAYISI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/9
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	1.931	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	5.928	5.398	4.302
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6.0	6.0	6.2	6.0	6.0	6.2	7.1	6.9	6.4
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	34	31	42	59	55	86	96	77	177
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	5.3	3.7	4.1	4.7	4.2	5.0	5.4	3.9	4.7
TURİZM	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/9
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.156	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	672	762	808
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4.1	4.4	4.4	4.2	3.6	3.3	2.5	2.4	2.5
TARIMSAL ÜRETİM	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	3.375	3.648	4.100	3.652	5.024	5.940	7.508	7.598	-
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	4.2	4.1	4.7	3.9	5.1	5.0	6.4	5.7	-
İŞ KAZALARI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
İş Kazasında Ölenlerin TR İçindeki Payı (%)	5.4	7.5	5.6	6.0	2.6	5.1	3.7	4.7	2.9
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/9
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6.4	6.3	6.2	6.1	6.1	6.0	6.0	6.0	6.1

*Çeyreklik açıklanmakta olup, III. çeyrek verileridir. **Aylık bazda olanlar tescil değil, başvuru verileridir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI, TOBB, TPMK, T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI, ISO

TÜRKİYE'NİN TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERİ

BÜYÜME	2013	2014	2015	2016	2017	2018/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	1.809.713	2.044.466	2.338.647	2.608.526	3.106.537	884.004
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	8.5	5.2	6.1	3.2	7.4	5.2
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	9.3	6.1	5.9	3.8	9.1	4.7
İŞGUCU VE İSTİHDAM	2013	2014	2015	2016	2017	Ağu.18
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	25.524	25.933	26.621	27.205	28.189	29.318
İstihdam Oranı (%)	45.9	45.5	46.0	46.3	47.1	48.3
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.747	2.853	3.057	3.330	3.454	3.670
İşsizlik Oranı (%)	9.7	9.9	10.3	10.9	10.9	11.1
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12	12	12.4	13	13.1	13.2
ENFLASYON (%)	2012	2013	2014	2015	2016	Eki.18
Yİ-ÜFE (yıllık)	2.45	6.97	6.36	5.71	9.94	45.01
YD-ÜFE (yıllık)	-1.13	16.15	2.63	10.9	17.73	55.40
TÜFE (yıllık)	6.16	7.4	8.17	8.81	8.53	25.24
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Eyl. 18
İhracat	151.803	157.610	143.889	142.544	157.020	123.043
İthalat	251.661	242.177	207.234	198.617	233.800	174.155
Dış Ticaret Dengesi	-99.859	-84.567	-63.395	-56.073	-76.780	-51.112
Cari İşlemler Dengesi	-63.621	-43.597	-32.118	-32.615	-47.100	-29.992
TEŞVİKLI YATIRIMLAR	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-May. 18
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	94.438	64.468	98.935	98.312	179.316	65.877
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	4.589	3.884	4.508	5.109	7.442	2.921
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Eki. 18
Kurulan Şirket Sayıları	108.930	126.635	114.691	106.447	118.021	102.346
Kapanan Şirket Sayıları	37.273	39.051	32.762	31.928	32.706	26.091
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YABANCI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Nis. 18
Şirket Sayısı (Adet)	3.762	4.678	5.570	5.575	6.137	2.378
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	10.523	8.632	12.077	7.534	7.450	1.689
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2015	2016	2017	2018/I	2018/II	Ağu.18
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-180.3	-205.5	-207.7	-222.6	-214.8	-215.3
BORÇLANMA (Milyar \$)	2014	2015	2016	2017	2018/I	2018/II
Dış Borç Stoku	405.3	399.7	408.7	454.3	466.7	457.0
Kamu	121.3	116.6	123.3	136.4	140.9	139.2
Özel	281.6	281.7	284.6	317.2	325.1	317.2
KREDİLER (Milyar \$)	2015	2016	2017	2018/I	2018/II	2018/III
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	214.7	216.7	239.1	245.4	241.1	233.1
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2013	2014	2015	2016	2017	Eyl.18
Toplam Sanayi	3.5	3.5	2.9	1.8	6.3	-2.7
İmalat Sanayi	4.4	3.1	3.3	1.4	6.4	-3.2
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2013	2014	2015	2016	2017	Eki.18
Kapasite Kullanım Oranı	76.7	75.0	76.8	77.4	78.5	75.4
GÜVEN ENDEKSLERİ	2013	2014	2015	2016	2017	Eki.18
Reel Kesim Güven Endeksi	106.6	104.6	103.5	105.2	104.9	87.6
Tüketici Güven Endeksi	76	72.5	66.3	69.5	68.6	57.3
Ekonomi Güven Endeksi	103.9	99.0	96.6	93.9	98.6	67.5
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2013	2014	2015	2016	2017	Eyl.18
Sanayi Ciro Endeksi (Arındırılmamış)	77.7	89.8	100.0	109.1	141.4	222.7
Elektrik Enerjisi Üretimi (Gwh)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Ağu. 18
Elektrik Enerjisi Üretimi (Gwh)	240.154	251.963	261.783	274.408	292.574	198.794
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Eki. 18
Bütçe Dengesi	-18.543	-23.370	-23.525	-29.258	-47.373	-62.110
PROTESTOLU SENET	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Eyl. 18
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.092	1.004	1.000	1.017	940	668
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.494	8.221	10.081	12.288	12.686	12.836
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Eyl. 18
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	748	674	776	778	435	332
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	301	239	229	232	121	69
BORSA VE DÖVİZ	2013	2014	2015	2016	2017	Eki.18
BIST 100 Endeksi	77.315	76.306	79.901	77.587	100.439	90.201
Euro/\$	1.33	1.33	1.11	1.11	1.13	1.15

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI, HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

Maalesef yapamıyoruz...

işinizle ilgili bizden pek çok şey duyabilirsiniz
ama bu cümleyi asla.

Çünkü biz bir matbaadan çok daha fazlasıyız.

 teknofset

5632 Sokak No: 26
Çamdibi – İzmir
T: 0232 458 58 09
info@teknofset.com
www.teknofset.com

Türkiye'nin en büyük mutfağı

100 bin kişilik üretim kapasitesi... 1000 kişilik uzman kadro... 300'e yakın dağıtım noktası...
Bortar Group yenilikçi vizyonu, dinamik yapısı, insana ve teknolojiye yaptığı yatırımlarla
her geçen gün gelişmeye ve büyümeye devam ederek
'Dünya'nın en büyük mutfağı' olmaya aday!

